

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

Mercredi
28-11-2012
Après-midi

Woensdag
28-11-2012
Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti Socialiste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
MR	Mouvement réformateur
sp.a	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
VB	Vlaams Belang
cdH	centre démocrate Humaniste
FDF	Fédéralistes démocrates francophones
LDD	Lijst Dedecker
MLD	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 53 0000/000	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000	Parlementair stuk van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beige kleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Excusés	1
Ordre du jour	1

PROJETS ET PROPOSITIONS

Projet de loi modifiant la loi du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés, en vue d'instaurer une cotisation spéciale pour 2012 à charge des secrétariats sociaux agréés (2441/1-3)	2
--	---

<i>Discussion générale</i> <i>Orateurs:</i> Franco Seminara , rapporteur, Miranda Van Eetvelde	2
--	---

<i>Discussion des articles</i>	3
--------------------------------	---

Projet de loi portant exécution de Conventions internationales diverses en matière de responsabilité civile pour la pollution par les navires, concernant des matières visées à l'article 78 de la Constitution (2395/1-3)	3
--	---

- Projet de loi portant exécution de Conventions internationales diverses en matière de responsabilité civile pour la pollution par les navires, concernant des matières visées à l'article 77 de la Constitution (2396/1-2)	3
--	---

<i>Discussion générale</i>	3
----------------------------	---

<i>Discussion des articles</i>	3
--------------------------------	---

Projet de loi portant des dispositions diverses en matière de justice (2429/1-8)	4
--	---

- Proposition de loi modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en ce qui concerne la surveillance électronique (31/1-2)	4
--	---

- Proposition de loi modifiant la loi relative à la détention préventive afin d'instaurer une surveillance électronique (1209/1-2)	4
--	---

<i>Discussion générale</i> <i>Orateurs:</i> Stefaan Van Hecke , rapporteur, André Frédéric , Sonja Becq , Kristien Van Vaerenbergh , Philippe Goffin , Bert Schoofs , Christian Brotcorne , Annemie Turtelboom , ministre de la Justice, Fouad Lahssaini	4
---	---

<i>Discussion des articles</i>	22
--------------------------------	----

Projet de loi modifiant l'article 124 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre	23
--	----

INHOUD

Berichten van verhindering	1
----------------------------	---

Agenda	1
--------	---

ONTWERPEN EN VOORSTELLEN

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, met het oog op het opleggen van een bijzondere bijdrage in 2012 ten laste van de erkende sociale secretariaten (2441/1-3)	2
---	---

<i>Algemene bespreking</i> <i>Sprekers:</i> Franco Seminara , rapporteur, Miranda Van Eetvelde	2
--	---

<i>Bespreking van de artikelen</i>	3
------------------------------------	---

Wetsontwerp houdende uitvoering van verscheidene Internationale Verdragen inzake de burgerlijke aansprakelijkheid voor verontreiniging door schepen, met betrekking tot aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet (2395/1-3)	3
--	---

- Wetsontwerp houdende uitvoering van verscheidene Internationale Verdragen inzake de burgerlijke aansprakelijkheid voor verontreiniging door schepen, met betrekking tot aangelegenheden als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet (2396/1-2)	3
--	---

<i>Algemene bespreking</i>	3
----------------------------	---

<i>Bespreking van de artikelen</i>	4
------------------------------------	---

Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie (2429/1-8)	4
---	---

- Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis voor wat betreft het elektronisch toezicht (31/1-2)	4
--	---

- Wetsvoorstel tot wijziging van de wet betreffende de voorlopige hechtenis met het oog op de invoering van het elektronisch toezicht (1209/1-2)	4
--	---

<i>Algemene bespreking</i> <i>Sprekers:</i> Stefaan Van Hecke , rapporteur, André Frédéric , Sonja Becq , Kristien Van Vaerenbergh , Philippe Goffin , Bert Schoofs , Christian Brotcorne , Annemie Turtelboom , minister van Justitie, Fouad Lahssaini	4
--	---

<i>Bespreking van de artikelen</i>	22
------------------------------------	----

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 124 van de wet van 25 juni 1992 op de	23
---	----

en ce qui concerne la réduction du capital d'une assurance vie en cas de succession (2387/1-3)

landverzekeringsovereenkomst betreffende de inkorting van het kapitaal van een levensverzekering in geval van erfopvolging (2387/1-3)

Discussion générale 23
Orateurs: **Sonja Becq, Annemie Turtelboom**, ministre de la Justice

Algemene bespreking 23
Sprekers: **Sonja Becq, Annemie Turtelboom**, minister van Justitie

Discussion des articles 24

Bespreking van de artikelen 24

Projet de loi modifiant le Code civil, le Code pénal et le Code judiciaire en ce qui concerne l'indignité successorale, la révocation des donations, la déchéance des avantages matrimoniaux et la substitution (2388/1-3) 24

Wetsontwerp tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Strafwetboek en het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de onwaardigheid om te erven, de herroeping van giften, het verval van huwelijksvoordelen en de plaatsvervulling (2388/1-3) 25

- Proposition de loi modifiant le Code civil en ce qui concerne le comportement incorrect des bénéficiaires (940/1-2) 24

- Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het onbetamelijk gedrag van een begunstigde (940/1-2) 25

Discussion générale 25
Orateurs: **Christian Brotcorne**, rapporteur, **Sonja Becq, Annemie Turtelboom**, ministre de la Justice

Algemene bespreking 25
Sprekers: **Christian Brotcorne**, rapporteur, **Sonja Becq, Annemie Turtelboom**, minister van Justitie

Discussion des articles 27

Bespreking van de artikelen 27

Projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée (I) (2450/1-4) 27

Wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (I) (2450/1-4) 27

- Projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée (II) (2451/1-3) 27

- Wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (II) (2451/1-3) 27

Discussion générale 28
Orateurs: **Luk Van Biesen**, rapporteur, **Veerle Wouters, Georges Gilkinet, Steven Vanackere**, vice-premier ministre et ministre des Finances et du Développement durable, chargé de la Fonction publique

Algemene bespreking 28
Sprekers: **Luk Van Biesen**, rapporteur, **Veerle Wouters, Georges Gilkinet, Steven Vanackere**, vice-eersteminister en minister van Financiën en Duurzame Ontwikkeling, belast met Ambtenarenzaken

Discussion des articles 35

Bespreking van de artikelen 35

Projet de loi portant des dispositions fiscales et financières (2458/1-4) 36

Wetsontwerp houdende fiscale en financiële bepalingen (2458/1-4) 36

Discussion générale 36
Orateurs: **Veerle Wouters, Steven Vanackere**, vice-premier ministre et ministre des Finances et du Développement durable, chargé de la Fonction publique, **Georges Gilkinet**

Algemene bespreking 36
Sprekers: **Veerle Wouters, Steven Vanackere**, vice-eersteminister en minister van Financiën en Duurzame Ontwikkeling, belast met Ambtenarenzaken, **Georges Gilkinet**

Discussion des articles 43

Bespreking van de artikelen 43

Projet de loi portant diverses dispositions modificatives relatives aux pensions du secteur public (2405/1-5) 43

Wetsontwerp houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensions van de overheidssector (2405/1-5) 43

Discussion générale 44
Orateurs: **Catherine Fonck**, rapporteur, **Siegfried Bracke, Jean-Marc Delizée, Sonja**

Algemene bespreking 44
Sprekers: **Catherine Fonck**, rapporteur, **Siegfried Bracke, Jean-Marc Delizée, Sonja**

Becq, Mathias De Clercq, Zoé Genot,
Alexander De Croo, vice-premier ministre et
ministre des Pensions

Becq, Mathias De Clercq, Zoé Genot,
Alexander De Croo, vice-eersteminister en
minister van Pensioenen

Discussion des articles 60

Bespreking van de artikelen 60

Ordre du jour 60
Orateur: Thierry Giet, président du groupe PS

Agenda 60
Spreker: Thierry Giet, voorzitter van de PS-
fractie

ANNEXE

*L'annexe est reprise dans une brochure séparée,
portant le numéro CRIV 53 PLEN 116 annexe.*

BIJLAGE

*De bijlage is opgenomen in een aparte brochure
met nummer CRIV 53 PLEN 116 bijlage.*

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

MERCREDI 28 NOVEMBRE 2012

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

WOENSDAG 28 NOVEMBER 2012

Namiddag

La séance est ouverte à 14.16 heures et présidée par M. André Flahaut.
De vergadering wordt geopend om 14.16 uur en voorgezeten door de heer André Flahaut.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans l'annexe du compte rendu intégral de cette séance.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij worden op de website van de Kamer en in de bijlage bij het integraal verslag van deze vergadering opgenomen.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Tegenwoordig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Laurette Onkelinx, John Crombez

Excusés**Berichten van verhindering**

Philippe Blanchart, Myriam Delacroix-Rolin, Corinne De Permentier, Denis Ducarme, Patrick Moriau, Jan Van Esbroeck, pour raisons de santé / wegens gezondheidsredenen;
Sophie De Wit, Barbara Pas, congé de maternité / zwangerschapsverlof;
Carl Devlies, Isabelle Emmery, Vincent Van Quickenborne, pour devoirs de mandat / wegens ambtsplicht;
Georges Dallemagne, Sabien Lahaye-Battheu, Yvan Mayeur, en mission à l'étranger / met zending buitenslands;
Bruno Valkeniers, empêché / verhinderd;
François-Xavier de Donnea, ONU / OVN.

Les ministres Sabine Laruelle, Pieter De Crem et Hendrik Bogaert sont retenus à l'étranger par des réunions ou des missions.

01 Ordre du jour**01 Agenda**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents de ce matin, je vous propose d'inscrire à l'ordre du jour de la séance plénière de cet après-midi le projet de loi portant des dispositions fiscales et financières (n°s 2458/1 à 4).

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van deze voormiddag, stel ik u voor op de agenda van de plenaire vergadering van deze namiddag het wetsontwerp houdende fiscale en financiële bepalingen (nrs 2458/1 tot 4) in te schrijven.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Projets et propositions

Ontwerpen en voorstellen

02 **Projet de loi modifiant la loi du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés, en vue d'instaurer une cotisation spéciale pour 2012 à charge des secrétariats sociaux agréés (2441/1-3)**

02 **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, met het oog op het opleggen van een bijzondere bijdrage in 2012 ten laste van de erkende sociale secretariaten (2441/1-3)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

02.01 **Franco Seminara**, rapporteur: Monsieur le président, je renvoie au rapport écrit.

02.01 **Franco Seminara**, rapporteur: Ik verwijs naar het schriftelijk verslag.

02.02 **Miranda Van Eetvelde** (N-VA): We hebben in de commissie al het woord gevoerd over voorliggende tekst en al heel wat van onze vragen gesteld.

02.02 **Miranda Van Eetvelde** (N-VA): Je souhaite revenir sur un point. Cinq millions d'euros seront prélevés à charge des secrétariats sociaux mais ils ne seraient pas reportés sur les entreprises, comme l'a déclaré en commission le secrétaire d'État, M. Courard.

Op een punt kom ik graag terug, namelijk op de heffing van 5 miljoen euro. Men heeft ons toen gezegd dat de sociale secretariaten de opgelegde heffing van 5 miljoen euro niet moeten doorrekenen aan de bedrijven. Dat zou niet nodig zijn, althans volgens de heer Courard in de commissie, maar hij kon dat toen niet bewijzen.

En raison de cette cotisation supplémentaire à concurrence de 5 millions d'euros cette année, puis de 10 millions d'euros en 2013 et de 15 millions d'euros en 2014, les secrétariats sociaux n'auront toutefois pas d'autre issue que de répercuter ce manque à gagner sur les entreprises. C'est aussi la conclusion d'articles parus dans *Knack* et *De Tijd*. Ce faisant, l'on privera les secrétariats sociaux de leurs principaux revenus et les entreprises devront faire face à une augmentation déguisée des charges alors que, la semaine dernière encore, il était fait si grand cas d'un plan de relance destiné à fournir aux entreprises le ballon d'oxygène dont elles ont grand besoin. Cet engagement paraît très creux aujourd'hui.

Maar wat zien we nu? De sociale secretariaten zullen door de extra heffing van 5 miljoen euro dit jaar, en oplopend naar 10 miljoen euro in 2013 en 15 miljoen euro in 2014, niet anders kunnen dan de gederfde inkomsten door te rekenen aan de bedrijven, anders zullen ze het hoofd niet meer boven water kunnen houden.

Hiervoor verwijs ik naar een artikel uit *Knack* van gisteren, waarin Chris Swolfs, de voorzitter van de Unie van Sociale Secretariaten, aan de noodrem trok. Jos Gijbels deelde een tijdje geleden in *De Tijd* dezelfde analyse.

We denken dat we met die werkwijze de belangrijkste vorm van inkomsten van de sociale secretariaten afnemen. De maatregel is volgens ons dan ook een verdoken lastenverhoging voor de bedrijven. De regering maakte zich vorige week heel sterk dat zij met een relanceplan voor bedrijven zuurstof zou geven aan de bedrijven. Doch, dat blijkt nu een loze belofte, aangezien zij nog geen week later al met een lastenverhoging komt.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraag nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte corrigé par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(2441/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie verbeterde tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2441/3)**

Le projet de loi compte 3 articles.
Het wetsontwerp telt 3 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

03 **Projet de loi portant exécution de Conventions internationales diverses en matière de responsabilité civile pour la pollution par les navires, concernant des matières visées à l'article 78 de la Constitution (2395/1-3)**

- Projet de loi portant exécution de Conventions internationales diverses en matière de responsabilité civile pour la pollution par les navires, concernant des matières visées à l'article 77 de la Constitution (2396/1-2)

03 **Wetsontwerp houdende uitvoering van verscheidene Internationale Verdragen inzake de burgerlijke aansprakelijkheid voor verontreiniging door schepen, met betrekking tot aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet (2395/1-3)**

- Wetsontwerp houdende uitvoering van verscheidene Internationale Verdragen inzake de burgerlijke aansprakelijkheid voor verontreiniging door schepen, met betrekking tot aangelegenheden als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet (2396/1-2)

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces projets de loi. (*Assentiment*)
Ik stel u voor één enkele bespreking aan deze wetsontwerpen te wijden. (*Instemming*)

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

Mme Karine Lalieux, rapporteur, renvoie à son rapport écrit.

Mevrouw Karine Lalieux,
rapporteur, verwijst naar haar
schriftelijk verslag.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)
Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n° 2395. Le texte corrigé par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2395/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp nr. 2395. De door de commissie verbeterde tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2395/3)**

Le projet de loi compte 12 articles.

Het wetsontwerp telt 12 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 12 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 12 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n° 2396. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2396/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp nr. 2396. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2396/1)**

Le projet de loi compte 3 articles.

Het wetsontwerp telt 3 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

04 **Projet de loi portant des dispositions diverses en matière de justice (2429/1-8)**

- **Proposition de loi modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en ce qui concerne la surveillance électronique (31/1-2)**

- **Proposition de loi modifiant la loi relative à la détention préventive afin d'instaurer une surveillance électronique (1209/1-2)**

04 **Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende Justitie (2429/1-8)**

- **Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis voor wat betreft het elektronisch toezicht (31/1-2)**

- **Wetsvoorstel tot wijziging van de wet betreffende de voorlopige hechtenis met het oog op de invoering van het elektronisch toezicht (1209/1-2)**

Propositions déposées par:

Voorstellen ingediend door:

- 31: Renaat Landuyt

- 1209: Sabien Lahaye-Battheu, Carina Van Cauter, Patrick Dewael

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

04.01 **Stefaan Van Hecke**, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik **04.01**

Stefaan Van Hecke,

verwijs naar mijn schriftelijk verslag.

04.02 André Frédéric (PS): Monsieur le président, madame la ministre, le projet de loi portant des dispositions diverses en matière de justice, soumis à notre vote de demain, aborde notamment la thématique des armes. La disposition soumise au vote est en rapport avec le projet d'arrêté royal tendant à retirer certaines armes à feu de la liste des armes à feu d'intérêt historique, folklorique ou décoratif, réputées armes en vente libre.

Cette modification fait suite à divers événements dramatiques qui se sont produits chez nous et chez nos proches voisins. Les premiers éléments communiqués ont inquiété les participants aux marches folkloriques et les collectionneurs. Mon intervention et la question que je vous ai posée hier visent à rassurer ces personnes quant aux modifications qui les concerneront donc demain.

L'exposé des motifs du projet de loi dispose que des mesures transitoires souples devront être prévues pour les personnes possédant déjà de telles armes lors de l'entrée en vigueur de cette mesure. Vous m'avez également déclaré hier que, je vous cite: "Rien ne changera pour les armes à poudre noire, les armes neutralisées, les armes utilisées lors des marches folkloriques et des reconstitutions historiques. Ces détenteurs devront déclarer leurs armes et ils recevront une autorisation de détention s'ils ne représentent aucun danger, bien évidemment, pour l'ordre public. Les collectionneurs agréés pourront ensuite inscrire leurs armes dans le registre sans faire d'autre démarche. Il sera également plus simple de se faire agréer comme collectionneur de ces armes. Pour les tireurs, rien ne changera."

Mme la ministre, l'objectif partagé par tous est la protection des vies humaines et certainement pas d'imposer des contraintes à d'honnêtes citoyens qui ne posent aucun problème au quotidien. Il convient surtout de s'attaquer au trafic d'armes illégal et, dès lors, d'améliorer la sécurité de tous. Cette mesure s'inscrit d'ailleurs dans le Plan national de sécurité 2012-2015, qui vise également la lutte contre le trafic d'armes à feu dites lourdes.

Je profite donc de l'occasion, madame la ministre, pour vous inviter, vous et votre collègue en charge de l'Intérieur, à venir rapidement en commission présenter un état des lieux des mesures prises jusqu'à présent et de l'impact de ces mesures sur la sécurité de nos concitoyens.

04.03 Sonja Becq (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, dit eerste ontwerp houdende diverse bepalingen bevat verscheidene regelingen met betrekking tot de strafwet en de strafuitvoering, regelingen waarmee wij ons globaal akkoord kunnen verklaren. Wij hebben dat ook in de commissie gezegd. Ik denk onder andere aan de maatregelen inzake het elektronisch toezicht, de beperking van de detentie en de voorlopige aanhouding.

Tegelijkertijd wil ik nog een aantal aandachtspunten naar voren brengen, die wij ook in de commissie hebben aangebracht, om er zeker van te zijn dat ze mee opgevolgd en geacteerd worden.

rapporteur: Je renvoie au rapport écrit.

04.02 André Frédéric (PS): Het ontwerp dat in stemming zal worden gebracht, houdt verband met het ontwerp van koninklijk besluit dat ertoe strekt de lijst van vrij verkrijgbare wapens in te korten. Er komen soepele overgangsmaatregelen voor wie al in het bezit is van de bedoelde wapens. U verklaarde dat er niets zou veranderen voor de sportschutters noch voor de bezitters van zwartkruitwapens, geneutraliseerde wapens en wapens die gebruikt worden bij folkloristische optochten en bij re-enactments. Het publiek hoeft zich geen zorgen te maken: iedereen zal zijn wapens wel moeten aangeven. Het zal eenvoudiger worden om als verzamelaar erkend te worden.

Het is de bedoeling mensenlevens te beschermen en niet onnodig beperkingen en regeltjes op te leggen. Daarom moeten we vooral de strijd aanbinden met de illegale wapenhandel. Dat is een van de maatregelen die in het Nationaal Veiligheidsplan 2012-2015 staan.

Ik wil u en de minister van Binnenlandse Zaken dus vragen in de commissie een overzicht te komen geven van de genomen maatregelen en van de impact op de veiligheid van de burgers.

04.03 Sonja Becq (CD&V): Ce projet de loi contient diverses réglementations relatives à la loi pénale et à l'exécution des peines que nous avons également approuvées, comme les mesures en matière de surveillance électronique, de limitation de la détention et d'arrestation provisoire.

Nous sommes favorables à

Ten eerste, wij staan achter de maatregelen inzake de thuishechtenis onder elektronisch toezicht. Wel mag de maatregel er niet toe leiden dat de voorlopige hechtenis wordt uitgebreid. Wij rekenen erop dat het een substitutiemaatregel is en dat er voldoende controle is. Dat zal ook mee afhangen van de rechtbank die zich uitspreekt over een voorlopige hechtenis, al dan niet via elektronisch toezicht.

Wij zijn verheugd dat er, zoals we met aandrang hebben gevraagd, na 18 maanden een evaluatie komt. Wij menen dat het belangrijk is om de maatregel op dat moment te evalueren op zijn meerwaarde en op het effect ervan.

Wat we ook belangrijk vinden, zijn de wijzigingen in verband met de persoonlijke verschijning. Wij zijn voorstander van videoconferenties en andere technische mogelijkheden, waarnaar u in de toelichting verwijst. Tegelijkertijd willen wij dat de verdachte het recht behoudt om in persoon te verschijnen en zich niet in rechte te laten vertegenwoordigen door zijn advocaat. Wij menen dat het principe van de persoonlijke verschijning gegarandeerd moet blijven.

Wat de strafverzwaring voor geweld tegen cipiers en NMBS-personeel betreft, begrijpen wij het signaal dat u in verband met geweldfeiten wil geven. Wij willen ook de ernst van dergelijke feiten beklemtonen. Tegelijkertijd vragen wij u opnieuw om erover te waken dat er ook effectief zou worden vervolgd. Het mag immers niet alleen gaan om een strafverzwaring zonder effect op het terrein.

Wat de straffen betreft, moet u volgens ons het engagement aangaan om ervoor te zorgen dat er geen disproportionaliteit ontstaat tussen de feiten en de straffen. Dat element werd ook door de Raad van State aangehaald, maar toch vragen wij van u dat engagement. Wij vragen dat ook voor een ander wetsontwerp dat nog naar de Kamer zal komen.

Wij zijn ook blij dat de correctionalisering mogelijk blijft en dat daarvoor een amendement werd goedgekeurd.

Mevrouw de minister, ten slotte wil ik nog een bekommernis inzake de inzage en het afschrift van het strafdossier uiten. Op dat vlak is er toch sprake van een serieuze uitbreiding. Wij hebben gezegd het ontwerp te zullen steunen, ook voor de benadeelde persoon, maar wel met wat reserves. Zo vragen wij dat u heel veel aandacht geeft aan de manier waarop deze maatregelen worden uitgevoerd. Op dit moment wordt immers het argument gehanteerd dat de benadeelde persoon op die manier zijn dossier kan inkijken en te weten kan komen of hij zich burgerlijke partij moet stellen. Eigenlijk wordt hiermee de praktijk zoals die momenteel bestaat, in de wet opgenomen.

Aan de andere kant lees ik in het advies van het College van procureurs-generaal dat het College een aanzienlijke stijging van de vragen tot inzage van het dossier vreest, en dus meer administratieve formaliteiten en meer werklast voor de justitieassistenten. Die assistenten moeten immers zorgen voor de begeleiding en het informeren van de betrokkenen. Mevrouw de minister, ik hoop dat u de financiële impact en de werklastverhoging voor rechters, parketten en justitieassistenten hebt ingecalculeerd. Ook daarvoor moet u uw verantwoordelijkheid nemen.

l'introduction de la détention sous surveillance électronique mais uniquement en tant que mesure de substitution, sans que cela conduise à la prolongation de la détention provisoire. Il faut également que le contrôle soit suffisant, ce qui dépendra notamment du tribunal compétent. Nous sommes satisfaits qu'il ait été donné suite à notre demande d'évaluer la mesure après 18 mois. Nous pourrions ainsi mieux juger de son effet et de sa plus-value.

Nous sommes partisans des vidéoconférences, mais l'accusé doit conserver la possibilité de comparaître en personne.

Nous comprenons le signal que l'on veut donner en alourdissant les peines en cas de violence contre les gardiens et le personnel de la SNCB et la gravité de tels faits ne peut être sous-estimée, mais nous demandons à la ministre de veiller à ce que des poursuites effectives soient menées de manière à ce que l'alourdissement de la peine soit aussi suivie d'effet sur le terrain.

La ministre doit également veiller à ce que les peines ne soient pas disproportionnées par rapport aux faits, chose que le Conseil d'État n'a d'ailleurs pas manqué d'épingler. Cet aspect apparaît également dans un autre projet de loi que la Chambre doit encore traiter.

Nous nous réjouissons de l'adoption de l'amendement tendant à maintenir la possibilité de correctionnalisation.

Nous formulons toutefois quelques réserves concernant la consultation et la copie du dossier répressif. Nous demandons à la ministre de suivre de près la mise en œuvre de cet aspect. La personne lésée a le droit de consulter son dossier et de décider en conséquence de se

Kortom, wij steunen het ontwerp. Wij zullen echter met veel aandacht de uitvoering ervan volgen en, indien nodig, de nadruk op een evaluatie leggen.

constituer ou non partie civile. En fait, la loi ne fait que consacrer ce qui existe déjà dans la pratique, mais on peut s'attendre à une hausse du nombre de demandes de consultation, avec pour conséquence une augmentation de la charge de travail pour les assistants de justice. J'espère que la ministre en a tenu compte sur le plan tant financier qu'organisationnel.

Nous soutenons donc ce projet mais nous suivrons de près sa mise en œuvre et nous nous intéresserons également à son évaluation.

04.04 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb het vorige week ook al gezegd, maar ik wil u nogmaals proficiat wensen met uw eerste wetsontwerp, dat na tachtig aankondigingen eindelijk in de plenaire vergadering ter stemming ligt. Wij hebben voor die gebeurtenis deze keer echter geen feestje georganiseerd. Ik zal u ook uitleggen waarom niet.

Ik ben erg teleurgesteld. In het wetsontwerp missen wij immers een aantal zaken.

Ten eerste, uit uw wetsontwerp blijkt overduidelijk dat er geen visie op het strafbeleid is. Het ontwerp is compleet incoherent. Het bevat maar liefst negen losse, verschillende ideeën, die werden samengevoegd, wat natuurlijk kan. Bepaalde ideeën waren echter beter afzonderlijk behandeld en verdienden een afzonderlijk debat. Nu worden zij in één project gegoten, wat natuurlijk niet de beste werkwijze is.

Dat is niet het enige probleem. Ook de kwaliteit van het werk dat nu voorligt, laat om allerlei redenen te wensen over. Wat is immers het grote probleem? Uw wetsontwerp is gewoon helemaal niet aan de praktijk getoetst. Dat zegt alvast het College van procureurs-generaal. Uiteindelijk zijn onder druk van de oppositie dan toch maar schriftelijke adviezen gevraagd.

Daarin moeten wij lezen dat het wetsontwerp dat u nu voorlegt en dat toch een van de projecten is die u na aan het hart liggen, totaal niet aan de ervaringen op het terrein is getoetst.

De adviezen zijn heel duidelijk. Men wijst op fundamentele tekortkomingen en verschillende fouten, wat nogmaals aantoont dat het ontwerp niet goed is voorbereid en uw huiswerk in feite niet klaar is.

Intussen zal men de bepalingen in de praktijk moeten toepassen, maar wel zonder enige leidraad.

Ook met de toelichting van het wetsontwerp is het triestig gesteld. Ik geef u één frappant voorbeeld, mevrouw de minister. U voorziet in de mogelijkheid van thuishechtenis bij intrafamiliaal geweld! Ik stel het

04.04 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Après de très nombreuses annonces, nous sommes enfin en mesure d'examiner le premier projet de loi de la ministre de la Justice. Hélas, le grand nombre de lacunes contenues dans ce texte ne nous permet pas de jubiler.

Il n'existe aucune vision cohérente en matière de politique répressive. Neuf idées décousues sont simplement rassemblées en un même texte, alors que plusieurs éléments mériteraient d'être traités séparément.

La qualité du travail laisse également à désirer. Le projet n'a pas été confronté à la pratique. Le Collège des procureurs généraux l'affirme dans son avis qui a été sollicité sous la pression de l'opposition. Les lacunes fondamentales, voire les erreurs mises en évidence prouvent que le travail n'était pas prêt. Ce projet devra pourtant être appliqué sur le terrain sans aucune indication précise quant aux modalités d'exécution. L'exposé des motifs du projet n'est pas plus utile. Ainsi, la possibilité d'une détention à domicile est prévue dans les cas de violences intrafamiliales. Il ne peut tout de même pas s'agir d'une instruction émanant de la ministre? Ce projet, annoncé à grand renfort de tam-tam, ne

voorzichtig, maar dat kan toch niet uw finale instructie zijn?

Ten slotte – dit is nog een kenmerk van uw beleid – kondigt u allerhande zaken aan met de grote trom, maar niets is degelijk en grondig uitgewerkt. U stelt gewoon een oplossing voor, die niet onderbouwd is en u verpakt ze dan in de pers als één grote realisatie. In feite lost u echter niets op en blijft de puinhoop van Justitie gewoon bestaan.

Mevrouw de minister, in de commissie zijn we diepgaand ingegaan op elk aspect van het wetsontwerp. Ik zal de discussie niet herhalen, maar ik sta wel even stil bij een aantal highlights van uw project.

Ten eerste, als ik zeg dat België kampt met een probleem van overbevolkte gevangenissen, druk ik mij nog voorzichtig uit. Vandaag zijn er al 2 000 plaatsen te kort. Dan moeten we ons daarbij voorstellen dat er nog meer veroordeelden in de gevangenissen zouden moeten zitten. Bij die 2 000 zijn niet de gestraften met minder dan drie jaar meegeteld, want die straffen worden gewoon niet uitgevoerd.

Elk voorgesteld alternatief is dan ook de moeite van het onderzoeken waard. Elk alternatief dat iets aan de overbevolking zou kunnen doen, moet worden onderzocht.

Uw voorgangers begonnen al met de uitwerking van de nu ter stemming liggende maatregel. Zij vroegen een wetenschappelijk onderzoek aan bij een gespecialiseerde instantie, het NICC. Die studie moest de impact van de maatregel onderzoeken. In zijn uitgebreid rapport laat het NICC weten “dat het nieuwe elektronisch toezicht een beleidsmaatregel is, die een bijkomende en wellicht zware budgettaire inspanning zal vergen, met een naar waarschijnlijkheid eerder bescheiden, zeker geen substantiële impact op de omvang van de beklagdenpopulatie in onze gevangenissen, die bovendien is omgeven door tal van juridische en praktisch-organisatorische vraagstukken”.

Dit lijkt mij een zeer duidelijke boodschap te zijn, maar u houdt blijkbaar geen rekening met deze wetenschappelijke studie. De schriftelijke adviezen die op het terrein werden aangevraagd zijn door u naar de prullenmand verwezen, en met het wetenschappelijk onderzoek doet u net hetzelfde.

In de commissie hebben wij u een aantal pertinente en praktische vragen voorgelegd. Ik som er enkele van op. Hoeveel zal het kosten? Wat met de controle? Mevrouw Becq had het daar ook al over. Zal er bij schending van de voorwaarden voldoende plaats zijn in de gevangenis? Het is toch een maatregel die de overbevolking moet oplossen? Zal het systeem er niet toe leiden dat de duur van de voorlopige hechtenis nog verlengt?

Wij hebben in de commissie nog meer vragen en praktische problemen opgesomd, maar daarop hebt u nauwelijks geantwoord. Daaruit blijkt nog maar eens dat het systeem niet werkt, onvoldoende voorbereid is en helemaal niet doordacht is.

Onder druk van de oppositie is er in ieder geval een evaluatiemogelijkheid. Mevrouw Becq heeft het er ook over gehad.

permettra pas de redresser les ruines de la Justice.

Une large part du projet est consacrée à la détention préventive à domicile sous surveillance électronique. Notre pays affiche actuellement un déficit de 2 000 places dans les prisons, à l'exclusion des peines inférieures à 3 ans qui ne sont tout simplement pas exécutées. Par conséquent, toute proposition visant à mettre un terme à cette impunité mérite d'être examinée. Une étude scientifique de l'INCC épingale néanmoins le lourd impact budgétaire de cette surveillance électronique et son absence d'incidence majeure sur la réduction de la population carcérale. De plus, une série de questions juridiques et pratiques se posent d'emblée. La ministre préfère manifestement ignorer ce message on ne peut plus clair.

En commission, nous avons posé des questions sur le coût, le contrôle, le nombre de places disponibles dans les prisons pour accueillir ceux qui auront enfreint les conditions, et l'éventuel risque de voir le système favoriser l'allongement de la durée de la détention préventive. Les réponses sont restées lacunaires. Ce projet n'a pas été suffisamment préparé.

L'opposition a néanmoins réussi à obtenir gain de cause sur la question de l'évaluation. L'amendement que nous avons présenté demandant le lancement d'un projet pilote a été rejeté, mais nous avons ensuite appris par le biais de la presse que de tels projets seront bel et bien mis sur pied. Ils ne manqueront pas de révéler les lacunes de la loi qui devra ensuite être remise sur le métier.

Un autre chapitre important de cette loi porte sur l'aggravation de la peine pour violence envers les gardiens de prison et

Ook zij vond het blijkbaar nuttig dat het project zal worden geëvalueerd. Wij zijn in ieder geval tevreden dat er een evaluatie zal komen. Wij hadden via een amendement gevraagd dat er een proefproject zou komen. Dat is spijtig genoeg weggestemd. Nadien hebben wij via de pers vernomen dat u wel enkele proefprojecten opstart. Tijdens die proefprojecten zullen er ongetwijfeld problemen aan het licht komen op basis waarvan de wet verfijnd zal moeten worden, zodat een meer realistisch antwoord kan worden gegeven op de te verwachten problemen in de praktijk.

Mevrouw de minister, wij vinden dit project de moeite waard om te onderzoeken, maar daarbij moet u wel rekening houden met de praktische problemen.

Een tweede punt waarbij ik wil stilstaan, is de strafverzwaring voor geweld tegen cipers en de bijkomende algemene strafverzwaring. Deze aanpassing van de wet komt er naar aanleiding van een concreet geval van agressie tegen een MIVB-personeelslid.

Mevrouw de minister, zoals ik al in de commissie gezegd heb, is geweld tegen personen, ongeacht hun functie, natuurlijk onaanvaardbaar. De oplossing die u voorstelt, een strafverzwaring, biedt de slachtoffers spijtig genoeg geen soelaas en schrikt de daders ook niet af.

Er bestaan op dit ogenblik al tal van strafverzwaringen, bijvoorbeeld voor geweld tegen buschauffeurs, dokters enzovoort. Criminelen zullen zich evenwel niet laten tegenhouden om hun daden te plegen, of de straf nu zes maanden, een jaar of vier jaar is. De oplossing die u voorstelt, is dus een pseudo-oplossing.

Wat wel nodig is, is dat krachtdadig zou worden opgetreden in probleemwijken, waarbij er verder wordt gekeken dan enkel de veiligheidspolitiek. Wat ook nodig is, is een duidelijke aanpak van criminele jongeren, wat nu hopelijk wordt overgeheveld naar de Gemeenschappen. Er moet ook meer worden ingezet op een bredere ondersteuning van het gevangenispersoneel, om maar een aantal voorbeelden te geven.

Mocht die nieuwe strafverzwaring zoden aan de dijk brengen, dan zouden wij dat natuurlijk steunen, maar u hebt zelfs geen cijfers of onderzoek gedaan om aan te tonen dat de oplossing werkelijk een oplossing zal zijn en werkelijk iets zal uitmaken op het terrein.

U kunt zelfs niet aantonen dat de bestaande strafverzwaringen die nu al in de wet zijn ingeschreven – en er zijn er al heel wat bijgekomen – op het terrein werken, want er worden geen cijfers bijgehouden. In het verleden zijn er al strafverzwaringen ingevoerd, maar wij kunnen zelfs niet nagaan of de maatregelen van het verleden nu worden bijgehouden.

Voor onze fractie is het daarentegen een absolute topprioriteit dat de strafuitvoering wordt aangepakt. Straffen onder de drie jaar moeten opnieuw uitgevoerd kunnen worden. Dat, en alleen dat, is een signaal dat krachtig genoeg is om potentiële criminelen af te schrikken.

Zoals ik al verscheidene keren heb gezegd, zit het probleem immers niet in de strafwet, maar wel in de strafuitvoering. Zolang wij geen

l'alourdissement supplémentaire général de la peine. Nous réaffirmons, bien évidemment, que la violence est inacceptable. Toutefois, l'alourdissement de la peine proposé par la ministre ne sera d'aucune consolation pour les victimes et n'exercera aucun effet dissuasif sur les auteurs d'agressions. Il existe déjà aujourd'hui une kyrielle de motifs d'alourdissement de la peine comme, par exemple, pour actes de violence à l'égard des chauffeurs de bus ou des médecins. Ce n'est pas le montant de la peine qui découragera les criminels. La solution proposée n'en est pas une.

En revanche, ce qui pourrait effectivement fonctionner serait de déclencher des interventions énergiques dans les quartiers difficiles et de cerner clairement les jeunes criminels. Ces compétences, nous l'espérons, seront transférées aux Communautés. Il s'indiquerait également d'apporter un soutien plus large au personnel carcéral.

Si cette nouvelle aggravation de la peine devait réellement avoir les effets escomptés, nous la soutiendrions. Malheureusement, il n'existe pas de statistiques qui pourraient attester d'un quelconque effet des alourdissements de peine déjà en vigueur.

L'exécution de la peine reste la priorité absolue. Les peines d'une durée inférieure à trois ans doivent de nouveau être purgées. Sans une réelle exécution des peines, l'aggravation de la peine ne risque pas de produire le moindre effet dissuasif.

Ajoutons à cela que ce nouvel alourdissement de la peine dénature totalement la logique du Code pénal. En effet, toute peine doit être proportionnelle à la gravité de l'infraction commise. Or, en l'occurrence, un crime commis

degelijke strafuitvoering hebben, zal die strafverzwaring niets oplossen.

Bovendien haalt u door de invoering van de nieuwe strafverzwaring de logica van de strafwet onderuit. Een straf hoort immers in verhouding te staan tot het gepleegde misdrijf. Als wetgever kunnen wij geweld tegen bepaalde categorieën wel zwaarder bestraffen, maar met deze bijkomende strafverzwaring haalt u de hele logica onderuit, want bijvoorbeeld een misdrijf dat wordt gepleegd zonder het oogmerk om te doden, zou even zwaar kunnen worden bestraft als een misdrijf met het oogmerk om te doden. Dat kan volgens ons toch niet de bedoeling zijn.

Bovendien voert u nog maar eens een reeks strafmaten in en houdt u geen rekening met reeds bestaande strafverzwaringen, waardoor het Strafwetboek helemaal onlogisch wordt.

Ten slotte wil ik het nog even hebben over het laatste punt dat wij besproken hebben in de commissie, namelijk de wijzigingen die u wenst aan te brengen aan de wapenwet. Ik wil er nogmaals op aandringen dat u werk maakt van een evaluatie van de wapenwet uit 2006, want vele problemen zijn intussen gekend. Onze stelling blijft duidelijk: evalueren en bekijken wat werkt en wat niet werkt vooraleer overhaast de wet aan te passen. Op dit ogenblik staan wij sceptisch tegenover het idee om alle wapens van historische, folkloristische of decoratieve waarde vergunningsplichtig te maken, tenzij ze effectief als sportschutterswapen gebruikt zullen worden, want dat zou alleen maar leiden tot meer administratieve rompslomp. De huidige rompslomp rond die wapenvergunningen is reeds voldoende.

Mevrouw de minister, dit wetsontwerp is te weinig doordacht. Er werd gewoon geen rekening gehouden met de adviezen, kritieken of met wetenschappelijk onderzoek. Het wetsontwerp is ook helemaal niet onderbouwd. Een gebrek aan cijfers blijft de rode draad in heel het verhaal, want ook hier worden weer blind, zonder cijfermateriaal – en meten is weten – maatregelen genomen. Tevens stelt u een aantal pseudo-oplossingen voor.

De N-VA-fractie heeft geprobeerd om constructief oppositie te voeren. Wij hebben 30 amendementen ingediend, amendementen die misschien niet de grote aanpassingen zijn waarmee u onmiddellijk naar de media kunt stappen, maar wel amendementen die oplossingen voorstellen, op problemen die aangekaart zijn door de mensen op het terrein en waarvoor zij zelf ook een oplossing kunnen bieden. Wat deze personen aankaarten hebben wij in amendementen gegoten, maar spijtig genoeg werd hiermee geen rekening gehouden.

Wij geloven niet dat u met dit wetsontwerp iets zult bijdragen tot een betere justitie. Met dit wetsontwerp zult u de puinhopen van Justitie niet wegwerken. Mevrouw de minister, het is duidelijk, wij kunnen dit wetsontwerp niet steunen, u moet eerst uw huiswerk beter maken.

04.05 Philippe Goffin (MR): Monsieur le président, madame la ministre, voici un de vos projets d'envergure qui achève son parcours législatif à la Chambre. J'en suis heureux car il contient de nombreuses dispositions reprises dans l'accord de gouvernement et qui ont beaucoup d'importance aux yeux du MR.

sans l'intention de donner la mort pourrait être sanctionné aussi lourdement que si cette intention était bien présente dans le chef de l'agresseur. Cela me semble aberrant.

La ministre veut aussi apporter plusieurs modifications à la loi sur les armes. Nous insistons pour qu'il soit d'abord procédé à une évaluation de la loi sur les armes de 2006. Au lieu de modifier cette loi à la hâte, il vaudrait mieux dresser un bilan préalable de ce qui fonctionne ou non. Nous sommes sceptiques quant au projet tendant à instaurer l'obligation d'autorisation pour les armes historiques, folkloriques ou décoratives. Nous craignons qu'en agissant de la sorte, l'on ne fasse qu'augmenter les tracasseries administratives.

Ce projet de loi n'a pas été mûrement réfléchi et il ne tient pas compte des avis et des études. De plus, les statistiques pour l'étayer font cruellement défaut. Nous avons fait preuve d'opposition constructive en déposant 30 amendements. Il n'en a malheureusement pas été tenu compte. Ce projet de loi ne contribuera pas à améliorer la Justice. C'est pourquoi nous ne pouvons pas le soutenir.

04.05 Philippe Goffin (MR): Dit ontwerp omvat een aantal voor de MR belangrijke maatregelen uit het regeerakkoord. De overbevolking van de

Je pense tout d'abord à l'alternative à la détention préventive en prison. On connaît la situation de nos établissements pénitentiaires: une surpopulation carcérale et la dégradation des bâtiments. Malgré le manque de moyens, cela ne doit pas nous empêcher de mener des réflexions, d'une part, et d'entreprendre des réformes, d'autre part, pour tenter d'améliorer cette situation.

La surpopulation carcérale ne doit pas constituer un frein à la défense de nos principes en matière d'exécution des peines et plus largement dans le domaine de la politique criminelle que nous devons mener. Le MR défend la vision selon laquelle l'effectivité des droits et des libertés de tous les citoyens n'est rencontrée que si la société est capable d'organiser une réaction rapide et adéquate aux différentes violations du lien sociétal.

Pour que cette réaction soit crédible, elle doit être prompte, adaptée et suivie d'effets. En outre, pour qu'un système répressif soit crédible, il est indispensable qu'une peine prononcée soit effectivement exécutée. Cela n'empêche pas une exécution différenciée, modalisée ou adaptée selon la faute commise. Le principe est clair: tout acte illicite doit recevoir une réponse, une sanction adéquate tant à l'égard du profil du condamné que par rapport au fait commis.

Faute de quoi, le sentiment d'impunité qui règne chez certains ne fera que grandir, avec pour effet pervers que la violence sera toujours plus grave dans les relations entre les individus. Il en va du respect du travail effectué par toute la chaîne pénale, à savoir du policier au magistrat, en passant par l'assistant de justice. Il faut que les moyens humains et financiers mis en œuvre l'aient été de manière efficace et non vaine.

Mais il convient de ne pas s'arrêter là et de réaliser que l'application effective d'une peine dépend également de son adéquation avec la situation qu'elle entend punir ou corriger. Une peine qui remplirait efficacement son rôle est une peine qui exerce une influence positive sur le comportement du condamné. En d'autres termes, la perspective de réinsertion doit idéalement constituer le paramètre à prendre en compte dans le choix de la peine prononcée.

Comme d'autres, nous pensons que la prison n'est pas la panacée universelle. Au contraire, nous soutenons depuis longtemps l'idée selon laquelle le pourcentage de détenus sous détention préventive dans nos prisons est trop élevé – plus ou moins 40 % – et nous remettons en cause l'utilité du recours systématique à cette dernière.

Le projet de loi s'inscrit dans cette voie et prévoit, nous en sommes heureux, que le juge d'instruction, lorsqu'il décide de placer une personne en détention préventive, va pouvoir décider si ce mandat sera exécuté en prison ou s'il pourra au contraire être mis en œuvre par le biais d'une assignation à résidence sous surveillance électronique.

Il s'agit donc d'une nouvelle modalité d'exécution de la détention préventive. Cette assignation à résidence peut être assortie de diverses interdictions qui seraient prononcées par le juge d'instruction pour renforcer celle-ci. L'inculpé est considéré comme détenu et chaque jour est assimilé à un jour de prison. Son suivi est réalisé par

gevangenissen mag de toepassing van onze principes met betrekking tot de strafuitvoering of het strafrechtelijke beleid niet in de weg staan. Misdrijven mogen niet zonder gevolg blijven; er moet op snelle, adequate en aangepaste wijze worden gereageerd. Natuurlijk zijn er bij de strafuitvoering diverse opties mogelijk, aangepast aan het misdrijf. Als een gepaste reactie uitblijft, wordt het gevoel van straffeloosheid alleen maar sterker.

Het is ook een kwestie van respect voor het werk van de hele strafrechtelijke sector.

De straf moet een positieve invloed hebben op het gedrag van de veroordeelde, en moet worden gekozen met het oog op diens resocialisering. De gevangenis is geen panacee.

Wij plaatsen vraagtekens bij de systematische toepassing van de voorhechtenis. Krachtens het wetsontwerp zal de onderzoeksrechter kunnen beslissen of de voorhechtenis in de gevangenis zal worden uitgevoerd dan wel via huisarrest met elektronisch toezicht, waarbij er diverse verbodsbepalingen kunnen gelden.

De politie wordt belast met het toezicht op de thuishechtenis.

Het wetsontwerp voorziet ook in een evaluatie van de regeling. Deze maatregel biedt maar een beperkt antwoord op de overbevolking in de gevangenissen – daartoe moet een ruimere reflectie op gang worden gebracht over de verschillende manieren van strafuitvoering – maar het is een eerste stap. De wet betreffende de voorlopige hechtenis zal moeten worden geëvalueerd, om te voorkomen dat er tussen de gerechtelijke arrondissementen te grote verschillen zouden ontstaan.

des bracelets équipés du système GPS et la police est donc chargée de la surveillance de la condition effective de cette assignation.

Les modalités pratiques de mise en place au niveau du nouveau système présentent une importance fondamentale pour la viabilité des mesures. C'est pourquoi une évaluation était prévue dans le projet de loi et c'est bien ainsi. Comme tout système nouveau, celle-ci requiert effectivement un suivi concret. L'impact sur le désengorgement des prisons ne sera sans doute pas immense puisque, on le sait, cela mène à d'autres projets par rapport à des peines et à des réflexions sur d'autres modes de détention et d'effectivité de la peine. Il n'empêche que c'est un premier pas, qui peut en appeler d'autres.

Une évaluation régulière et approfondie de l'application de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, notamment pour éviter de grandes différences entre les arrondissements judiciaires, là aussi, s'avère nécessaire pour éviter de trop grandes disparités. Les conclusions de cette évaluation permettraient d'élaborer des solutions alternatives à la détention préventive et, dans une certaine mesure aussi, à la surpopulation carcérale sur la base de bonnes pratiques mises en place par des acteurs de terrain.

Un autre volet que je souhaiterais aborder avec vous concerne la modification portée à la loi sur les armes. Le débat sur la question du commerce des armes est capital pour les citoyens détenteurs d'armes mais aussi et surtout les autres. Nous avons insisté à maintes reprises pour que l'on s'attaque au vrai nœud du problème, à savoir le trafic illégal d'armes. Je rappelle que la tuerie de Liège a été perpétrée avec notamment du matériel militaire de contrebande. Les milieux criminels s'approvisionnent sur le marché illégal et n'utilisent pas des armes en vente libre, trop onéreuses.

Le plan comprend des volets fondamentaux comme le renforcement du traçage des armes à feu saisies, le renforcement de la collaboration internationale mais également l'augmentation de l'expertise et de la formation des experts chargés de ce problème et de la problématique des armes.

Je me suis attardé à deux problématiques qui paraissent importantes au MR; elles sont fondamentales. Le projet contient d'autres mesures importantes et intéressantes, comme une réglementation plus claire pour l'accès au dossier répressif pendant l'information et l'instruction ou encore l'aggravation des peines à l'égard de certaines catégories de victimes comme les gardiens de prison.

Je conclurai en vous assurant, madame la ministre, que notre groupe votera ce projet.

04.06 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, collega's, wij hebben in de commissie een uitgebreide bespreking gevoerd. Ik ga hier niet alles herhalen, maar ik wil toch vier punten aanhalen.

Ten eerste, een algemene bedenking. Als er gewerkt wordt met een wet houdende diverse bepalingen, is dat omdat het over heel wat technische bepalingen handelt. Dat is uiteraard geen probleem, maar dit bevat ook een aantal wetswijzigingen die niet zo maar technische bepalingen zijn. Denk maar aan de invoering van de thuisdetentie.

Wat de wapenhandel betreft, hebben we nadrukkelijk gevraagd dat het echte probleem, namelijk de illegale wapenhandel, zou worden aangepakt. Criminele milieus maken geen gebruik van wapens die vrij worden verkocht. Het plan omvat een betere tracering van de in beslag genomen vuurwapens, een versterking van de internationale samenwerking en een betere opleiding van de deskundigen.

Andere interessante maatregelen zijn de duidelijker regels voor de toegang tot het strafonderzoek tijdens het vooronderzoek en het onderzoek of de strafverzwaring voor daden tegen bepaalde categorieën van slachtoffers, zoals de gevangenenbewaarders.

Onze fractie zal dit ontwerp steunen.

04.06 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): À l'issue du large débat organisé en commission, je voudrais encore revenir sur quatre points.

Lorsqu'il s'agit de dispositions techniques, le passage par une loi portant des dispositions diverses ne pose aucun problème, mais la

Ik vind het dan ook geen goede manier van werken om dergelijke wetswijzigingen zo maar via een wet houdende diverse bepalingen naar het Parlement te sturen.

Ten tweede, ik denk dat deze wetgeving op een te vlugge manier tot stand is gekomen. Er is toch haastwerk gebeurd. Ik zal daarvan drie voorbeelden geven. Dat haastwerk zal ervoor zorgen dat er nog een aantal juridische twistpunten overblijven en dat er juridische en praktische onzekerheden worden gecreëerd.

Een eerste voorbeeld betreft de bepalingen in verband met de voorlopige aanhouding. Wij hebben daarover een uitgebreide discussie gevoerd, mevrouw de minister. Het gaat over het geval dat ook het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank een voorlopige aanhouding zou kunnen bevelen wanneer een gedetineerde die vrijgelaten is niet aan de voorwaarden voldoet.

Dat is op zich een goede zaak, maar het gaat vooral over de wijze waarop de tekst is ontworpen. De tekst is heel onduidelijk over welke strafuitvoeringsrechtbank het gaat. We waren het er in de commissie allebei over eens wie dat zou moeten zijn, maar de tekst vertaalt onze eensgezindheid niet in de juiste wetgeving. Daar zal dus een probleem rijzen.

Het is ook onduidelijk wie de beslissing zal nemen indien de bevoegde of aangeduide substituut er niet is, bijvoorbeeld wegens ziekte. Daarop hebt u heel duidelijk gezegd dat het dan de procureur-generaal is. Mevrouw de minister, ik vrees dat het de procureur-generaal niet zal zijn. Hij zal dat niet kunnen doen. Als de procureurs-generaal dat in het verslag zullen lezen, zullen zij even hard lachen. Het probleem zal rijzen. Dat is met deze wet niet opgelost.

Een tweede voorbeeld waaruit blijkt dat dit haastwerk is en er nog problemen zullen opduiken, is de bepaling inzake de thuisdetentie. In theorie is het niet problematisch om dat in te voeren. Alleen denk ik niet dat dit de overbevolking zal oplossen. Het is geen mirakelmiddel.

Tijdens de bespreking zijn wij op een twistpunt gekomen. Er was grote onduidelijkheid over de sociale positie van de gedetineerde in voorlopige hechtenis die in thuisdetentie zit. Die gedetineerde kan en mag niet gaan werken. Hij zou eventueel wel thuiswerk mogen doen, maar hij kan zijn woning niet verlaten.

Dan rijst de vraag waarvan die persoon moet leven. Heeft hij recht op werkloosheidsuitkeringen, heeft hij of zij recht op een leefloon? De sociale wetgeving is daarover heel duidelijk. Wanneer men niet beschikbaar is voor de arbeidsmarkt heeft men geen recht op werkloosheidsuitkeringen en ook niet op een leefloon. Die persoon mag en kan dus niet werken maar heeft tegelijkertijd ook geen recht op een uitkering. Dat is uiteraard een problematische situatie, want mensen kunnen wel enkele maanden in die situatie verkeren. Ze moeten huishuur betalen, eten, energie en dergelijke meer en zullen geen middelen van bestaan hebben. Het is dus noodzakelijk dat de wetgeving wordt aangepast om daaraan een mouw te passen. Zo niet zal er uiteraard een probleem zijn bij de toepassing van deze wetgeving en zullen veel personen die misschien in theorie in aanmerking komen voor thuisdetentie ervoor kiezen om daar niet op

méthode est inappropriée lorsque la loi concerne des matières comme l'instauration de la détention à domicile.

Cette loi a été ficelée trop rapidement, le travail a été bâclé et il reste dès lors une série de contestations sur des points d'ordre juridique. Je citerai quelques exemples.

Lorsqu'un détenu libéré ne respecte pas les conditions qui lui ont été imposées, le ministère public pourra ordonner son placement en détention préventive auprès du tribunal de l'application des peines. Le texte ne précise toutefois pas quel tribunal de l'application des peines est compétent. Le flou règne également quant à la personne qui sera habilitée à décider en cas d'absence du substitut compétent. La ministre a affirmé que la tâche incombe dans ce cas au procureur général, mais je crains que ce ne soit pas possible.

Dans le cadre de la détention à domicile, la situation sociale du détenu placé en détention préventive n'est pas sans ambiguïté. N'étant pas autorisé à quitter son domicile, le détenu est dans l'impossibilité de travailler. Comment dans ce cas cette personne est-elle censée pourvoir à sa subsistance? Conformément à la législation sociale, les personnes qui ne sont pas disponibles pour le marché du travail ne peuvent percevoir ni allocation de chômage, ni revenu d'intégration sociale. Mais dans le même temps, les dépenses s'accumulent.

L'extension des catégories de personnes susceptibles de bénéficier du droit de consultation est positive en soi mais elle engendrera bien sûr un surcroît de travail pour les parquets et les juges d'instruction. Le personnel disponible à cet effet est-il suffisant, avec toutes les

in te gaan en toch naar de gevangenis te gaan, omdat ze anders geen middelen van bestaan zullen hebben.

Een derde voorbeeld. De uitbreiding van het inzagerecht is op zich positief, maar door de uitbreiding zal er natuurlijk wel wat meer werk zijn voor de parketten en de onderzoeksrechters. We hebben dan de discussie gehad over de vraag of zij dat zullen aankunnen en of er voldoende personeel is. Met alle besparingen die er al geweest zijn en met omzendbrief nr. 154, waardoor de parketten en de rechtbanken echt in de problemen aan het geraken zijn qua personeel, zal er een probleem zijn – indien de omzendbrief behouden blijft – inzake het rekruteren van voldoende mensen, zeker als er nog een aantal extra taken bij komt. Ook daarvoor blijft u echter stoïcijns doof. Die problemen zijn er echter wel.

Mevrouw de minister, een ander probleem dat ik wil aankaarten, is de positie van de onderzoeksrechter. Er worden eigenlijk doorheen deze wet twee kleine wijzigingen aangebracht die betrekking hebben op de positie van de onderzoeksrechter. Bij de inzage wordt niet alleen in een uitbreiding voorzien, wat op zich een goede zaak is, maar er wordt ook gezegd dat tijdens de duur van het gerechtelijk onderzoek dat door een onderzoeksrechter wordt geleid, in principe de onderzoeksrechter de beslissing neemt in een aantal gevallen die worden opgesomd. Vervolgens staat er dat het in alle andere gevallen het parket zal zijn. Met andere woorden, er staat letterlijk in dat het de procureur des Konings of het openbaar ministerie zal toekomen om te beoordelen of een bepaalde persoon inzage krijgt in een strafdossier terwijl het een gerechtelijk onderzoek betreft. Het kan dus gaan om een persoon die inzage vraagt terwijl de onderzoeksrechter nog overweegt om een onderzoek naar hem te voeren. Het kan een mogelijke verdachte zijn in hoofde van de onderzoeksrechter. Hij zal echter niet meer mogen beslissen en zal zelfs niet betrokken worden bij de vraag tot inzage in het strafdossier. Mevrouw de minister, dat is natuurlijk problematisch.

Ten tweede kom ik tot de bepalingen inzake heterdaad. Nu is bepaald dat een onderzoeksrechter moet worden betrokken om een maatregel na 24 uur te bekrachtigen, te verlengen. Op vraag van het federaal parket, waarnaar u blijkbaar zeer goed luistert, verdwijnt die bepaling. Vooral wil ik het hebben over de motivering daarbij. In de memorie van toelichting staat dat de onderzoeksrechter door zijn onafhankelijke positie wel eens in conflict zou kunnen komen met de operationele leiding en met de beslissingen die op het terrein worden genomen. Volgens u is het dus problematisch dat een onderzoeksrechter onafhankelijk is, want die onafhankelijkheid zou er wel eens toe kunnen leiden dat een onderzoeksrechter misschien zou beslissen om bepaalde maatregelen niet te verlengen.

Mevrouw de minister, dat getuigt tweemaal van een toch wel groot gebrek aan vertrouwen in de onderzoeksrechter. Op die manier begint u, stelselmatig, stukje voor stukje, een aantal taken en bevoegdheden van de onderzoeksrechter aan te tasten.

Ik heb er absoluut geen probleem mee dat wij een fundamenteel debat voeren over de richting die wij moeten uitgaan met ons strafrecht en over de rol van de onderzoeksrechter in de toekomst. Waarschijnlijk heeft iedereen daar wel zijn eigen ideeën over. Ik vind het geen probleem om daarover een grondig debat te voeren, er een

économies qui ont déjà été réalisées et avec la circulaire n° 154?

Le statut du juge d'instruction est un autre problème. Pendant toute la durée de l'instruction, il appartient en principe au juge d'instruction de prendre la décision d'octroyer le droit de consultation dans une série de cas énumérés. Dans tous les autres cas, c'est le parquet qui prend cette décision. Dans ces cas-là, une personne est donc habilitée à consulter alors que le juge d'instruction envisage de mener une enquête la concernant. Cette personne peut même être un possible inculpé. Toutefois, le juge d'instruction ne sera pas associé lui-même à la décision sur l'octroi à cette personne d'un droit de consultation du dossier pénal.

En cas de flagrant délit, c'est désormais le juge d'instruction qui confirme et prolonge une mesure après 24 heures. Cette disposition disparaît à la demande du parquet fédéral. Dans l'exposé des motifs, on peut lire que le juge d'instruction pourrait, en raison de l'indépendance de son statut, entrer en conflit avec la direction opérationnelle. Mais cela ne témoigne-t-il pas d'un grand manque de confiance envers le juge d'instruction? Je ne vois personnellement aucun inconvénient à ce que l'on consacre un débat de fond au rôle du juge d'instruction. Mais on assiste ici à une opération de sape visant à vider complètement de sa substance le rôle du juge d'instruction et ce n'est pas une bonne chose.

Les dispositions proposées auront pour effet une aggravation théorique majeure des peines alors que la solution réside essentiellement dans la fixation des priorités des services de police, dans une politique prioritaire en matière de poursuites engagées par les parquets et dans

beslissing over te nemen en om de wetgeving aan te passen conform de beslissingen die wij hebben genomen. Wat u echter doet, is op een sluipende manier de rol van de onderzoeksrechter ondergraven. Dat is geen goede zaak.

Tot slot kom ik tot de strafverzwaring. Vorige sprekers hebben het daarover ook al gehad. De strafuitvoering is problematisch. De voorliggende bepalingen zullen ervoor zorgen dat de straffen theoretisch gezien sterk verzaamd worden, terwijl de oplossing eigenlijk vooral op een ander vlak ligt. Daarover hebben wij het al vaak gehad.

Wanneer u ernstige misdaden echt wil aanpakken, is er nood aan drie zaken. Ten eerste, een prioriteit voor de politiediensten. Ten tweede, een prioritair vervolgingsbeleid door de parketten. Als een buschauffeur of een politieagent in functie worden aangevallen, en dergelijke meer, mag het parket nooit tot de seponering overgaan, maar moet er effectief vervolgd worden. Dat is belangrijk. Ten derde, als er straffen worden uitgesproken, dan moeten die straffen ook worden uitgevoerd, ook als het korte straffen zijn. Dat zijn veel effectievere maatregelen dan gewoon te beslissen om de theoretische maximumstraffen te verhogen.

Mijn conclusie over de wet houdende diverse bepalingen betreffende justitie is de volgende. Dit is haastwetgeving, die wij uiteraard niet zullen steunen. Ik zie zo al de herstellwetten opdagen in de komende weken en maanden, om de fouten die in de voorliggende wet staan, snel te kunnen corrigeren.

04.07 Bert Schoofs (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het werd hier al gezegd dat uw wetsontwerp een samenraapsel is van van alles en nog wat. Dat wil niet zeggen dat er geen goede zaken in deze vuilbakwet staan. Met die zaken zal ik trouwens beginnen.

In dat verband denk ik aan de proceduremaatregelen inzake de elektronische inzage en het afschrift van het dossier voor slachtoffers, waarmee wij het uiteraard eens kunnen zijn. Zoals collega Becq van CD&V reeds zei, zal de praktische uitvoering hiervan, alsook van de probatiemaatregel, misschien moeilijkheden opleveren. Over de probatiemaatregel, die ook bij een geldboete geldt en niet alleen bij een gevangenisstraf, kunnen wij het principieel eens zijn, maar het schoentje zal volgens ons knellen bij de uitvoering door de justitieassistenten. Hiervoor zult u in uw concreet beleid een tandje moeten bijsteken.

Wij zijn het uiteraard eens met het zwaarder bestraffen van geweld tegen cipiers, maar het is omtrent de strafuitvoering dat zich de grote problemen voordoen. De kortgestraften — minder dan drie jaar — moeten hun gevangenisstraf al bijna niet meer uitzitten en zij genieten bovendien van enorme gunstmaatregelen wegens de ondercapaciteit aan cellen. En dus vraag ik mij af welke feiten die in de gevangeningen gepleegd worden, nadien effectief zullen worden bestraft in uitvoering van deze maatregel. Het zullen al zeer zware feiten moeten zijn. Ik zie hier dan ook niet meteen een strenger beleid ten aanzien van onwillige gevangenen, omdat de strafuitvoering dat niet kan volgen.

l'exécution effective de toutes les peines, y compris les peines de courte durée.

Nous n'apporterons évidemment pas notre soutien à cette législation qui a été concoctée dans la précipitation. Je vous prédis que des lois de redressement ne tarderont pas à être élaborées.

04.07 Bert Schoofs (VB): Ce projet de loi constitue un ramassis d'éléments éparés. Cela ne signifie pas qu'il ne comprend pas de bonnes choses, comme par exemple la procédure pour la consultation électronique et la copie du dossier pour les victimes. La mise en œuvre pratique risque toutefois de poser des problèmes, comme l'a déjà mentionné Mme Becq. Il en va de même pour la mesure de probation, qui est bonne quant à son principe mais qui posera problème lors de sa mise en œuvre par les assistants de Justice.

Il va de soi que nous pensons également que la violence à l'encontre des gardiens de prison doit être plus sévèrement sanctionnée, mais c'est lors de l'exécution de la peine que surviennent les gros problèmes. Les personnes condamnées à une peine de moins d'un an ne doivent pratiquement plus jamais purger leur peine et bénéficient de

Wij zijn het tevens eens met de uitbreiding van de afluistermaatregelen voor de procureur des Konings, bij betrapping op heterdaad in geval van zware misdrijven. Hopelijk kunt u hiervoor de nodige middelen uittrekken.

Wij zijn helemaal niet tevreden met de thuisdetentie voor de voorlopig aangehouden personen. In principe gaan wij akkoord met thuisdetentie, zoals in het geval van mensen die op het einde van hun straf opnieuw in de samenleving moeten worden gereïntegreerd. Thuisdetentie aan het einde van een straf is volgens ons dus wel een gepaste maatregel. Ook in het geval van een voorlopige aanhouding zou een rechter kunnen beslissen dat de betrokkene nog niet schuldig is. Voor iemand die nog niet schuldig bevonden is, kunnen wel bepaalde maatregelen worden genomen, zodat hij of zij niet in de gevangenis terecht komt maar thuis kan blijven. Het is aan de rechter om aan te voelen of er een gevaar op recidive bestaat, of er bewijsmateriaal kan worden weggewerkt, of men zich met derden kan inlaten en of er een gevaar dreigt voor de openbare veiligheid. Dat moeten wij inderdaad aan de rechters overlaten.

Anderzijds verwijst ik naar het voorbeeld waarover ik u twee weken geleden nog een vraag stelde, met name over de praktijken van het Brussels gerecht, waarbij iemand in het bezit van vier kilogram cocaïne de wijde wereld wordt ingestuurd waarna hij naar zijn land in Latijns-Amerika kan terugkeren, weliswaar zonder cocaïne op zak, maar wel in volledige vrijheid. U begrijpt wellicht dat wij daarbij enige kritische kanttekeningen maken.

Wat hieraan volgens ons principiële schort, is dat de thuisdetentie een bliksemafleider is voor een falend gevangenisbeleid, met op kop de ondercapaciteit in de gevangenissen.

Mevrouw de minister, u neemt deze maatregel van thuisdetentie onder elektronisch toezicht helemaal niet omdat de strafprocedure er wel bij zou varen, maar om plaats te maken in de gevangenissen. U handelt dus niet echt als een minister van Justitie of als iemand die een beleid op poten zet, maar als een boekhouder-klerk die een balans opmaakt van de in- en uitgaande gedetineerden om dat verkeer af te stemmen op het manifest tekort aan beschikbare cellen. Het bewijs ervan ligt trouwens op de banken in de commissie voor de Justitie, met name het hangend wetsontwerp van een aantal leden van de meerderheid — overigens van uw partij — om van de thuisdetentie een autonome straf te maken. Er zijn daarin weinig nuances aangebracht, in elk geval niet de nuances die wij erin zouden willen zien.

Er zijn ook vragen bij de efficiëntie van thuisdetentie. Wij hebben het voorbij weekend moeten vernemen dat een beroeps crimineel, een drugsdealer, met een enkelband en een grote som geld op zak, na een discotheekbezoek met een Porsche een straatrace hield en omkwam in het ongeval dat hij veroorzaakte. Over die feiten zal ik u trouwens nog eens aan de tand voelen.

Wij stellen ons echt vragen bij de efficiëntie van thuisdetentie, als dergelijke beroeps criminelen met een enkelband zomaar zware ongevallen kunnen veroorzaken, waarbij zij zelf dan nog de dood vinden. Dat is voor ons moeilijk aanvaardbaar.

mesures de faveur en raison du manque de places dans les cellules. C'est la raison pour laquelle je me demande si la violence sera sanctionnée de manière effective. Je ne crois donc pas que l'on puisse parler d'une politique plus sévère.

Nous approuvons par ailleurs également l'élargissement des mesures d'écoute pour le procureur du Roi lors de flagrants délits dans le cas d'infractions graves.

La détention à domicile pour les personnes en détention provisoire nous pose toutefois problème. En principe, nous sommes d'accord avec la détention à domicile pour les détenus en fin de peine qui doivent être réintégrés. Si un individu n'est pas encore reconnu coupable, l'on devrait également pouvoir décider que sa place n'est pas en prison. Mais nous devons laisser le juge statuer sur le danger de récidive, de subtilisation de preuves ou encore sur une éventuelle menace pour la sécurité publique.

La détention à domicile constitue souvent un pis-aller pour pallier une politique carcérale défectueuse, avec pour corollaire une sous-capacité dans les prisons. En prenant cette mesure, la ministre ne se comporte pas en responsable politique, mais plutôt en comptable: elle n'apporte aucune amélioration à la procédure pénale, mais se contente de libérer des places dans les prisons. J'en arrive à une conclusion identique en ce qui concerne le projet de loi inscrit à l'ordre du jour de la commission et qui, sans s'encombrer de trop de nuances, érige la détention à domicile au rang de peine autonome.

Nous nourrissons également des doutes sur l'efficacité de la détention à domicile. Pas plus tard que le week-end dernier, un

Dit is geen goed voorbeeld van een beleid dat de heersende laksheid en de straffeloosheid moet tegengaan. Als oppositie willen wij gerust erkennen dat het wetsontwerp goede elementen inhoudt, maar het is *too little, too late*. Het is veel te weinig. Mevrouw de minister, tijdens mijn dertien jaar parlementaire loopbaan bent u de vijfde minister in dit koninkrijk aan wie ik dit keer op keer moet herhalen. U krijgt onze goedkeuring voor dit wetsontwerp dus niet.

délinquant pourvu d'un bracelet électronique a perdu la vie au terme d'une course en voiture sur la voie publique. Ces situations sont inacceptables pour notre parti. La politique proposée ne va pas endiguer le laxisme ambiant ni l'impunité.

Ce projet est bien trop peu consistant et nous ne l'adopterons donc pas.

04.08 Christian Brotcorne (cdH): Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, en ce qui concerne les dispositions relatives à la détention d'armes, de nombreuses craintes émanent du milieu des collectionneurs ou du folklore par rapport à cette législation. Il vous appartiendra de nous confirmer les propos que vous avez tenus en commission, à savoir que toutes les personnes qui ont la passion des armes, mais une passion bien comprise et à usage folklorique, n'ont aucune crainte à avoir quant à la modification de la législation que nous allons voter. Le confirmer sera utile pour les rassurer.

04.08 Christian Brotcorne (cdH): Bij de wapenliefhebbers en -verzamelaars is er ongerustheid ontstaan over de bepalingen inzake wapenbezit in deze wetgeving. U zal de mensen die de wettelijke voorschriften in acht nemen, moeten geruststellen dat er voor hen niets verandert.

Par ailleurs, j'évoquerai un volet intéressant de ce projet de loi. Je rappellerai que le dernier rapport de la Cour des comptes, qui traitait de la surpopulation carcérale, indiquait que le seul moyen efficace de lutter contre cette surpopulation était d'agir sur la détention préventive. Le projet qui nous est soumis mentionne cette possibilité, qui sera désormais offerte à un juge d'instruction de délivrer un mandat d'arrêt, mais sous surveillance électronique, lequel sera exécuté à domicile. C'est le début d'une solution, même si on sait que ses résultats ne seront pas quantifiables, mais c'est le début d'une solution à ce problème de surpopulation carcérale.

Uit het jongste verslag van het Rekenhof blijkt dat de overbevolking in de gevangenissen alleen kan worden aangepakt via de voorlopige hechtenis. In het voorliggende ontwerp krijgt de onderzoeksrechter de mogelijkheid om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen dat thuis moet worden uitgevoerd, onder elektronisch toezicht.

J'y vois en tout cas des éléments extrêmement positifs. Tout d'abord, il faudra toujours un mandat d'arrêt pour agir de la sorte et, dès lors, satisfaire aux conditions légales de base du mandat d'arrêt. Seule la modalité d'exécution de ce mandat sera différente, car plutôt que d'être incarcéré, le prévenu se trouvera maintenu à domicile. Grâce à ce système, on peut espérer ainsi éviter une augmentation du nombre de détentions préventives. Il faut rappeler aussi, parce que nous sommes dans le cadre du mandat d'arrêt, que les différents passages successifs en chambre du conseil ou en chambre des mises en accusation sont évidemment maintenus. Par conséquent, la libération par le juge est toujours possible.

Die bepaling bevat punten waar we volledig achter staan: zo zal er aan de wettelijke voorwaarden van het aanhoudingsbevel moeten worden voldaan.

On peut espérer que le maintien à domicile, notamment des petits délinquants, des jeunes délinquants, des délinquants primaires, permettra de ne pas voir ces derniers confrontés à la population carcérale habituelle. On sait que c'est souvent le premier contact avec la prison qui fait que des réseaux se créent, que des mauvaises habitudes se prennent et que des personnes dont on pouvait espérer qu'elles ne récidiveraient pas, sont amenées à le faire. Vu sous cet angle, la détention à domicile est une bonne chose. Elle permettra un bon déroulement des enquêtes sociales et, plus que probablement, mettra un frein au sentiment d'impunité qui est parfois bien plus grave que celui de se voir condamné sans jamais devoir exécuter sa peine.

Dankzij het huisarrest zullen met name de first offenders niet in contact komen met de gevangenispopulatie. Ook kunnen de sociale enquêtes dan vlot verlopen en zal er minder een gevoel van straffeloosheid ontstaan, omdat de straf effectief wordt uitgevoerd. Om recidive te voorkomen zullen er ook pedagogische en educatieve acties moeten worden ontwikkeld.

Niettemin zie ik twee problemen: wat zal het sociaal statuut zijn van de thuisgedetineerde die onder elektronisch toezicht staat? U zei

Madame la ministre, il faut également, selon moi, profiter de cette période de maintien à domicile, mais sous surveillance électronique, pour développer des actions pédagogiques et éducatives afin d'éviter au maximum les récidives.

À ces aspects positifs, je mettrai deux petits bémols. D'autres avant moi les ont déjà abordés. Je veux, tout d'abord, parler du statut social de la personne maintenue à domicile, mais sous surveillance électronique. Quel sera réellement et concrètement son statut? Vous avez dit que son statut serait le même que celui de la personne emprisonnée. Il faudra être attentif à cet aspect. Tout comme notre collègue Van Hecke, je m'interroge sur la question de savoir s'il ne sera pas nécessaire d'apporter certaines modifications dans d'autres législations, telles que la législation sociale ou la législation sur l'emploi ou le travail.

L'autre petit bémol concerne la mission du juge d'instruction à qui il appartiendra d'évaluer la modalité d'exécution de la détention à domicile. Il faut espérer qu'il sera outillé pour le faire valablement, sans quoi il pourrait arriver que des mesures de détention à domicile soient trop régulièrement et trop souvent cassées, reportées et que l'envoi en détention en prison devienne la règle, ce qui serait regrettable. Le travail du juge d'instruction est essentiel dans le cadre de ce projet. Il faut absolument qu'il dispose des moyens pour effectuer correctement sa mission.

Un autre aspect de ce projet de loi, madame la ministre, concerne l'aggravation des sanctions à l'égard de certaines catégories de personnes, essentiellement ici les conducteurs de transport en commun mais aussi les agents pénitentiaires dans l'exercice de leur fonction.

L'aggravation des peines n'est pas nécessairement la solution aux problèmes. Je sais qu'il est important d'envoyer des signaux à l'opinion publique, aux victimes mais, à un moment donné, ce type de politique a aussi ses limites. Nous sommes en effet confrontés à ce paradoxe du fait de la difficulté d'exécution des peines liée à la surpopulation carcérale. Souvent, nous n'apportons comme réponse à des situations dangereuses que l'augmentation des peines privatives de liberté et, par conséquent, une augmentation des personnes incarcérées. Or, nous n'avons déjà pas les moyens de faire face à cette surpopulation. Attention de ne pas créer des législations qui laissent penser que les sanctions graves, importantes, lourdes sont prévues mais sont en réalité inexécutables et impraticables! Ce signal serait pire que celui que l'on est censé donner aux victimes et à l'opinion publique.

À cet égard, je me réjouis que la commission ait pu s'entendre sur un amendement de raison qui permet la correctionnalisation des infractions avec une peine criminelle, sans quoi nous aurions vu ce type de procédure encombrer très régulièrement nos cours d'assises, alors que nous n'avons pas les moyens de nous permettre ce type d'encombrement.

J'en viens au dernier élément de cette loi portant des dispositions diverses. C'est celui de la consultation du dossier qui est étendue à la personne qui fait une déclaration de victime ou de personne lésée. Tout ceci part d'un bon sentiment et va également dans le sens des

dat hij hetzelfde statuut zal hebben als de gewone gedetineerde in de gevangenis. Zijn er niet een aantal wetswijzigingen nodig, bijvoorbeeld met betrekking tot de sociale voorzieningen, tewerkstelling en arbeid?

Het andere probleem betreft de onderzoeksrechter die de uitvoering van de thuisdetentie zal moeten evalueren. Voor die opdracht zal hij de nodige middelen moeten krijgen, zo niet zou het huisarrest een maat voor niets kunnen worden.

Een ander aspect van het wetsontwerp betreft de strafverzwaring voor gewelddaden ten aanzien van bepaalde categorieën van personen, zoals personeelsleden van openbare vervoersmaatschappijen en strafinrichtingen. Die strafverzwaring is niet noodzakelijk de gepaste oplossing, als we ten gevolge van de overbevolking van de gevangenis niet over de nodige middelen beschikken om die zwaardere straffen daadwerkelijk toe te passen. De niet-uitvoering van zware straffen zou het slechtst mogelijke signaal zijn dat men de slachtoffers en de publieke opinie kan geven! Het verheugt me dan ook dat er een amendement werd ingediend dat het mogelijk maakt sommige misdrijven naar de correctionele rechtbank te verwijzen en aldus de taak van onze assisenhoven te verlichten.

Het laatste punt heeft betrekking op de inzage in het dossier door de slachtoffers. De uitbreiding van het inzagerecht is gestoeld op een positieve benadering en sluit aan bij de aanbevelingen van de commissie seksueel misbruik, maar zal gepaard gaan met zeer logge procedures. Onze parketten en griffies moeten al die bijkomende aanvragen kunnen verwerken. De slachtoffers verwachten immers dat ze hun nieuwe rechten ook effectief zullen

recommandations de la commission relative aux Abus sexuels. La place de la victime est de plus en plus importante, garantie et respectée mais, comme nous, madame la ministre, vous savez que tout ceci entraînera des procédures administratives très lourdes. Certains disent que le nombre de déclarations de personnes lésées sera multiplié par onze. Il faudra que nos parquets et nos greffes soient dans la capacité de faire face à cette demande. Sinon, nous aurions aussi des effets contraires à ceux que nous poursuivons, ceux de la victimisation secondaire des victimes. Si celles-ci ont de nouveaux droits, elles seront dans l'attente de l'effectivité de ceux-ci. Or, si le parquet ne suit pas, elles se sentiront une nouvelle fois victimes et pointeront du doigt l'organisation de notre système judiciaire. Ce sont des éléments auxquels il faudra être attentif. Une évaluation de ces dispositions me paraît indispensable à l'avenir.

Il est évident, madame la ministre, que le cdH apportera son soutien à ce projet.

04.09 **Minister Annemie Turtelboom:** Onderhavig wetsontwerp houdende diverse bepalingen, dat inderdaad verschillende hoofdstukken bevat en dat vandaag wordt besproken in de plenaire vergadering, gaat, ten eerste, over de voorhechtenis onder elektronisch toezicht. Hiermee worden de enkelbanden met gps mogelijk gemaakt. Naast de technologie en het budget is ook de capaciteitsverhoging bij het NCET ervoor aanwezig.

Wij geven de onderzoeksrechters hiermee een extra mogelijkheid om bij iemand die in afwachting is van zijn proces te werken met een elektronische enkelband met gps-erkenning. De methode wordt al gebruikt in andere Europese landen. In Frankrijk wordt het systeem zelfs gebruikt voor criminelen die hun straf uitzitten. In ons land zal het enkel gebruikt worden bij de voorhechtenis.

Wij menen dat 5 tot 10 % van de personen in voorlopige hechtenis onder die voorwaarden kan vallen. Tijdens de besprekingen in de commissie hebben wij de term "thuisdetentie" laten vallen. Het gaat om een detentie "op adres" waarbij dat niet noodzakelijk het adres hoeft te zijn waar de betrokkene woont.

In het wetsontwerp staat ook dat wij binnen de achttien maanden in een evaluatie zullen voorzien, om te controleren of het inderdaad gaat om een nieuwe werkwijze bij het gebruik van de enkelbanden. In plaats van te werken met proefprojecten kiezen wij er hier voor om de technologie onmiddellijk overal uit te rollen. Via de evaluatie moet dan worden bekeken of de wetgeving goed wordt toegepast. Indien uit de evaluatie blijkt dat er moet worden bijgestuurd, dan moet dat ook gebeuren.

Het tweede deel van het wetsontwerp behandelt de strengere straffen voor geweldpleging tegen penitentiaire beampten en MIVB-agenten. Ik ben het eens met de collega's dat vooral moet worden gewerkt aan de strafuitvoering. Dat is net wat de regering ook doet. Als wij naast de elektronische enkelbanden met gps vanaf begin januari kunnen starten met het uitrollen van de elektronische enkelbanden met spraakherkenning, dan is dat vooral gericht op de heel korte gevangenisstraffen tussen 0 en 8 maanden. Die gevangenisstraffen worden momenteel te weinig uitgevoerd. Op die manier hebben wij naast de klassieke enkelbanden en de gevangenisstraffen nog een

kunnen laten gelden. Een evaluatie van die bepalingen lijkt me dan ook onontbeerlijk.

Het cdH zal zijn zegel hechten aan voorliggend wetsontwerp.

04.09 **Annemie Turtelboom,** ministre: Ce projet de loi portant des dispositions diverses comprend, en effet, plusieurs volets. En premier lieu, il traite de la détention préventive sous surveillance électronique rendant utilisables les bracelets électroniques avec géolocalisation. Outre la technologie et le budget, l'augmentation de l'effectif du Centre national de surveillance électronique (CNSE) est également prévue.

Il offre aux juges d'instruction une possibilité supplémentaire de faire porter un bracelet électronique avec géolocalisation aux personnes en attente de leur procès. Le système est déjà utilisé dans plusieurs pays européens, même parfois pour purger certaines peines, comme en France. Dans notre pays, il est limité à la détention préventive. D'après nous, 5 à 10 % des personnes placées en détention préventive rencontrent les conditions applicables. Il y aurait lieu, par ailleurs, de redéfinir la détention à domicile comme étant la détention à une adresse, qui ne doit pas nécessairement être celle du domicile de l'intéressé.

Nous ne démarrons pas avec des projets-pilotes, mais appliquons d'emblée la nouvelle méthode partout. Dans un an et demi, nous

andere methode, namelijk de spraakherkenning.

Dat betekent ook dat het plegen van heel zware feiten tegen personen die de hoeksteen vormen van de veiligheid in onze samenleving – buschauffeurs of gevangenispersoneel – zwaarder zal worden bestraft dan het plegen van gelijkaardige feiten tegen andere personen.

Ik heb in de commissie ook gezegd aan het NICC een rapport te zullen vragen. We hebben de voorbije jaren inderdaad al een aantal minimum- en maximumstraffen verhoogd voor bepaalde categorieën. Nu belanden we op een punt waarbij we de volledige analyse moeten maken. Die analyse met eventueel een aanpassing van de wetgeving moet gebeuren op basis van een degelijk wetenschappelijk rapport, zoals gevraagd aan het NICC.

Tot slot zijn er nog een aantal andere maatregelen in onderhavig omvangrijk wetsontwerp met meerdere onderwerpen, waardoor er toch een grote hervorming van bepaalde aspecten van Justitie tot stand komt. Zo kunnen het parket en de politiediensten langer dan 24 uur af luisteren in een acute probleemtoestand en daarbij is de eenheid van commando van groot belang.

Er is ook de wapenwetgeving. Een aantal maanden geleden al hadden we het over een KB inzake vrij verkrijgbare wapens. Wij zijn het enige land in Europa waar er nog wapens vrij verkrijgbaar zijn, zonder vergunning. Voor die wapens is er geen munitie voorhanden, maar vaak duiken zij nadien op in het criminele circuit om personen mee af te dreigen of criminele feiten mee te plegen. Ze worden verkocht wanneer er geen munitie meer verkrijgbaar is, maar nadien wordt die dan vaak geproduceerd, als de fabrikanten merken dat er weer voldoende van die wapens in omloop zijn.

Wij schrappen dus de lijst van vrij verkrijgbare wapens. Het wetsontwerp zorgt daarbij voor overgangsmaatregelen. Aan folkloristische manifestaties bij herdenkingen van het einde van de oorlog, bijvoorbeeld, wordt niet geraakt. Het wetsontwerp bevat een artikel om dat op een goede manier te regelen. De lijst met vrij verkrijgbare wapens wordt afgeschaft, maar we zorgen ervoor dat het op het terrein ook praktisch uitvoerbaar is.

Samenvattend, er ligt een wetsontwerp ter stemming met een hele hoop artikelen over verschillende onderwerpen, dikwijls heel verregaand en een hervorming voor de betrokken aspecten van Justitie.

en évaluerons les résultats et examinerons si la législation est bien appliquée. Si nécessaire, elle sera adaptée.

La seconde partie du projet de loi concerne la répression plus sévère de la violence contre le personnel pénitentiaire et les agents de la STIB. Le gouvernement entend améliorer l'exécution des peines. Outre les bracelets électroniques à géolocalisation, des bracelets électroniques à reconnaissance vocale seront également introduits dès janvier. De la sorte, les courtes peines de prison – jusqu'à 8 mois – seront effectivement exécutées. Cela implique d'office que tout auteur d'actes de violence contre des personnes chargées de la sécurité au sein de notre société sera plus lourdement sanctionné que les auteurs de faits similaires commis sur d'autres personnes.

Plusieurs peines ont été alourdies au cours des derniers mois. Nous sommes arrivés à un point où il convient d'analyser l'intégralité de notre politique d'exécution des peines. Nous avons demandé à l'INCC de nous rendre un véritable rapport scientifique sur l'application de la législation et les modifications éventuellement nécessaires.

Une autre facette de ce projet de loi concerne les écoutes téléphoniques. Le parquet et les services de police auront désormais la possibilité de procéder à des écoutes durant plus de 24 heures en cas de problème aigu. L'unité de commandement revêt une importance particulière à cet égard.

Je voudrais enfin évoquer la législation sur les armes. Nous abrogeons la liste des armes en vente libre. La Belgique est en effet le dernier pays européen où il est possible d'obtenir des armes sans autorisation. Alors que plus

aucune munition n'est disponible pour ces armes, nous constatons que ces dernières apparaissent souvent dans le milieu criminel et servent à menacer des personnes et commettre des faits criminels. Elles sont vendues lorsqu'il n'y a plus de munitions disponibles, mais par la suite, des sociétés en produisent à nouveau lorsque les fabricants d'armes constatent que de nombreuses armes de ce type sont en circulation.

04.10 Fouad Lahssaini (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je remercie Mme la ministre pour la synthèse qu'elle vient de nous présenter.

Je n'ai pas bien compris un point, madame la ministre. Vous avez expliqué que le bracelet électronique et/ou le GPS – deux objets que vous n'avez pas vraiment distingués – pourraient couvrir jusqu'à 80 % de la détention préventive. Si je suis bien informé, cela représente plus ou moins entre 35 et 40 % des personnes incarcérées aujourd'hui. Cela signifie que vous espérez que 5 500 à 6 000 individus seront concernés par ces deux méthodes, alors que la situation est déjà suffisamment compliquée. J'aimerais obtenir quelques éclaircissements à ce propos.

Pour le reste, je regrette que vous agissiez à l'envers. Au lieu de lancer des projets-pilotes, susceptibles de nous renseigner sur l'efficacité de tel dispositif en vue de l'évaluer par la suite, vous nous soumettez une loi et vous promettez – comme d'habitude – une évaluation en sachant très bien que, jamais, celle-ci n'aura lieu! Nous aurions préféré une plus grande rigueur dans l'élaboration de ce projet portant des dispositions diverses, qui aurait commencé par la mise en place d'un dispositif sans *testing*. Je rappelle que vos intentions et vos objectifs n'avaient pas soulevé de grandes objections.

S'agissant enfin de la question des armes, le poids du lobby est perceptible derrière votre hésitation et votre refus de trancher clairement en vue d'interdire la vente de certaines armes. En insistant sur les armes folkloriques, vous laissez le flou persister. Dès lors, vous ne donnez aucun signal clair et ne précisez pas quand on décidera de la fin de cette activité.

04.11 Annemie Turtelboom, ministre: Monsieur le président, je répondrai brièvement. Environ 4 000 personnes se trouvent en ce moment en détention préventive. Grâce aux bracelets électroniques et au GPS, on donne la possibilité au juge d'instruction de recourir à d'autres moyens. Certains individus ne doivent pas forcément se retrouver en prison, sans pour autant qu'ils puissent jouir d'une liberté complète. C'est la raison pour laquelle nous estimons que la proportion de gens réunissant ces conditions va de 5 à 10 %. Bien entendu, c'est toujours le juge d'instruction qui prend la décision finale.

04.10 Fouad Lahssaini (Ecolo-Groen): Hoe kan de voorlopige hechtenis nu in 80 procent van de gevallen worden uitgevoerd via elektronisch huisarrest met gps-toezicht, dus voor ruim 35 procent van alle opsluitingen of bijna 6 000 personen, terwijl er nu al moeilijkheden zijn?

U laat een wet aannemen en belooft een evaluatie (die er echter nooit zal komen), in plaats van eerst proefprojecten op te starten en na te gaan hoe efficiënt die zijn. Wij hadden liever gehad dat er een striktere methode werd gevolgd, temeer omdat we het wél met u eens zijn over de doelstellingen.

Overigens is de wapenlobby niet vreemd aan uw weifelende houding met betrekking tot een verbod op de verkoop van bepaalde soorten wapens en de vaagheid omtrent folkloristische wapens die in stand wordt gehouden. U zegt niet klaar en duidelijk dat het vanaf een bepaalde datum gedaan is met de wapenverkoop.

04.11 Minister Annemie Turtelboom: Niet alle vierduizend personen in voorlopige hechtenis moeten naar de gevangenis. De onderzoeksrechter, die altijd het laatste woord heeft, kan gebruikmaken van de elektronische enkelband en gps-toezicht; dat kan voor 5 à 10 procent van de betrokkenen.

En ce qui concerne les armes, ce projet de loi permettra, d'une part, d'organiser d'une manière logique la période de transition et, d'autre part, de ne pas toucher les personnes qui n'utilisent pas leurs armes à des fins criminelles mais pour des activités folkloriques.

Wat de wapens betreft, zorgt de wet ervoor dat de overgangperiode op een logische manier wordt georganiseerd en dat mensen die hun wapens louter voor folkloristische doeleinden gebruiken, buiten schot blijven.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Le projet de loi règle des matières visées aux articles 77 et 78 de la Constitution.
Het wetsontwerp regelt aangelegenheden als bedoeld in de artikelen 77 en 78 van de Grondwet.

Le projet de loi a été scindé par la commission en application de l'article 72.2, alinéa 2 du Règlement.

Het wetsontwerp werd door de commissie gesplitst met toepassing van artikel 72.2, lid 2 van het Reglement.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n° 2429/7 (matière visée à l'article 77 de la Constitution). Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2429/7)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp nr. 2429/7 (aangelegenheden als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet). De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2429/7)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "projet de loi modifiant la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine et la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten en van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt".

Le projet de loi compte 5 articles.
Het wetsontwerp telt 5 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n° 2429/8 (matière visée à l'article 78 de la Constitution). Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2429/8)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp nr. 2429/8 (aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet). De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2429/8)**

L'intitulé en néerlandais a été modifié par la commission en "wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie".

Het opschrift in het Nederlands werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende justitie".

La proposition de loi compte 33 articles.

Het wetsvoorstel telt 33 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 33 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 33 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

05 **Projet de loi modifiant l'article 124 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre en ce qui concerne la réduction du capital d'une assurance vie en cas de succession (2387/1-3)**

05 **Wetsontwerp tot wijziging van artikel 124 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst betreffende de inkorting van het kapitaal van een levensverzekering in geval van erfopvolging (2387/1-3)**

Transmis par le Sénat

Overgezonden door de Senaat

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

Mme Kristien Van Vaerenbergh, rapporteur, renvoie à son rapport écrit.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh, rapporteur, verwijst naar haar schriftelijk verslag.

05.01 **Sonja Becq** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik vraag even het woord omdat dit ontwerp niet onbelangrijk is. Het oorspronkelijk wetsvoorstel werd door CD&V ingediend in de Senaat en ging in op een arrest van het Grondwettelijk Hof in 2008 over de levensverzekering en over het lot van de middelen daaruit die aan een derde worden gegeven, tegenover de middelen uit een erfenis. In het verleden werd deze techniek vaak gebruikt om schenkingen buiten de erfenis te doen. Nu wordt, zoals het Grondwettelijk Hof voorstelt, een regeling getroffen waardoor men nog wel buiten erfdeel kan schenken, zoals in het gemeenrecht bepaald is, maar waardoor tegelijkertijd het kapitaal van de verzekering moet worden ingebracht in de erfenis, zodat het deel van de reservataire erfgenamen gerespecteerd wordt.

Ik wil dit benadrukken omdat deze techniek in het verleden vaak gebruikt werd. Vele mensen zijn er trouwens van overtuigd dat het nog altijd onbeperkt kan, maar deze wetgeving zorgt voor een rechtzetting. Ik vind het belangrijk dat dit gesignaleerd wordt.

05.01 **Sonja Becq** (CD&V): Ce projet n'est pas dénué d'importance. À l'origine, il a été introduit au Sénat en tant que proposition de loi émanant du CD&V et faisait suite à un arrêt de la Cour constitutionnelle de 2008 relatif à l'assurance vie et aux capitaux qu'elle génère qui peuvent être cédés à un tiers en échange des capitaux d'un héritage. Cette technique a souvent été utilisée pour faire des dons en dehors de l'héritage. La Cour constitutionnelle a proposé d'adopter une réglementation qui permettrait encore de faire ce type de don mais qui prévoirait que le capital de l'assurance soit pris en compte dans l'héritage, afin que la partie des héritiers réservataires soit respectée.

De nombreuses personnes restent convaincues, à tort, que l'ancienne technique est encore autorisée sans restriction. Il est important de signaler la modification à la population.

05.02 Minister **Annemie Turtelboom**: Mijnheer de voorzitter, samen met een aantal senatoren werken wij inderdaad aan de hervorming van een aantal onderdelen van het erfrecht. Aan de basis van dit ontwerp ligt een uitspraak van het Grondwettelijk Hof in 2008. Wij willen de bestaande discriminatie stopzetten. Wij willen er via een aantal belangrijke hervormingen in het erfrecht voor zorgen dat de reservataire erfgenamen van de verzekeringsnemer niet langer ongrondwettelijk worden benadeeld via een levensverzekering, wat via andere giften ook niet kan.

Dit wetsontwerp is in de commissie unaniem goedgekeurd en betekent een zeer belangrijke aanpassing van ons erfrecht.

05.02 **Annemie Turtelboom**, ministre: Nous travaillons en effet avec plusieurs sénateurs à la réforme de plusieurs aspects du droit successoral.

Un arrêt de la Cour constitutionnelle de 2008 est à l'origine de ce projet de loi. Nous entendons mettre fin à la discrimination existante et nous assurer que les héritiers réservataires ne soient plus désavantagés par une assurance vie. Le projet de loi a été adopté à l'unanimité en commission et constitue une modification très importante du droit successoral.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte corrigé par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2387/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie verbeterde tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2387/3)**

Le projet de loi compte 2 articles.
Het wetsontwerp telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 2 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

06 **Projet de loi modifiant le Code civil, le Code pénal et le Code judiciaire en ce qui concerne l'indignité successorale, la révocation des donations, la déchéance des avantages matrimoniaux et la substitution (2388/1-3)**

- Proposition de loi modifiant le Code civil en ce qui concerne le comportement incorrect des bénéficiaires (940/1-2)

06 Wetsontwerp tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Strafwetboek en het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de onwaardigheid om te erven, de herroeping van giften, het verval van huwelijksvoordelen en de plaatsvervulling (2388/1-3)
- Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het onbetamelijk gedrag van een begunstigde (940/1-2)

Projet transmis par le Sénat
Wetsontwerp overgezonden door de Senaat

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Sabien Lahaye-Battheu, Carina Van Cauter, Patrick Dewael

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

06.01 **Christian Brotcorne**, rapporteur: Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, je pense qu'un petit rapport s'impose parce que le texte qui nous est soumis est d'importance et aura des conséquences sur la manière d'organiser les successions ou en tout cas certaines modalités de celles-ci.

Tout d'abord, je dois vous dire que ce texte vient du Sénat mais notre commission a considéré devoir le corriger sur certains points (corrections techniques et linguistiques sur lesquelles d'ailleurs le Sénat a marqué son accord le 9 novembre 2012).

De quoi s'agit-il? Dans ce texte où l'on parle d'indignité successorale, on vise à adapter les règles traditionnelles du droit des successions pour régler de manière plus adéquate trois points: les cas dans lesquels doit être reconnue l'indignité successorale et les conséquences de cette indignité, les effets de la renonciation à la succession pour les descendants du renonçant et enfin, quelques autres règles de droit successoral qui découlent de ces deux points.

S'agissant de l'indignité successorale, la première cause est la conséquence automatique d'une condamnation pour des faits qui seront désormais énumérés dans un nouvel article 727, § 1er, du Code civil qui reprend la situation actuelle où "est indigne de succéder celui qui serait condamné pour avoir donné ou tenté de donner la mort au défunt". On y ajoute une série d'autres condamnations comme le parricide, l'infanticide, le meurtre, tous les faits punissables ayant entraîné la mort.

La deuxième cause d'indignité est celle qui frappe l'héritier qui a commis les mêmes faits ou tenté de les commettre mais qui n'a pu faire l'objet d'aucune condamnation pénale parce qu'il est décédé avant que l'instruction et l'information aient pu aboutir.

La troisième cause concerne l'auteur qui est reconnu coupable de violences familiales même si ces violences n'ont pas entraîné la mort de sa victime.

Pour ce qui est des conséquences de l'indignité quand elle est constatée, aujourd'hui, vous savez que les enfants ne peuvent se

06.01 **Christian Brotcorne**, rapporteur: Onze commissie heeft aan de door de Senaat overgezonden tekst een aantal correcties aangebracht. Het wetsontwerp strekt ertoe bepaalde al lang bestaande regels van het erfrecht te veranderen, om drie punten te regelen: de gevallen waarin tot de onwaardigheid om te erven moet worden beslist, alsook de gevolgen van de onwaardigheid, de weerslag van de verwerping van de nalatenschap voor de afstammelingen van de verwerper en enkele andere regels van het erfrecht als gevolg van de twee voorgaande aspecten.

De eerste onwaardigheidsgrond is het automatische gevolg van een veroordeling voor de feiten die in het nieuwe artikel 727, § 1, van het Burgerlijk Wetboek worden opgesomd; de tweede onwaardigheidsgrond raakt de erfgenaam die dergelijke feiten heeft gepleegd, maar er niet voor kon worden veroordeeld omdat hij voortijdig overleden is; de derde onwaardigheidsgrond treft de dader die schuldig is bevonden aan gezinsgeweld.

Het wetsontwerp biedt de kinderen van de onwaardige erfgenaam de mogelijkheid om diens plaats in te nemen. In de Franse tekst is er

substituer à l'héritier déclaré indigne. Le projet de loi qui est à l'examen va en revanche autoriser une telle représentation. En réalité, on ne va plus parler de représentation mais de substitution. C'est une terminologie à laquelle il faudra s'adapter.

Enfin, des règles successorales sont adaptées dans le présent projet de loi.

C'est l'hypothèse où une personne est indigne d'hériter: elle n'hérite évidemment pas mais elle ne pourra pas non plus exiger des autres héritiers une pension alimentaire en remplacement.

La même personne indigne d'hériter perd aussi les avantages découlant du contrat de mariage avec le conjoint qui est la victime de cette indignité.

Enfin, une personne pourra également être obligée de restituer une donation reçue pour cause d'ingratitude envers le donateur.

Les règles existantes ont été adaptées; on adapte également en prévoyant la manière dont les donations reçues sont imputées si le donateur renonce à la succession et que ses enfants héritent à sa place.

La discussion générale a été relativement rapide.

Mme Becq s'est posé la question de savoir si l'on n'aurait pas dû profiter de cette discussion pour envisager la possibilité d'un partage successoral entre générations. On a considéré que le problème était sans doute intéressant, mais qu'il fallait le régler d'une manière plus générale, donc différemment.

La commission s'est également intéressée aux aspects fiscaux liés à cette indignité et, surtout, à ce qui pourrait découler de la substitution des enfants de l'héritier considéré comme indigne.

La commission a adopté à l'unanimité le texte tel que corrigé.

voortaan sprake van *substitution* (plaatsvervulling) en niet langer van *représentation* (vertegenwoordiging).

Er wordt nog een aantal erfregels aangepast. Zo zal een onwaardige erfgenaam ook geen onderhoudsgeld kunnen eisen.

Iemand die onwaardig is om te erven, verliest de voordelen die verkregen werden uit het huwelijkscontract met de echtgenoot-slachtoffer van de onwaardigheid. De onwaardige erfgenaam zal verplicht kunnen worden om een schenking te restitueren wegens ondankbaarheid tegenover de schenker.

Tijdens de algemene bespreking vroeg mevrouw Becq of een nalatenschapsverdeling onder generaties in ons erfrecht zou kunnen worden opgenomen. Die kwestie moet in het kader van een algemene hervorming geregeld worden.

De commissie heeft de fiscale aspecten van de onwaardigheid en de plaatsvervulling door de kinderen van de onwaardig verklaarde erfgenaam onder de loep genomen.

De aldus gewijzigde tekst werd eenparig aangenomen.

Le **président**: Monsieur Brotcorne, vous avez la parole au nom de votre groupe.

06.02 Christian Brotcorne (cdH): Monsieur le président, pour ce qui est de mon intervention personnelle, je tenais simplement à ajouter que, eu égard à l'importance des textes qui nous sont proposés et au sérieux avec lequel ils sont rédigés, ainsi qu'à la nécessité qu'ils représentent dans l'état actuel de notre société, le cdH apportera tout son soutien à ce projet.

06.02 Christian Brotcorne (cdH): In naam van mijn fractie verklaar ik dat het cdH dit ontwerp, waar onze huidige samenleving nood aan heeft en dat consciëntieus werd uitgewerkt, zal steunen.

06.03 Sonja Becq (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil mij aansluiten bij de woorden van mijn collega. Dit is een belangrijke tekst, die aansluit bij wat vandaag ten aanzien van het erfrecht verwacht wordt. Dit is echter slechts een klein onderdeel van de hervorming van het erfrecht en wij zullen die materie nog verder ten gronde moeten bespreken.

06.03 Sonja Becq (CD&V): Je me rallie à ce qui vient d'être dit. Il s'agit d'un texte important qui prend en compte ce que l'on attend aujourd'hui de notre droit successoral. Il s'inscrit dans le cadre d'une réforme beaucoup

plus importante du droit successoral, une réforme dont l'examen doit encore se poursuivre.

06.04 Minister **Annemie Turtelboom**: Mijnheer de voorzitter, het meeste werd reeds gezegd door de rapporteur. Het omvat inderdaad een aantal wijzigingen aan het erfrecht in verband met de onwaardigheid en de plaatsvervulling. Wie onwaardig is om van zijn echtgenoot te erven, zal ook onwaardig zijn om de voordelen uit een huwelijkscontract te krijgen. Wie onwaardig is om te erven, kan van de erfgenamen ook geen onderhoudsgeld vorderen.

Er is hier inderdaad sterk wetgevend werk gebeurd. Een noodzakelijke vraag en een aanpassing in het erfrecht wordt met dit wetsontwerp doorgevoerd.

06.04 **Annemie Turtelboom**, ministre: Le projet apporte un certain nombre de modifications au droit successoral dans les domaines de l'indignité et de la représentation. La personne qui est indigne d'hériter de son conjoint sera également indigne de bénéficier des avantages du contrat de mariage. La personne indigne d'hériter ne peut par ailleurs réclamer de pension alimentaire aux héritiers.

Il s'agit d'un travail législatif solide apportant une indispensable modification au droit successoral.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte corrigé par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2388/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie verbeterde tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2388/3)**

Le projet de loi compte 44 articles.
Het wetsontwerp telt 44 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 44 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 44 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

07 **Projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée (I) (2450/1-4)**

- **Projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée (II) (2451/1-3)**

07 **Wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (I) (2450/1-4)**

- **Wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (II) (2451/1-3)**

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces deux projets de loi. (*Assentiment*)
Ik stel u voor één enkele bespreking aan deze twee wetsontwerpen te wijden. (*Instemming*)

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

07.01 Luk Van Biesen, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik verwijs graag naar het schriftelijk verslag.

07.01 Luk Van Biesen, rapporteur: Je renvoie au rapport écrit.

Le **président**: J'accepte avec plaisir votre renvoi au rapport écrit.

Met applaus op alle banken.

Mevrouw Wouters heeft het woord.

07.02 Veerle Wouters (N-VA): Mijnheer de voorzitter, de regering kondigde voor het zomerreces de omzetting van de tweede btw-facturatierichtlijn aan, waardoor juridische beperkingen inzake het elektronisch factureren kunnen worden weggenomen, wat een goede zaak is voor de vermindering van de administratieve lasten van ondernemingen.

Het wetsontwerp grijpt echter sterk in op de huidige regels inzake het tijdstip van opeisbaarheid van de btw, dat niets te maken heeft met de omzetting van de bepaling van de tweede facturatierichtlijn. Voor een aantal groepen komt dit goed uit, voor één groep wat minder.

Voor de nutsbedrijven en de telecombedrijven is het bijzonder interessant. Vanaf 1 januari zal de btw enkel nog aan de schatkist moeten worden betaald nadat de consument de btw aan de Electrabels, Belgacom en andere nutsbedrijven van deze wereld heeft betaald. Het incassostelsel wordt dan van toepassing indien deze grote ondernemingen hun factuur aan een particulier uitreiken. Die groep van ondernemingen zal dus kunnen genieten, toch vanuit btw-oogpunt, van een optimale cashflowbenadering. Ik geef een voorbeeld. Als een klant vandaag, 27 november, zijn rekening betaalt, dan kunnen de ondernemingen die btw nog bij zich houden tot 20 december. De particulieren zullen hierdoor nog meer dan nu het geval is het bedrijfskapitaal van die nuts- en telecombedrijven financieren. Dat is de eerste groep voor wie dit wetsontwerp positief uitdraait.

Ook voor een tweede groep, de btw-plichtigen die gewoonlijk goederen en/of diensten verrichten voor particulieren, is het een uitstekende zaak.

Evenwel, bij grote en kleine btw-plichtige ondernemingen heerst een lichte paniek over de onduidelijkheid van de nieuwe regels en alles met betrekking tot de voorschotfacturatie, want de nieuwe regels van opeisbaarheid zijn een grote omwenteling omdat de voorschotfactuur er tot op heden voor zorgde dat de btw opeisbaar was en tegelijkertijd aftrekbaar was bij de afnemer.

Als vandaag, 28 november, een maandaangever een voorschotfactuur uitreikt, zal hij de btw op 20 december moeten betalen, maar de btw-plichtige klant kan de btw aftrekken van de btw

07.02 Veerle Wouters (N-VA): Avant les vacances parlementaires, le gouvernement avait annoncé la transposition de la deuxième directive sur la facturation en matière de TVA, laquelle permettrait d'éliminer les entraves juridiques à la facturation électronique.

Certes, la réduction des charges administratives des entreprises est une bonne chose, mais ce projet de loi a également un impact important sur les règles actuelles en matière de durée d'exigibilité de la TVA. Cependant, ce dernier élément n'a absolument rien à voir avec la transposition de la disposition de la directive.

Cette modification tombe à point nommé pour les entreprises d'utilité publique et de télécommunications. À dater du 1er janvier 2013, la TVA ne devra être versée au Trésor qu'une fois que le consommateur l'aura payée aux entreprises. Ce système d'encaissement sera d'application lorsque ces grandes entreprises remettront leur facture aux particuliers. Ce groupe d'entreprises jouira donc, sur le plan de la TVA, d'une approche optimale du cash-flow. Plus que jamais, ce seront les particuliers qui financeront le capital d'exploitation de ces entreprises.

Ce projet fait également l'affaire

die hij nog moet betalen op 20 december, dus binnen hetzelfde belastbaar tijdperk. Vanaf 1 januari 2013 zal de btw echter niet langer opeisbaar worden bij het uitreiken van de voorschotfactuur, maar op het ogenblik dat de levering of de dienst is verricht of bij incassering als dit hieraan zou voorafgaan. Bij de btw-plichtigen rijst dan ook de grote vraag of zij die voorschotfactuur met btw nog mogen uitreiken.

In de commissie heb ik hierover duidelijkheid gevraagd en ik vond het zeer jammer dat u toen niet aanwezig was, minister Vanackere. Het was staatssecretaris Bogaert die ons te woord moest staan.

Het antwoord van de staatssecretaris luidde dat een voorschotfactuur nog steeds mogelijk is, maar dat de btw niet langer verschuldigd is. De btw mag wel nog steeds op een voorschotfactuur worden vermeld. Het mag dus nog.

U zou kunnen verwachten dat dit antwoord mij tevredenstelt, want het is kort en duidelijk. Welnu, dit antwoord is naar de letter van de wet een financiële ramp voor de bedrijven. Het is een financiële aderlating door de voorfinanciering van de btw die hierdoor ontstaat. Ik probeer het duidelijk te maken aan de hand van volgend voorbeeld. Als vandaag, 28 november, een onderneming een voorschotfactuur uitreikt, dan moet zij de btw betalen op 20 december. Een maandaangever kan de btw aftrekken van de btw die hij moet betalen op 20 december. Tussen beiden is er geen voorfinanciering. De ene btw-plichtige betaalt op 20 december aan de schatkist en de andere trekt de btw af op 20 december.

Zoals het er nu aan toe gaat is de voorfinanciering van de btw nul. Ingevolge deze wetswijziging zal dit vanaf volgend jaar echter niet meer zo zijn. Als op 28 januari een btw-plichtige een voorschotfactuur met btw uitreikt, dan moet hij die btw op 20 februari betalen. De afnemer zal de btw slechts mogen aftrekken nadat hij de btw aan zijn leverancier heeft betaald.

Stel dat de afnemer begin februari de voorschotfactuur met btw betaalt, dan zal de maandaangever de btw kunnen aftrekken van de btw die hij moet betalen tegen 20 maart. Tussen die twee zal de btw ineens een maand moeten worden voorgefinancierd, want de leverancier moet de btw al betalen tegen 20 februari, terwijl de afnemer de btw maar kan aftrekken op 20 maart.

De regering veroorzaakt also een negatieve cashflow, in volle financiële en economische crisis. Ik kan dit wetsontwerp dan ook moeilijk een relancemaatregel noemen. De oorzaak zit in een bepaling tegen de fraude. Iedereen weet dat de btw fraudegevoelig is. Het btw-wetboek bevat dus bepalingen die fraude moeten tegengaan. Volgens een van die fraudebepalingen is de btw verschuldigd door eenieder die op een factuur de btw vermeldt, zelfs indien hij geen goed heeft geleverd, noch een dienst heeft verstrekt. In de memorie van toelichting staat dan ook duidelijk dat hij schuldenaar wordt van de btw op het tijdstip van het uitreiken van de factuur.

De afnemer zal de btw maar mogen aftrekken nadat deze opeisbaar wordt. Dat is volgens het wetsontwerp, in tegenstelling tot wat vandaag van toepassing is, op het tijdstip van de betaling van de voorschotfactuur. Ik citeer nogmaals staatssecretaris Bogaert, die daarover zeer formeel is in het verslag: "De fraudebepaling vormt

des personnes assujetties à la TVA qui fournissent généralement des biens et services aux particuliers.

La confusion règne cependant auprès des entreprises assujetties à la TVA, qu'elles soient petites ou grandes, sur les nouvelles règles en matière de facturation d'acomptes. Les nouvelles règles d'exigibilité constituent un réel bouleversement. Jusqu'ici, la facture d'acompte avait pour effet que la TVA était exigible et déductible en même temps dans le chef du preneur. À partir du 1er janvier 2013, la TVA ne sera plus exigible au moment de l'émission de la facture d'acompte mais au moment de la fourniture du bien ou du service. Les assujettis à la TVA se demandent s'ils peuvent encore émettre des factures d'acompte avec TVA.

Le secrétaire d'État, M. Bogaert, a indiqué en commission qu'une facture d'acompte peut toujours être établie mais que la TVA n'est plus due. Toutefois, la TVA peut toujours être mentionnée sur une facture d'acompte. Selon la lettre de la loi, cette réponse implique un désastre financier pour les entreprises. Le préfinancement de la TVA qui en résulte représente une saignée financière pour les entreprises. Actuellement, le préfinancement de la TVA est inexistant. Il n'en ira plus de même à partir de l'an prochain, du fait de la modification de la loi. Le preneur ne pourra alors déduire la TVA qu'à partir du moment où il l'aura acquittée auprès du fournisseur.

En pleine tourmente financière et économique, le gouvernement engendre ainsi un cashflow négatif. Ce projet de loi ne constitue dès lors pas une mesure de relance.

Nul n'ignore que la fraude TVA est un domaine sensible. Conformément à l'une des dispositions anti-fraude inscrites

geenszins een specifieke oorzaak van opeisbaarheid van de belasting. Zij heeft hoofdzakelijk tot doel om de schatkist het recht te verlenen om van iedereen, alleen al omwille van het feit dat hij een btw-bedrag vermeldt op een factuur of een als zodanig geldend stuk, de btw op te eisen die aan hem werd betaald." Ik wijs vooral op die laatste woorden "die aan hem werd betaald".

Collega's, misschien hebt u het ook gehoord, er is duidelijk een verschil tussen de memorie van toelichting en het antwoord van staatssecretaris Bogaert op onze vraag.

Wie een factuur met btw uitreikt, wordt volgens de memorie van toelichting schuldenaar van de btw op het tijdstip van het uitreiken van de factuur. Alleen al wegens het feit dat een btw-bedrag wordt vermeld op een factuur kan de schatkist die btw opeisen, maar staatssecretaris Bogaert voegt er de woorden "die aan hem werd betaald" aan toe. Voor alle duidelijkheid, met "hem" wordt bedoeld degene die de factuur met btw uitreikt.

Laten wij dat naar het voorbeeld omzetten: als op 28 januari een btw-plichtige een voorschotfactuur uitreikt met btw, die begin februari wordt betaald, dan moet de btw niet tegen 20 februari, maar volgens de memorie van toelichting tegen 20 maart betaald worden. Met andere woorden, u kunt in vijf woorden de cashflowaderlating oplossen.

Mijnheer de minister, het probleem in dezen is echter dat die vijf woorden niet in de wet staan, maar wel in het verslag bij dit wetsontwerp.

Omdat bedrijven, zeker in deze tijden, rechtszekerheid wensen, dienen wij dan ook een amendement in op deze fraudebepaling. Ons amendement wil alleen maar het probleem van de voorfinanciering van de btw bij voorschotfacturatie oplossen. Wij willen in dezen niet zover gaan als staatssecretaris Bogaert, die de fraudebepaling beperkt tot de facturen waarvan de btw door de klant is betaald. Volgens ons moet de schatkist van degene die btw op valse facturen vermeldt, deze kunnen opeisen ongeacht of de medecontractant aan de fraudeur die btw al dan niet heeft betaald.

Mijnheer de minister, als u zover wilt meegaan, is dat cashflowprobleem reeds opgelost, maar dan blijft er toch nog steeds een serieus probleem bestaan. De wijziging van het tijdstip waarop de btw opeisbaar wordt, zal ervoor zorgen dat de administratieve lasten met betrekking tot de voorschotfacturatie enorm zullen toenemen.

Nogmaals, de afnemer kan de btw pas aftrekken nadat deze opeisbaar wordt, maar er is nog een voorwaarde. De afnemer moet namelijk in het bezit zijn van een regelmatige factuur en daarop zal dus onder andere de datum dat de btw opeisbaar wordt, moeten worden vermeld.

In geval van een voorschotfactuur komt u in de problemen, mijnheer de minister. Als men bijvoorbeeld op 28 januari aan een btw-plichtige een voorschotfactuur uitreikt met btw die begin februari wordt betaald – laten we zeggen op 4 februari –, dan zou die datum op de voorschotfactuur moeten staan. Het is echter natuurlijk nogal moeilijk voor een leverancier om dat op voorhand te weten. Hij zou na het

dans le Code de la TVA, la taxe est due par toute personne qui, dans une facture mentionne la taxe sur la valeur ajoutée, même si elle n'a fourni aucun bien ni service. L'exposé des motifs stipule clairement qu'elle est redevable de la taxe au moment où elle émet la facture. L'acheteur ne pourra déduire la TVA que lorsque celle-ci sera devenue exigible, c'est-à-dire, conformément au projet de loi mais contrairement à la pratique actuelle, au moment du paiement de la facture d'acompte.

Il y a toutefois une différence évidente entre l'exposé des motifs et la réponse du secrétaire d'État Bogaert à l'une de nos questions.

L'émetteur d'une facture avec TVA est, selon l'exposé des motifs, débiteur de la TVA lors de la remise de la facture. En réponse à notre question, le secrétaire d'État Bogaert a cependant précisé que le Trésor peut exiger la TVA qui a été payée à celui qui a émis la facture avec TVA. C'est une bonne chose pour régler le problème du *cashflow*, mais malheureusement, si cette précision figure dans le rapport, elle ne figure pas dans la loi elle-même.

Les entreprises veulent de la sécurité juridique. Nous présentons dès lors un amendement pour résoudre le problème du préfinancement de la TVA lors de la facturation d'acomptes. Nous pensons que le Trésor doit pouvoir réclamer au fraudeur la TVA qu'il mentionne sur de fausses factures, indépendamment du paiement ou non de la TVA par le cocontractant.

Le déplacement du moment de l'exigibilité de la TVA entraînera une hausse considérable de la charge administrative relative à la facturation d'acomptes. L'acquéreur ou le preneur doit en effet posséder une facture en

incasseren een verbeterend stuk moeten uitreiken met vermelding van die datum, zodat zijn klant zeker is dat hij achteraf die btw kan aftrekken. Zoals u weet: wie ten onrechte btw aftrekt, zelfs zonder frauduleuze bedoeling, stelt zich bloot aan een administratieve geldboete en nalatigheidsintresten die u onlangs nog verdubbeld hebt. De wet is hierover duidelijk. Bovendien laat de btw-richtlijn op dit punt zeer weinig ruimte. Zelfs al mogen btw-plichtigen voortaan elektronisch factureren en mogen ze een verbeterend stuk elektronisch opmaken, toch is dit een bijkomende administratieve last. De mogelijkheid om dit op elektronische wijze te doen, gaat de bedrijven alleen papier en postzegels besparen, niet meer of minder.

Daarom wordt ook gesuggereerd om vanaf 1 januari 2013 niet langer met een voorschotfactuur te werken maar wel met een uitnodiging tot betaling. Zodra de betaling is ontvangen, wordt de echte voorschotfactuur dan uitgereikt. Mijnheer de minister, er is echter een probleem. De boekhoudloketten zijn hierop op dit ogenblik niet voorzien. Bij grote ondernemingen is de ERP-software er evenmin op voorzien om op deze wijze te werken. Wellicht zijn de problemen met de ERP-software nog groter omdat die meestal met een ketting van bewerkingen werkt. Een dubbele stroom van documenten voor de voorschotfacturen zal voor deze bedrijven een serieuze aanpassing van die systemen vergen. Het is dan ook te betreuren dat ik vanuit de praktijk zo veel signalen ontvang over hoe men die wet zal moeten toepassen in de praktijk.

Voorzitter: Ben Weyts, eerste ondervoorzitter.

Président: Ben Weyts, premier vice-président.

Leveranciers van software en grote bedrijven willen nu al wel de nodige aanpassingen aan die software voorbereiden, want deze wet treedt al in werking op 1 januari 2013.

Wie wij ook niet mogen vergeten, zijn de duizenden boekhouders. Ingevolge het voorliggend wetsontwerp zullen zij onder nog veel meer stress moeten werken. Zij zullen in drukke btw-aangifteperiodes immers niet alleen het aan- en verkoopdagboek moeten bijwerken, maar zij zullen ook het financieel dagboek moeten bijwerken om nog een correcte btw-aangifte te kunnen indienen. In drukke periodes zal het voor die mensen dus nog wat drukker worden dan nu al het geval is. Net het bijhouden van een financieel dagboek wordt vandaag de dag meestal uitgesteld tot een kalmere periode, wanneer dat mogelijk is.

Daarnaast zullen de boekhouders ook veel meer tijd moeten besteden aan de overeenstemming van de btw-omzet met de boekhoudkundige omzet. In principe moeten die beide cijfers met elkaar overeenstemmen, maar doordat de btw niet langer opeisbaar wordt door het uitreiken van een factuur, zal het veel moeilijker worden om een voorschotfactuur aan de hand van de betalingen weder samen te stellen en in de btw-rapportering toe te voegen.

Omdat die tweede btw-facturatierichtlijn ons land niet verplicht om de regels van opeisbaarheid te wijzigen, betreuren wij het dan ook heel erg dat er niet meer tijd wordt genomen om de gevolgen op het vlak van de voorschotfacturatie beter op te vangen. Softwarefabrikanten, beoefenaars van cijferberoepen en btw-plichtigen tasten op dit ogenblik nog in het duister, want zij weten niet op welke manier zij de

règle devant mentionner, notamment, la date à laquelle la TVA sera exigible. Il est cependant difficile pour un fournisseur de connaître cette date à l'avance. Après l'encaissement, il devrait dès lors délivrer un correctif comportant cette date, de façon à permettre au client d'être sûr qu'il pourra déduire ensuite cette TVA.

Pour cette raison, il est suggéré, à partir du 1er janvier 2013, d'envoyer en premier lieu une invitation à payer et d'attendre la réception du paiement avant d'envoyer la facture d'acompte proprement dite. Hélas, les guichets de comptabilité ne sont actuellement pas équipés pour appliquer ce système, pas davantage que les logiciels ERP (*Enterprise Resource Planning*) des grandes entreprises. Comment peut-on apprêter son logiciel à temps si la loi entre déjà en vigueur le 1er janvier?

N'oublions pas les quelques milliers de comptables qui devront, au cours de la période la plus chargée de l'année, mettre à jour le journal financier afin de déposer une déclaration de TVA correcte. De plus, ils consacreront nettement plus de temps à établir la concordance entre le chiffre d'affaires TVA et le chiffre d'affaires comptable. Nous trouvons par conséquent dommage que l'on ne prenne pas plus de temps pour mieux examiner les conséquences de la facturation d'acomptes et donner des explications plus claires aux entreprises, aux fabricants de logiciels et aux professions du chiffre. Je propose par conséquent un nouvel examen approfondi.

Nous présentons également un amendement tendant à insérer une mesure transitoire et, de ce fait, à offrir à nos assujettis à la TVA la garantie absolue que la TVA ne sera pas exigible une deuxième fois dès lors qu'elle sera payée en 2013 pour une facture

voorschotfacturatie moeten organiseren.

Als ik het goed voorheb, is het vandaag 28 november. Er volgt nog een maandje vooraleer die wetgeving van kracht is. Daar zit ook nog Kerstmis tussen. Mijnheer de minister, daarom stel ik voor om dat nog eens grondig te bekijken vooraleer dat goedgekeurd wordt. Er dreigt immers een serieus probleem met de voorschotfacturatie. Leg uw oor alstublieft te luisteren bij de boekhouders, zodat zij zekerheid kunnen krijgen.

Ten slotte, wij dienen een amendement in dat voorziet in een overgangsmaatregel. Wij willen absolute zekerheid geven aan onze btw-plichtigen. Wanneer zij dit jaar nog een voorschotfactuur uitreiken, waarvan de btw opeisbaar wordt, zal door ons amendement de btw geen tweede maal opeisbaar worden wanneer die in 2013 wordt betaald.

Ook wij zijn er wel degelijk van overtuigd dat een elektronische facturatie de lasten voor de ondernemingen aanzienlijk kan verminderen, maar door de aanpassingen aan de opeisbaarheid neemt u alle voordelen weg. Daarom kunnen wij niet instemmen met dit wetsontwerp.

Ik verzoek u om nog eens heel goed te luisteren naar de btw-plichtigen en naar de boekhouders, want ik denk dat dit vóór 1 januari heel moeilijk zal zijn voor hen.

Staatssecretaris Bogaert heeft in de commissie gezegd dat men een overgangsperiode zou invoeren. De vraag is dan ook wat die overgangsperiode inhoudt, waar dat in de wet staat en of iedereen tijdig op de hoogte zal worden gebracht van deze wijziging.

07.03 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, monsieur le ministre, je voudrais dire quelques mots de ce projet de loi, qui est une transposition de directive comportant sur papier des éléments intéressants en termes d'automatisation des procédures TVA, de facturation électronique. Dans certains cas, cela pourra améliorer la situation de trésorerie des entreprises, dès lors que la TVA sera exigible après paiement et pas après émission de la facture ou la livraison. Cela correspondra mieux aux cycles économiques.

Dans les faits, il me semble qu'à différents endroits on a complexifié les choses de manière excessive, notamment en choisissant de laisser coexister deux systèmes en matière de TVA, à savoir la prestation ou la livraison, d'une part, et le paiement, d'autre part. Il va y avoir coexistence de deux systèmes. Il me semble dès lors que l'intention est que ce nouveau système soit d'application au 1er janvier, qu'il y a une lacune en matière de concertation des secteurs économiques concernés, mais également des prestataires pour lesquels des adaptations en matière de logiciel comptable et de procédure seront nécessaires.

Ce sera d'autant plus difficile pour les plus petites structures et cela pourrait justifier, monsieur le ministre, un décalage dans le temps de l'entrée en application de ce nouveau dispositif. Je ne pense pas que ce soit envisagé à ce stade par le gouvernement, mais le fait de légiférer si tard dans l'année, avec une entrée en application au 1er janvier, nous semble effectivement problématique.

d'acompte émise en 2012.

Étant donné que les modifications en matière d'exigibilité annulent les avantages inhérents à la facturation électronique, nous ne pouvons pas souscrire aux dispositions du projet. C'est pourquoi je demande au ministre de se remettre à l'écoute des acteurs de terrain, compte tenu du délai extrêmement serré du 1er janvier. Une période transitoire comme promis par le secrétaire d'État Bogaert offrirait quelque répit, mais quel crédit peut-on accorder à cet engagement?

07.03 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Door dit wetsontwerp kan, in bepaalde gevallen, de financiële situatie van de bedrijven verbeteren, met name als de btw verschuldigd zal zijn na betaling in plaats van na uitreiking van de factuur of na levering. Wij betreuren dat men het mechanisme complexer gemaakt heeft door twee btw-stelsels naast elkaar te laten bestaan.

Vooraf voor kleine bedrijven wordt het moeilijk om nog tegen 1 januari in orde te zijn met de nieuwe regeling. Dat zou een reden zijn om de inwerkingtreding van de nieuwe regeling nog wat uit te stellen. De regering lijkt daar niet van te willen weten.

07.04 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer de voorzitter, ik herinner de plenaire vergadering er nog aan dat een aantal van de overwegingen van mevrouw Wouters geen betrekking heeft op de eigenlijke doelstelling van de bewuste richtlijn. Wanneer wij straks in termen van bewijsvoering zullen toelaten dat de elektronische formule een waarde krijgt die naast de papieren formule kan bestaan, boeken wij vooruitgang, omdat de uitvoering van de richtlijn het bedrijfsleven verschillende tientallen en zelfs honderden miljoenen euro's zal besparen.

Ik heb een en ander in de commissie nog eens kunnen onderstrepen. Wij, Belgen, sturen alles samen per jaar ongeveer 1 miljard facturen naar elkaar. Het overgrote deel van de facturen berust eigenlijk op informatie die elektronisch wordt geproduceerd en uiteraard elektronisch ter beschikking is. De elektronische informatie wordt echter vervolgens wegens de huidige bewijsregels massaal op papier gezet, waarna in heel veel situaties de papieren realiteit door de bestemming ongetwijfeld opnieuw elektronisch wordt omgezet. Wanneer we aan die praktijken vandaag een einde maken, dan zetten wij een grote stap voorwaarts op het vlak van het terugdringen van de administratieve lasten.

Hoezeer ik ook graag wil ingaan op de overwegingen van mevrouw Wouters over het opeisbaarheidsvraagstuk en op de opmerkingen van de heer Gilkinet, laten wij vooral niet vergeten wat wij hier vandaag doen. Wij besparen hier vandaag vele tientallen miljoenen euro's, indien het niet verschillende honderden miljoenen euro's zijn. Immers, terwijl vandaag een luttel percentage van de facturatie elektronisch gebeurt, zorgen wij er vandaag voor dat de elektronische facturatie in de toekomst in groten getale mogelijk zal zijn.

De opmerkingen van mevrouw Wouters handelen over de wijziging van de regels van opeisbaarheid. Zij hebben ook te maken met de keuze van ons land inzake het cash-accountingsysteem, een optie die men overeenkomstig de richtlijn had kunnen volgen. Beide aangelegenheden verdienen inderdaad een antwoord.

Het ontwerp van wet beoogt natuurlijk een zo nauwkeurig mogelijke overname van de bewoordingen van de gewijzigde artikelen van de btw-richtlijn in het Btw-wetboek. De overname heeft tot gevolg gehad dat ook andere artikelen van het wetboek werden herschreven, om meer met de btw-richtlijn in overeenstemming te zijn.

Ik weet niet of de sprekers hiernaar hebben verwezen, maar bovendien moest specifiek voor de opeisbaarheid van belastingen ook rekening worden gehouden met het arrest van het Hof van Justitie, zijnde het arrest BUPA van 21 februari 2006. Dat arrest verduidelijkt namelijk dat een belasting slechts opeisbaar kan worden voor het belastbaar feit wanneer de prijs of een deel ervan, het voorschot dus, wordt ontvangen vóór die datum. Die bepaling heeft tot gevolg dat de uitreiking van de factuur vóór het belastbaar feit van de belasting op zich geen oorzaak van opeisbaarheid van btw kan zijn, aangezien geen enkele bepaling van de btw-richtlijn in die mogelijkheid voorziet.

Beide zaken moeten dus samen worden gelezen. Mij kan eventueel worden verweten dat ik geen beroep heb gedaan op de mogelijkheid

07.04 **Steven Vanackere**, ministre: Plusieurs considérations exprimées par Mme Wouters ne se rapportent pas directement au véritable objectif de cette directive.

Si nous rendons bientôt la formule électronique équivalente au support papier en matière de preuve, nous aurons déjà enregistré un progrès significatif. Cette directive permettra effectivement aux entreprises d'économiser des dizaines de millions d'euros.

Savez-vous que, chaque année, les Belges s'adressent environ un milliard de factures? La plupart des informations sont disponibles en format électronique mais, en raison des règles actuelles en matière de preuve, elles sont converties massivement en version papier. Ensuite, ces documents papier sont, à n'en pas douter, reconvertis au format électronique par le destinataire. Nous entendons mettre un terme à cette situation afin de réduire au maximum les charges administratives.

Mme Wouters a formulé des observations quant à l'exigibilité et au système de *cash accounting*. Notre projet reprenant d'une manière aussi précise que possible des termes de la directive TVA, d'autres articles du Code de la TVA ont également dû être réécrits afin de les faire correspondre.

Nous avons en outre dû tenir compte de l'arrêt BUPA de la Cour de Justice du 21 février 2006. L'arrêt prévoit qu'une taxe ne peut devenir exigible que lorsque le prix ou une partie du prix est perçu avant la date en question. L'émission de la facture avant le fait taxable ne peut donc pas représenter une cause d'exigibilité. Nous ne pouvions par conséquent rien faire d'autre que supprimer l'ancien article 17, § 1.2.

waarin de richtlijn voorziet, namelijk om te kiezen voor een cash-accountingsysteem. Ik zal in het tweede deel van mijn repliek op die vraag antwoorden. Men mag mij echter niet vragen om een wetsontwerp in te dienen dat geen rekening houdt met het arrest van het Hof van Justitie.

Dat de uitreiking van de factuur vóór het belastbaar feit van de belasting op zich geen oorzaak van opeisbaarheid kan zijn, betekent dat wij niet anders kunnen dan het oude artikel 17, § 1, tweede lid van het wetboek te schrappen.

Dan kom ik tot de *cash accounting*. Een en ander betekent dat het recht op aftrek van de belastingplichtige onderworpen aan die regeling, zal worden uitgesteld tot hij de btw aan zijn leveranciers heeft betaald. Tegelijkertijd wordt de opeisbaarheid van de btw op zijn uitgaande handelingen uitgesteld tot aan de betaling door zijn de klant.

Een uitbreiding van de cash-accountingregeling tot business-to-businesshandelingen zou er echter voor zorgen dat de belasting niet enkel pas opeisbaar wordt bij de betaling door de klant, maar ook dat die klant zijn recht op aftrek pas kan uitoefenen op het ogenblik van de betaling. Dat zou een aantal administratieve moeilijkheden met zich brengen. Zo zou de leverancier op zijn facturen "cash accounting" moeten vermelden, zodat zijn klant weet dat zijn recht op aftrek uitgesteld wordt tot de betaling. De klant zou dus een afgescheiden boekhouding moeten voeren voor die facturen, aangezien de behandeling ervan zou verschillen van facturen zonder cash accounting. Met andere woorden, dat is een complexe regeling, collega's.

Wegens de complexiteit van zo'n regeling, die absoluut in tegenstrijd is met al onze ambities inzake administratieve vereenvoudiging, hebben wij ervoor gekozen ze niet te gebruiken.

Tot slot wil ik twee punten rechtzetten die ik heb opgepikt uit het betoog van mevrouw Wouters.

Mevrouw Wouters, ten eerste mag u niet vergeten dat de btw op de voorschotfactuur ook niet hoeft te worden afgedragen door de leverancier. Ten tweede mag u in uw argumentatie niet vergeten dat de fraudemaatregel enkel door de administratie wordt ingeroepen bij een vermoeden van valse facturen.

De combinatie van die overwegingen doet mij besluiten, mijnheer de voorzitter, beste collega's, dat ik het Parlement mag verzoeken het ontwerp goed te keuren, zonder de amendementen van onder andere de fractie van mevrouw Wouters mee over te nemen. Ik meen dat wij door de goedkeuring van het ontwerp wel degelijk een behoorlijk sterke vooruitgang boeken naar een betere elektronische regeling van de btw-verplichtingen. Ik meen dat vele bedrijven ons daarvoor dankbaar zullen zijn.

07.05 Veerle Wouters (N-VA): Mijnheer de minister, begrijp me niet verkeerd. Wij gaan volledig akkoord met de omzetting van de tweede btw-facturatierichtlijn waardoor alle juridische beperkingen voor het elektronisch factureren worden weggenomen. Het klopt dat dat gedeeltelijk een grote vermindering van de administratieve lasten met

Nous n'avons en effet pas opté pour le système de *cash accounting*. Le droit à déduction est différé jusqu'au paiement de la TVA aux fournisseurs. En même temps, l'exigibilité de la TVA est retardée jusqu'à ce que le client ait payé. Un élargissement de la réglementation du *cash accounting* aux actions *business-to-business* signifierait que non seulement que la taxe serait exigible lors du paiement par le client, mais également que le client ne pourrait exercer son droit à déduction qu'au moment du paiement. Cela entraînerait des complications administratives, avec des factures individuelles sur lesquelles devrait figurer la mention "*cash accounting*", de sorte que le client sache que le droit à déduction est reporté jusqu'au paiement. Cela va à l'encontre de nos ambitions de simplification administrative.

Enfin, je voudrais encore dire à Mme Wouters que la TVA sur la facture d'acompte ne doit pas nécessairement être versée par le fournisseur et que l'on n'invoque la mesure de fraude qu'en cas de présomption de fausses factures.

Je demande au Parlement de voter ce projet sans amendements.

07.05 Veerle Wouters (N-VA): Nous adhérons pleinement à la transposition de la seconde directive sur la facturation en matière de TVA qui mettra fin aux

zich zal brengen en dat steunen wij.

Het wetsontwerp bestaat echter uit twee delen. In het tweede deel worden de bepalingen inzake de opeisbaarheid van de btw gewijzigd. Op dat vlak rijst er wel degelijk een probleem wanneer het gaat over een voorschotfactuur. Als ik u goed begrepen heb, stelt u dat wie een voorschotfactuur uitschrijft, niet onmiddellijk de btw moet voldoen. Alles wordt uitgesteld tot wanneer de klant de voorschotfactuur betaalt. Dan wordt de btw opeisbaar, zowel voor degene die de factuur heeft uitgereikt als voor degene die ze heeft gekregen. Die toelichting werd ook door staatssecretaris Bogaert gegeven, maar die is niet in overeenstemming met de wet.

Kijk naar de wet en naar de memorie van toelichting. Daarin staat niet dezelfde tekst als vermeld door staatssecretaris Bogaert. Daarom hebben wij een amendement ingediend voor artikel 51, § 1, ten derde. Wij zien daar een probleem. Ik ben vast niet de enige die dat zo ziet. Ik denk dat u *the big four* geraadpleegd heeft in het kader van de btw-omzetting, maar die zijn niet altijd met de praktijk bezig. Ik heb al tientallen telefoontjes gekregen van boekhouders, btw-specialisten en experts dat er een probleem blijft met de voorschotfacturatie. Het kan worden opgelost met een kleine aanpassing in de wet, waardoor alles duidelijk wordt. Zoals u het nu echter zegt en het nu in de wet staat, zult u toch nog problemen ondervinden.

restrictions auxquelles la
facturation électronique est
actuellement soumise.

Le second élément de la loi, l'exigibilité de la TVA, pose en revanche problème. Le ministre dit que l'émetteur d'une facture n'est pas tenu d'assurer le paiement de la TVA immédiatement s'il s'agit d'une facture d'acompte. L'exigibilité est reportée jusqu'au moment où le client paie l'acompte. C'est également ce qu'a dit le secrétaire d'État Bogaert mais ce n'est absolument pas en conformité avec la loi. Le texte de l'exposé des motifs dit en effet tout autre chose. C'est la raison pour laquelle nous avons déposé un amendement à l'article 51, § 1.3. Cette petite modification peut tout résoudre. Sinon, des problèmes se poseront.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n° 2450. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2450/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp nr. 2450. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2450/4)**

Le projet de loi compte 43 articles.
Het wetsontwerp telt 43 artikelen.

* * * * *

Amendements redéposés:
Heringediende amendementen:

Art. 28

- 9 - Veerle Wouters (2450/2)

Art. 42/1(n)

- 11 - Veerle Wouters (2450/2)

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et l'article réservé ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, het aangehouden artikel en over het geheel zal later plaatsvinden.

* * * * *

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Conclusion de la discussion des articles:

Résumé: le vote sur les amendements et l'article 28.

Aangehouden: de stemming over de amendementen en artikel 28.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 - 27, 29 - 43.

Adoptés article par article: les articles 1 - 27, 29 - 43.

* * * * *

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n° 2451. Le texte corrigé par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2451/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp nr. 2451. De door de commissie verbeterde tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2451/3)**

Le projet de loi compte 4 articles.

Het wetsontwerp telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

08 **Projet de loi portant des dispositions fiscales et financières (2458/1-4)**

08 **Wetsontwerp houdende fiscale en financiële bepalingen (2458/1-4)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Carl Devlies, rapporteur, heeft zich laten verontschuldigen en verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

M. Devlies, rapporteur, renvoie au rapport écrit.

08.01 **Veerle Wouters** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het voorliggend wetsontwerp lijkt heel onschuldig, maar dat is het niet, want het bevat heel wat bepalingen met een budgettaire impact die veelal neerkomen op een belastingverhoging voor veel gezinnen. Het opschrift van dit wetsontwerp verdoezelt dan ook de ware aard, want het gaat vooral over fiscale bepalingen. Om die reden hebben wij een amendement ingediend om eerst en vooral het opschrift te wijzigen. Het opschrift zou immers beter zijn "Ontwerp van programmawet".

08.01 **Veerle Wouters** (N-VA): Ce projet de loi n'a d'anodin que l'apparence. Il comporte bon nombre de dispositions qui équivalent à une augmentation d'impôts. Le libellé de la loi en dissimule la nature véritable. Notre premier amendement tend à donner au projet le nouveau titre de "projet de loi programme".

08.02 **Minister Steven Vanackere**: Mevrouw Wouters, u bent bang dat met het opschrift "Fiscale en financiële bepalingen" men in feite verdoezelt dat het belastingen zijn? Hoe kan men dit verdoezelen als men het heeft over "fiscale en financiële bepalingen"? Dat moet u mij toch eens uitleggen.

08.02 **Steven Vanackere**, ministre: Comment un texte intitulé "dispositions fiscales et financières" pourrait-il, de l'avis de Mme Wouters, cacher des impôts?

08.03 **Veerle Wouters** (N-VA): Mijnheer de minister, ik zal u toelichten waarom wij dit willen vervangen door "Ontwerp van programmawet". Een programmawet is een wet ter uitvoering van begrotingsbepalingen. Een programmawet bevat allerlei artikelen aangaande de ontvangsten. Ik denk dan bijvoorbeeld aan een wijziging van de fiscaliteit, een uitgave of besparingen. Een programmawet is dus het geheel van maatregelen ter verwezenlijking van het algemeen en het financieel beleid van de begroting.

08.03 **Veerle Wouters** (N-VA): Une loi-programme est une loi portant exécution de dispositions budgétaires. Or la première ligne du projet à l'examen indique qu'il s'agit en l'occurrence du troisième volet des mesures budgétaires inscrites dans l'accord de

Ik citeer letterlijk de eerste regels van dit wetsontwerp, mijnheer de minister: "Het voorliggende wetsontwerp vormt een derde luik van de begrotingsmaatregelen die de regering heeft vastgelegd in haar regeerakkoord van 1 december 2011." Dit zijn ook de letterlijke woorden van de staatssecretaris in de commissie uitgesproken. Alleen al omwille van deze woorden zeg ik dat dit eigenlijk geen wetsontwerp is houdende fiscale en financiële bepalingen, maar een ontwerp van programmawet.

Dit wetsontwerp voert een aantal begrotingsmaatregelen uit die de regering heeft vastgelegd in haar regeerakkoord. Bovendien bereidt het wetsontwerp de wijziging aan de bijzondere financieringswet voor en dit in het kader van de zesde staatshervorming. Ter voorbereiding hiervan worden in de personenbelasting de meeste aftrekposten van het inkomen omgevormd tot een belastingvermindering, maar deze belastingverminderingen zijn ineens ook belastingverhogingen.

Voor N-VA heeft het streven naar meer fiscale autonomie nooit betekend dat de federale regering voorafgaand aan een staatshervorming de voorwaarden van de huidige federale wetgeving zou wijzigen. In het verleden werden bij elke staatshervorming immers bevoegdheden volgens de bestaande wetgeving overgedragen.

Bij de regering-Di Rupo is dat echter niet langer het geval en wordt de grootste onzekerheid gecreëerd, bijvoorbeeld over wat er zal gebeuren met de woonbonus. In het kader van de fiscale vereenvoudiging van de personenbelasting worden de aftrekbare uitgaven, met uitzondering van de onderhoudsuitkeringen, omgezet in belastingverminderingen.

Zoals ik al meermaals heb gezegd, gaat het, telkens wanneer men het heeft over een vereenvoudiging, meestal om een belastingverhoging. Nu slaagt deze regering er zelfs in om van belastingverminderingen belastingverhogingen te maken.

Voortaan wordt het tarief aangepast en is het 45 % voor de uitgaven van kinderopvang en voor giften, en 30 % voor de andere uitgaven. Ook het tarief wordt dus aangepast en niet naar boven, maar wel naar beneden.

Daarbij wil ik wijzen op het feit dat wie iets meer dan het minimumloon verdient reeds aan een belastingtarief van 45 % wordt belast. Het zijn dus alweer de werkende mensen die de rekening van deze belastingverhoging dragen. Kom niet zeggen dat het geen belastingverhoging is, want dat is het wel.

Terwijl de Vlaamse regeringspartijen destijds in de Nederlandstalige pers jubelden over het bereikte akkoord inzake de staatshervorming, verscheen in de Franstalige pers eveneens een jubelbericht dat dankzij het bereikte akkoord met het Vlaams Gewest datzelfde Gewest zowat 61 miljoen euro minder zou ontvangen en de burgers uiteindelijk dus meer zouden belast worden.

Sinds de vorming van de regering-Di Rupo zijn de Vlaamse partijen dus al dubbel gerold: een keer in het luik van de staatshervorming en een keer in het luik van de begroting. In het luik van de staatshervorming verliest Vlaanderen immers 2 miljard euro en als

gouvernement du 1er décembre 2011. Il ne s'agit donc pas d'un projet de loi portant des mesures fiscales et financières, mais d'une loi programme.

Outre une série de mesures budgétaires, le projet prépare également les modifications à apporter à la loi spéciale de financement dans le cadre de la sixième réforme de l'État. Pour la N-VA, la recherche d'une plus grande autonomie fiscale pour la Flandre ne signifie nullement que le gouvernement fédéral puisse, préalablement à la réforme de l'État, modifier rapidement certaines conditions. Les compétences ont toujours été transférées conformément à la législation existante, mais le gouvernement Di Rupo entend procéder autrement et crée ce faisant un climat d'insécurité.

Dans le cadre de la simplification administrative de l'impôt des personnes physiques, les dépenses déductibles sont converties en réductions d'impôt. Dans les faits, une simplification équivaut souvent à une majoration. Ce gouvernement parvient même à faire d'une réduction une augmentation. Le taux est adapté: 45 % pour les dépenses de garde d'enfants et les dons et 30 % pour les autres dépenses. Qui gagne un revenu légèrement supérieur se verra déjà imposer au taux de 45 %. Une fois de plus, ce sont les travailleurs salariés qui paient la facture.

Alors que la presse néerlandophone saluait la conclusion d'un accord sur la réforme de l'État, la presse francophone se réjouissait également parce que la Région flamande percevrait quelque 61 millions de moins et que les citoyens se verraient finalement taxés plus lourdement. Depuis la constitution du gouvernement Di Rupo, les partis flamands ont déjà

men beide luiken samen leest, komt men tot de bevinding dat het Vlaams Gewest nog eens 61 miljoen euro verliest.

Bovendien wordt op fiscaal vlak geen homogene bevoegdheid bereikt. De Gewesten worden in de toekomst voor de materies waarvoor ze bevoegd zijn exclusief bevoegd om de belastingvermindering toe te kennen.

In de commissie heb ik er ook al op gewezen dat wat de toeslagen aan kinderen betreft, er geen homogene bevoegdheid wordt bereikt. De zesde staatshervorming bevat de overdracht van de gezinsbijslagen. De bevoegdheid over het budget van het belastingkrediet voor kinderen ten laste wordt niet overgedragen. De Raad van State merkt het belastingkrediet voor kinderen dan ook als een subsidie aan. Dit is dus eveneens een toelage zoals de kinderbijslag.

Doordat de belastingvrije som evenals de verhoging ervan voor personen ten laste een federale bevoegdheid blijft, is het ook niet uit te sluiten dat de federale overheid in de toekomst op fiscaal vlak alsnog uitgaven zal doen via verhogingen van de belastingvrije som. Ik verwijs ter zake ook naar een wetsvoorstel van de heer Arens, dat voorziet in een verhoging van de belastingvrije som voor kotstudenten.

Een tweede opmerking bij dit wetsontwerp, zeker na de ontwikkelingen van de laatste weken – toen wij dit wetsontwerp bespraken was het nog niet aan de orde – heeft betrekking op artikel 2. Artikel 2 was weer een vierde reparatiewet om in het kader van de bijkomende heffing van 4 % ervoor te zorgen dat een roerende voorheffing niet als beroepskost kan worden aangemerkt. In het kader van de begrotingsbesprekingen en de aankondiging van een bevrijdende roerende voorheffing van 25 %, denk ik ook dat deze aanpassing wellicht niet van toepassing is of in elk geval hoogstens voor het inkomstenjaar 2012 van toepassing zal zijn. Ik denk dus dat er in deze wet een artikel staat dat wij volgende week weer eens zullen moeten aanpassen.

Een laatste punt gaat over de fondsentaks, die zal worden uitgebreid van obligatiefondsen naar gemengde fondsen met een Europees paspoort en die geen dividenden uitkeren.

Wat mij daaraan stoort, is dat men deze belasting retroactief, vanaf 1 juli 2005, oplegt. Deze belasting is nu niet langer 15 % maar 25 %. Alles gebeurt zagezegd in het kader van de spaarrichtlijn. Mijns inziens is dat niet zo.

Ik verwijs ook nog naar 2005, toen de heer Verhofstadt een belasting of fondsentaks invoerde op kapitalisatiefondsen die toen meer dan 40 % in obligaties belegden. De fondsentaks belast de meerwaarde die een spaarder bij een verkoop realiseert en die bestaat uit de rente en de meerwaarde op de opbrengst uit de obligaties in het fonds. Het gaat om de rente en de meerwaarde die opgebouwd werden ten vroegste vanaf 1 juli.

Deze regering viseert nu echter ook de gemengde fondsen. Dat zijn beleggingsfondsen die meer aandelen dan obligaties bevatten. Het percentage obligaties in het fonds wordt nu, zoals ik al zei, verlaagd

été roulés dans la farine à deux reprises. S'agissant du volet de la réforme de l'État, la Flandre perd en effet 2 milliards d'euros, auxquels vient encore s'ajouter la perte de 61 millions d'euros par la Région flamande.

De plus, d'un point de vue fiscal, nous sommes loin d'une compétence homogène. Les Régions auront à l'avenir la compétence exclusive pour l'octroi des réductions d'impôt.

La sixième réforme de l'État inclut le transfert des allocations familiales, mais ne prévoit pas le transfert des compétences relatives au budget du crédit d'impôt pour enfants à charge. Le Conseil d'État qualifie donc le crédit d'impôt pour enfants de subvention. Il s'agit dès lors, à l'instar des allocations familiales d'une allocation. La quotité du revenu exemptée d'impôt et sa majoration pour personnes à charge demeurant des compétences fédérales, le gouvernement fédéral pourra continuer à effectuer des dépenses en majorant cette quotité exemptée. Je renvoie à ce propos à une proposition de loi de M. Arens sur une hausse de la quotité du revenu exemptée d'impôt pour les étudiants en kot.

Une deuxième remarque porte sur l'article 2 du projet de loi, une quatrième loi de réparation pour veiller à ce que le précompte mobilier ne puisse pas être imputé au titre de frais professionnels. Je pense que cet ajustement sera appliqué au plus tôt pour l'exercice d'imposition 2013 et je suppose que cette loi contient donc un article que nous devons adapter la semaine prochaine.

Un autre commentaire concerne la taxe sur les fonds obligataires qui sera étendue aux fonds mixtes pourvus d'un passeport européen et ne versant aucun dividende. C'est le caractère rétroactif de cet

van 40 % naar 25 %, naar analogie van de spaarrichtlijn. Het zijn natuurlijk ook net die fondsen die toenmalig minister van Financiën, de heer Reynders, in 2005 aan de burgers heeft aangeraden, om de nieuwe belasting in 2005 te ontwijken.

Wie toen het advies van minister Reynders heeft gevolgd, komt nu dubbel en dik bedrogen uit, want de meerwaarde op die gemengde fondsen zal niet vanaf nu, maar wel retroactief, vanaf 1 juli, belastbaar zijn en niet langer tegen 15 %, maar tegen 25 %. Wie die zet heeft gedaan, heeft er dus vast en zeker niet goed aan gedaan.

Als reden voor de wijziging, mijnheer de minister, haalt u in het wetsontwerp aan dat de fondsentaks wordt uitgebreid wegens de spaarrichtlijn. In 2005 werd dat ook aangehaald. Dat was het excuus. Niets is echter minder waar, want de spaarrichtlijn gaat over informatie-uitwisseling. Als een Belg in een andere lidstaat intresten int, dan deelt die lidstaat dat mee aan de Belgische fiscus. Dat wil echter helemaal nog niet zeggen dat België die intrest ook moet belasten. Dat staat er niet in. Europa verplicht de lidstaten sinds 1 januari 2011 om informatie over gemengde fondsen uit te wisselen. Dat is hetzelfde. Dat betekent evenmin dat België nu ineens die inkomsten moet belasten.

Ik vond het heel vreemd dat die wijziging er kwam, omdat de uitbreiding, voor zover ik het kon terugvinden, niet in het regeerakkoord staat en volgens mij evenmin in de begroting 2012.

Bovendien wordt die wijziging in het wetsontwerp houdende fiscale en financiële bepalingen bedrieglijk ondergebracht onder de afdeling "Vennootschappen en Andere Rechtspersonen", terwijl — en daarop wil ik wijzen — het de spaarders zijn, dus de natuurlijke personen, die deze extra belasting zullen betalen. Op die manier probeert de regering dit Parlement mooi in slaap te wekken.

De staatssecretaris wilde mij sussen en zei dat het een zeer beperkte impact heeft. Dat kan juist zijn voor de Belgische banken, want deze hebben veelal beleggingsfondsen zonder Europees paspoort uitgegeven en zijn in dit kader nog niet belastbaar, maar in België wordt wel een veelvoud aan beleggingsfondsen verkocht uitgegeven door buitenlandse instellingen, in het bijzonder Luxemburgse sicav's, en deze hebben wel allemaal een Europees paspoort, met als gevolg dat deze onder dit systeem vallen en belastbaar worden.

De manier waarop deze belastingverhogingen op slinkse wijze worden doorgevoerd, zijn voor ons niet aanvaardbaar. Bijgevolg zullen wij tegen dit wetsontwerp stemmen.

impôt dû à partir du 1er juillet 2005 qui me dérange. Il passe de 15 à 25 %. Ces ajustements sont effectués prétendument dans le cadre de la directive sur l'épargne, mais rien n'est moins vrai.

Je me réfère également à l'année 2005, lorsque le gouvernement Verhofstadt a instauré une taxe sur les fonds de capitalisation qui à l'époque plaçaient plus de 40 % dans des obligations. Cette taxe s'applique à la plus-value réalisée par un épargnant en cas de vente. Or le présent gouvernement vise à présent également les fonds mixtes, les fonds de placement contenant plus d'actions que d'obligations. Le pourcentage d'obligations dans le fonds est ramené de 40 à 25 %, par analogie avec la directive sur l'épargne. Ce sont évidemment précisément ces fonds que le ministre des Finances de l'époque, Didier Reynders, avait conseillés en 2005 aux citoyens pour éviter le nouvel impôt instauré cette année-là. Celui qui a suivi à l'époque les conseils du ministre Reynders est aujourd'hui le dindon de la farce car les plus-values réalisées sur ces fonds mixtes seront imposables, non pas seulement à partir de ce jour mais rétroactivement et non plus à 15 % mais à 25 %.

Le ministre prétend que la portée de la taxe sur les fonds a été élargie en raison de la directive sur l'épargne. La même excuse avait été avancée en 2005. Mais rien n'est moins vrai car la directive sur l'épargne concerne l'échange d'informations. Lorsqu'un ressortissant belge perçoit des intérêts dans un autre État membre européen, l'État membre en question transmet cette information au fisc belge. Ce n'est pas pour autant que la Belgique doit imposer ces intérêts. L'élargissement de la portée de la taxe sur les fonds ne figure pas dans l'accord de gouvernement et pas davantage dans le budget

2012.

De plus, cette modification figure indûment sous la rubrique Sociétés et autres personnes morales, alors que ce sont les épargnants qui vont payer cet impôt supplémentaire. En agissant ainsi, le gouvernement essaie d'endormir le Parlement. Les banques belges ont, en effet, émis un nombre important de fonds de placement sans passeport européen et ne sont pas encore imposables dans ce contexte. Mais en Belgique, de nombreux fonds de placement sont également émis par des institutions étrangères, en particulier des SICAV luxembourgeoises, et celles-ci seront donc bel et bien imposables.

La manière détournée d'opérer ces augmentations d'impôts est parfaitement inacceptable et c'est la raison pour laquelle nous voterons contre ce projet de loi.

08.04 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, monsieur le ministre, un projet de loi portant des dispositions fiscales et financières diverses comporte, par définition, des mesures positives et d'autres mesures qui le sont moins.

Parmi les mesures positives, je mentionnerai celles qui améliorent la progressivité de l'impôt ou qui élargissent certaines taxations à des revenus de capitaux. Elles ne sont pas toujours le fait de choix politiques mais d'exigences externes. D'autres sont moins intéressantes, car l'on se prive de la capacité de faire contribuer des revenus de capitaux, des revenus mobiliers de ressortissants étrangers au financement des entités publiques, notamment locales.

J'aurai deux réflexions principales à formuler par rapport à l'ensemble des dispositions visées. La première concerne la modification des masses fiscales avant transfert de certaines politiques dans le cadre de la réforme de l'État. En cas de diminution des masses, des marges de manœuvre moins importantes seront transférées aux entités fédérées.

Il en résulte moins de capacité pour elles de développer des systèmes fiscaux ou des systèmes de subside plus justes et plus efficaces comme elles le souhaiteraient. Moins les sommes transférées seront importantes, moins leur marge de manœuvre sera importante ainsi que leur capacité d'effectivement imposer leur propre marque dans le futur sur les compétences nouvelles qui leur seront transférées.

08.04 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Dit wetsontwerp bevat positieve en minder positieve bepalingen. Tot de positieve reken ik de maatregelen die de progressie van de belastingen bevorderen of sommige belastingen op inkomsten uit kapitaal verruimen. Andere zijn minder interessant, omdat men zich de mogelijkheid onttrekt om sommige inkomens te doen bijdragen aan de financiering van de overheidsinstanties.

Ik heb twee bedenkingen met betrekking tot de bedoelde bepalingen. De eerste betreft de aanpassing van de belastingmassa vóór de overheveling van sommige bevoegdheden in het kader van de staatshervorming. Indien die massa wordt verkleind, zullen de deelgebieden minder goed in staat zijn om rechtvaardiger en doeltreffender belasting- of subsidiëringssystemen op poten te

Nous serons attentifs dans le cadre des prochains travaux à ce que, comme vous l'avez fait par le passé avec la suppression des aides fiscales à l'isolation, cela ne devienne pas une habitude de la part de l'État fédéral. Dans un État comme le nôtre, il faut davantage de coopération et de respect des partenaires!

Ma seconde réflexion concerne l'article 23 du projet de loi qui est la conséquence d'un arrêt de la Cour constitutionnelle du 8 mars dernier. Cet arrêt constatait une inégalité de traitement entre les couples propriétaires d'une habitation et les locataires pour ce qui concerne la possibilité de déduction d'impôt qu'un contribuable peut obtenir pour des travaux de sécurisation de son habitation contre le vol et l'incendie.

Suite à cet arrêt, on modifie donc la loi mais de manière rétroactive. On a donc interrompu le traitement des déclarations d'impôt des contribuables concernés pour les revenus de l'année 2011. Quelques dizaines de milliers de personnes sont, aujourd'hui, dans l'expectative, souvent avec la perspective de bénéficier d'un remboursement d'impôt.

Le fait d'avoir temps tardé à prendre votre décision, le fait d'avoir décidé de bloquer le traitement des déclarations de ces personnes est une manière d'améliorer la trésorerie de l'État fédéral, mais au détriment de dizaines de milliers de ménages, ce qui ne me semble pas être une manière positive de fonctionner.

En vue de la prochaine réunion de la commission des Finances - en votre présence je l'espère -, j'ai déposé une question précise relative au nombre de contribuables concernés par la décision qui a été prise au niveau budgétaire, relative aussi au traitement des déclarations antérieures qui devront faire l'objet d'une correction. Je souhaite en effet connaître le réel effet budgétaire de la mesure qui a été prise.

En tout cas, le traitement que vous avez réservé à cette problématique est insatisfaisant. En effet, il est inadapté de prendre les contribuables en otage et de prendre autant de temps pour régler une question qui aurait pu l'être avant l'été, ce qui aurait permis aux intéressés de bénéficier, le cas échéant, de remboursements auxquels ils ont droit.

zetten. Wij zullen erop toezien dat de afschaffing van de fiscale steunmaatregelen voor woningisolatie geen gewoonte wordt. In een land zoals het onze is er meer samenwerking nodig.

Mijn tweede bemerking betreft artikel 23 van het ontwerp, dat voortvloeit uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 8 maart 2012. In dat arrest stelt het Hof vast dat er, wat de belastingvermindering voor uitgaven ter beveiliging van woningen tegen brand of inbraak, sprake is van een ongelijke behandeling tussen koppels die eigenaar zijn en koppels die huurder zijn van de woning.

De wet wordt met terugwerkende kracht gewijzigd en de behandeling van de belastingaangiften van de betrokken belastingplichtigen voor de inkomsten 2011 werd tijdelijk stopgezet. Tienduizenden mensen wachten op een teruggave van belastingen. In zal u in de commissie voor de Financiën vragen hoeveel belastingplichtigen in die situatie verkeren en wat de reële budgettaire weerslag is van deze maatregel.

Het is onaanvaardbaar dat de belastingplichtigen op die manier worden gegijzeld en dat het zolang duurt om een aangelegenheid te regelen die voor het reces al haar beslag had kunnen krijgen, waardoor de betrokkenen de teruggave hadden kunnen genieten waarop ze recht hebben.

08.05 Minister **Steven Vanackere**: Mijnheer de voorzitter, ik wil uiteraard ook nog verwijzen naar wat in de commissie is besproken. Sommige van de aangehaalde punten hebben immers al uitvoerig het voorwerp uitgemaakt van een bespreking in de commissie. Ik kom nog even terug op een tweetal punten.

Mevrouw Wouters, met betrekking tot uw opmerkingen over de vennootschapsbelasting wil ik er u opmerkzaam op maken dat de maatregel met betrekking tot de beleggingsfondsen vooral een antwoord is op een arrest van het Grondwettelijk Hof waarbij de bestaande wettelijke bepalingen uitgebreid worden tot de beleggingsfondsen die gevestigd zijn in de Europese Economische

08.05 **Steven Vanackere**, ministre: La mesure relative aux fonds de placement répond essentiellement à l'arrêt de la Cour constitutionnelle élargissant les dispositions légales actuelles aux fonds de placement établis non plus seulement dans la Communauté européenne mais également dans l'Espace économique européen. Les jugements datent d'avant 2005, or

Ruimte in plaats van in de Europese Gemeenschap. De uitspraken waarnaar u verwijst dateren, zoals u zelf hebt aangegeven, van voor 2005. Er zijn inmiddels toch wel wat jaren verstreken en er is internationaal een evolutie ontstaan, vooral met betrekking tot de fiscale behandeling van intresten of roerend inkomen in het algemeen. Het zou tegenstrijdig zijn als we volgens de spaarrichtlijn – de huidige, niet die van 2005 – die informatie wel zouden uitwisselen, terwijl we in België een beleggingsfonds zouden toestaan dat internationale inkomsten genereert die we als intresten kunnen beschouwen maar die we dan volgens onze interne wetgeving niet als intresten zouden beschouwen. Met andere woorden, ik vraag dat wij ten aanzien van die opmerking toch de evolutie in ogenschouw zouden nemen.

Ik heb een tweede opmerking die betrekking heeft op een aangelegenheid die mevrouw Wouters heeft aangehaald. Ik wil even specificeren dat artikel 2 van het ontwerp bepaalt dat de bijkomende heffing van 4 % die door de vennootschap ten laste genomen wordt voor haar aandeelhouders, geen beroepskost is. Dat is een logische doortrekking, want die 4 % is op zich ook niet aftrekbaar.

Je souhaite également faire le point sur les commentaires de M. Gilkinet que j'ai écouté avec attention. Comme votre parti le sait, le fédéral n'a pas pris la décision d'un *standstill* total en attendant le transfert. Ce n'est pas en prenant des dispositions, qui facilitent d'ailleurs dans certains cas la prise de responsabilités des Régions, que nous diminuons les chances des Régions de prendre leurs propres responsabilités en choisissant, le cas échéant, d'autres formules à l'avenir.

Rien n'interdit de faire ce que nous faisons. J'attire cependant votre attention sur le fait qu'un certain nombre de choses sont réalisées justement pour permettre aux Régions d'assumer pleinement leurs responsabilités, en tenant compte des effets de nature budgétaire. Je ne peux pas le nier, que ce soit dans un sens ou dans l'autre. C'est aussi une question de responsabilité. Je fais d'ailleurs référence au rapport du Conseil supérieur des Finances qui déclare en toute transparence qu'entre aujourd'hui et 2015, une prise en charge, sous quelque forme que ce soit, de l'effort budgétaire allant jusqu'à 1 % du PIB devra être assumée par l'entité II.

Nous devons intégrer tout ceci dans nos réflexions. Toutefois, il ne s'agit pas de dire que, si quelque chose risque d'avoir un impact sur les montants à transférer le jour où la loi le permettra, cela diminuera les capacités, la potentialité de nouvelles politiques pour les Régions, voire les Communautés. Il faut clairement faire la distinction entre l'autonomie que ces gouvernements, ces entités recevront et la gestion entre-temps par le fédéral en toute responsabilité mais aussi tenant compte des limites budgétaires que nous devons assumer aujourd'hui.

08.06 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, en ce qui concerne ce dernier point, vous dites que rien n'interdit le gouvernement de faire ce qu'il fait. Néanmoins, dans le cadre d'une relation équilibrée, fair-play et efficace pour la collaboration entre les entités gouvernantes du pays, nous devons être attentifs. Nous n'avons pas oublié et nous n'oublierons pas l'exemple de la suppression unilatérale des aides fiscales à l'isolation, qui était un

le traitement fiscal des intérêts a évolué depuis lors. Il serait contradictoire d'échanger les informations conformément à la directive actuelle en matière d'épargne alors que nous autoriserions en Belgique un fonds de placement générant des revenus internationaux que nous ne considérerions pas comme des intérêts.

Selon l'article 2, la taxe supplémentaire de 4 % prise en charge par la société pour ses actionnaires ne constitue pas des frais professionnels

Er is op federaal niveau niet beslist om tot aan de overheveling gewoon het status-quo te bewaren. Door beslissingen te nemen die gevolgen kunnen hebben op de over te hevelen bedragen, ontnemen we de Gewesten ook geen kansen om hun verantwoordelijkheid op te nemen door in de toekomst voor andere formules te kiezen. Bepaalde beslissingen worden zelfs bewust genomen opdat de Gewesten hun bevoegdheden zouden kunnen opnemen. Natuurlijk zijn er gevolgen voor de begrotingen. De Hoge Raad van Financiën stelt dat entiteit 2 tegen 2015 de budgettaire inspanning zal moeten dragen voor een bedrag van 1 procent van het bbp. Laten we de toekomstige autonomie van die entiteiten en het huidige, federale beheer binnen de grenzen van de begroting goed uit elkaar houden.

08.06 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): In het kader van een evenwichtige en doeltreffende samenwerking tussen de diverse beleidsniveaus in dit land moeten we alert blijven. De unilaterale afschaffing van de fiscale

acte déloyal à l'égard des Régions et de très mauvais aloi aux plans économique et environnemental. La responsabilité de notre groupe et de tous les autres groupes est d'être attentif à ce type de choix. Je vous informe donc que nous continuerons à être vigilants.

incentives voor woningisolatie, een slechte en oneerlijke maatregel, ligt immers nog vers in het geheugen. Waakzaamheid is dan ook geboden.

08.07 Veerle Wouters (N-VA): Mijnheer de minister, u verwijst naar de spaarrichtlijn, daar heb ik ook naar verwezen. Ik heb duidelijk gezegd dat men in het raam van de spaarrichtlijn de kenmerken aangepast heeft en de grens verlaagd heeft van 40 naar 25 %.

08.07 Veerle Wouters (N-VA): Le ministre se réfère à la directive sur l'épargne, mais celle-ci porte surtout sur l'échange d'informations. Il n'y a donc aucun lien avec les impôts.

Ik wil benadrukken dat de spaarrichtlijn het vooral heeft over informatie-uitwisseling en informatie-uitwisseling heeft niets te maken met belastingen. Dat was mijn punt.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2458/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2458/4)**

Le projet de loi compte 87 articles.
Het wetsontwerp telt 87 artikelen.

* * * * *

Amendement redéposé:
Heringediend amendement:

Intitulé/Opschrift
• 5 - Veerle Wouters (2458/2)
* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur l'amendement et l'intitulé réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het aangehouden amendement, het aangehouden opschrift en over het geheel zal later plaatsvinden.

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:
Réservé: le vote sur l'amendement et l'intitulé.
Aangehouden: de stemming over het amendement en het opschrift.
Adoptés article par article: les articles 1 à 87.
Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 tot 87.
* * * * *

09 **Projet de loi portant diverses dispositions modificatives relatives aux pensions du secteur public (2405/1-5)**

09 **Wetsontwerp houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector (2405/1-5)**

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

09.01 Catherine Fonck, rapporteur: Monsieur le président, je renvoie au rapport écrit.

09.01 Catherine Fonck, rapporteur: Ik verwijs naar mijn schriftelijk verslag.

09.02 Siegfried Bracke (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw Fonck, ik dank u voor het efficiënt verslag.

09.02 Siegfried Bracke (N-VA): Il y a un an à peine, le prédécesseur du ministre introduisait, à la hussarde, un projet de loi similaire. Aujourd'hui, le ministre dépose à son tour une loi de réparation visant à rectifier plusieurs erreurs contenues dans la loi précédente. Même les partis de la majorité admettent qu'on y a également apporté, au passage, un certain nombre d'"assouplissements", fruits de la concertation sociale. Il est bien sûr important que cette législation cruciale bénéficie du soutien des acteurs de la concertation sociale. Cependant, les partenaires sociaux ont évidemment aussi joué un rôle dans les assouplissements que je viens d'évoquer.

Mijnheer de minister, wij staan hier nauwelijks een jaar nadat uw voorganger hier in alle haast een gelijkaardig, over hetzelfde onderwerp handelend wetsontwerp had ingediend. Wat u nu doet, is met recht en reden – laat dat duidelijk zijn – een soort reparatiewet indienen, om een aantal materiële en andere fouten die in de wet waren geslopen, recht te zetten. Door alle sprekers van de meerderheidspartijen is met zoveel woorden bevestigd dat tegelijk ook een aantal verzachtingen, zoals dat heet, aan de wetgeving in kwestie wordt aangebracht.

En 2011, ce gouvernement a cherché à faire croire qu'il se vouerait entièrement aux réformes. Celle des pensions, qualifiée de gigantesque et d'incroyable, a été adoptée à toute vitesse par le Parlement. Cependant, dans la pratique, force est de constater que cette réforme est ratée, même sur le plan technique. L'empressement avec lequel le gouvernement a fait adopter cette réforme en décembre 2011 n'a d'égal que la lenteur avec laquelle il s'est attelé à cette loi de réparation. Celle-ci n'a pas encore été adoptée, alors que certaines mesures entrent déjà en vigueur au 1er janvier 2013! Voilà qui n'augure rien de bon pour le service et l'information à la population.

Een en ander is uiteraard gebeurd na sociaal overleg, waarmee u het ten gronde eens moet zijn. Het is immers belangrijk dat zo'n cruciale, belangrijke wetgeving door het sociaal overleg wordt gedragen. Natuurlijk hebben de betrokkenen echter ook hun werk gedaan op het vlak van de verzachting waarvan eerder sprake.

De indruk is dat de huidige regering in 2011 de indruk wou wekken dat ze een hervormingsregering was, een kritiek die mevrouw Grosemans toen namens onze fractie hier heeft verwoord. De gigantische pensioenhervorming, zoals ze toen werd genoemd, werd door het Parlement gejaagd. Het was een ongelooflijke stap.

In de praktijk blijkt de hervorming echter een mislukte stap te zijn, ook op technisch vlak. Er mag ook niets meer worden verwacht. Immers, terwijl de regering in december 2011 heel snel wou gaan met het door het Parlement jagen van de hervorming, heeft zij nu ongelooflijk lang gewacht om met voorliggende reparatiewet naar buiten te komen. Intussen zijn wij immers 28 november 2012. Het wetsontwerp moet nog worden goedgekeurd. Het gaat nochtans over maatregelen waarvan sommige op 1 januari 2013 in werking treden. In termen van dienstverlening of van pure informatie aan de bevolking is een en ander dus al een bepaald moeilijke zaak.

In de commissie is trouwens opgemerkt dat intussen, nog vooraleer de wet is goedgekeurd, al een brochure ter beschikking is voor mensen die de informatie nodig hebben. Zulks is natuurlijk de wereld op zijn kop. Ik moet echter eerlijk bekennen dat ik ter zake niet al te principieel wil zijn. Ik wil de kwestie nogal pragmatisch beschouwen.

Dat bij wijze van inleiding gezegd zijnde, blijft onze fractie van oordeel dat wat hier aan de orde is, economisch onvoldoende is en tegelijkertijd in de grond sociaal onrechtvaardig is, wat toch niet onbelangrijk is.

Notre groupe politique estime que ce projet de loi est insuffisant économiquement parlant, qu'il est

Ik ben geen jurist en wens het ook niet te worden, maar laat het

duidelijk zijn dat dit juridisch deficiënt is. Als ik het zelfs zie, dan moet het erg zijn, moet u maar denken.

Het is bovendien economisch onvoldoende. Mijnheer de minister, ik heb u in de commissie gevraagd wat dat allemaal zou kosten of zou opbrengen, waarop u mij antwoordde dat zulks nog moest worden bekeken en nog deel uitmaakte van de begrotingsbesprekingen. Ik hoop dat het nu wat duidelijker is. De impact van de pensioenhervorming in brede zin gaat natuurlijk verder dan het voorliggend ontwerp. Maatschappelijk gesproken is de impact niet al te groot en, naar onze inschatting, te klein.

Daarover vindt men trouwens gegevens bij de Studiecommissie voor de Vergrijzing. Deze heeft berekend dat het over 0,4 % van het bbp gaat. Ik citeer uit een artikel in *Trends* van 13 juni 2012: "Het beleid van de regering-Di Rupo heeft tegen 2060 een impact op de vergrijzingskosten van amper 0,4 % van het bbp. Omgerekend in euro's, anderhalf miljard." En vervolgens lees ik: "Ondanks de grootste pensioenhervorming in 25 jaar, dixit de voormalige minister van Pensioenen, de heer Van Quickenborne, lopen de budgettaire meerkosten van de vergrijzing op tot 6 % van het bbp in 2060." Die 6 % is — getuige *Trends* van 13 juni 2012 — 0,6 % meer dan in het vorige verslag van de studiecommissie. Ik citeer nogmaals: "In de periode 2011-2017 stijgen de vergrijzingskosten met 1,4 % van het bbp en tussen 2017 en 2060 met 4,6 %."

Het zal u beter bekend zijn dan mij, mijnheer de minister, dat er inmiddels een nieuw verslag is van de vergrijzingscommissie. Dat cijfer is eigenlijk nog indrukwekkender. Ik heb het gevoel dat in elk rapport van de Studiecommissie voor de Vergrijzing de kostprijs van de vergrijzing telkens met een half procent of met een heel procent stijgt. Het gaat hier om een vrij indrukwekkende reeks.

De berichten over dat soort kosten zijn alarmerend. De alarmerende toon van die berichten steekt schril af ten opzichte van wat in dit ontwerp slechts wordt gerealiseerd.

Volgens een artikel uit *De Tijd* van 9 oktober heeft de Studiecommissie voor de Vergrijzing alweer een dergelijk rapport gepubliceerd en de alarmbel geluid. Ik citeer: "Ten opzichte van het vorige rapport van juni 2011 zijn de perspectieven nog wat verslechterd en wordt nu geraamd dat het aandeel van de sociale uitgaven in het bnp binnen vijftig jaar 6,1 procentpunten hoger zal liggen dan op dit moment. Dat is 0,7 % meer dan wat vorig jaar voorspeld werd. Dat is opmerkelijk omdat de commissie rekening gehouden heeft met de impact van de hervormingen van het pensioenstelsel en de arbeidsmarkt die de regering-Di Rupo het afgelopen jaar doorgevoerd heeft. Maar de opbrengst van die hervormingen blijkt relatief beperkt."

Dat is natuurlijk de kern van het probleem. Men zet inderdaad een stapje in die richting. Volgens datzelfde artikel zou er inzake de ambtenarenpensioenen, waarover wij het nu hebben, helemaal geen besparing zijn, integendeel zelfs.

Onze fundamentele kritiek is dus dat het niet ver genoeg gaat. Het spreekt voor zich dat men die pensioenhervorming in een geheel moet zien met allerlei andere sociale maatregelen, in termen van

socialement inéquitable et juridiquement faible.

L'incidence de cette réforme des pensions est insuffisante du point de vue économique. En commission, le ministre ne pouvait pas en communiquer le coût ni les recettes tant que les négociations budgétaires n'étaient pas terminées mais j'espère que la clarté a été faite sur ce point entre-temps. Par ailleurs, l'incidence au sens large de ce projet de loi va plus loin mais, à notre estime, elle est trop faible. D'après ce que le Comité d'étude sur le vieillissement indiquait en juin 2012, l'actuelle politique aura d'ici à 2060 une incidence sur les coûts liés au vieillissement de 0,4 % du PIB. Or les surcoûts budgétaires occasionnés par le vieillissement de la population atteindront jusqu'à 6 % du PIB en 2060. De plus, ce chiffre a augmenté de 0,6 % par rapport au précédent rapport du Comité d'étude. On peut même lire un chiffre encore plus impressionnant dans le nouveau rapport: 6,1 % du PIB, malgré les réformes du régime de pensions et du marché de l'emploi mises en œuvre par le gouvernement l'an dernier. Ces informations ont de quoi nous alarmer et contrastent violemment avec les réalisations du présent projet de loi.

Voilà précisément le nœud du problème: il s'agit d'un petit pas dans la bonne direction, mais qui ne va pas assez loin. Nous sommes tous d'accord sur le point de départ — travailler plus longtemps — mais le ministre a immédiatement sapé ce projet en y ajoutant de nombreuses exceptions.

L'atténuation consiste à rajouter encore plus d'exceptions. Le personnel roulant de la SNCB, celui de la police et celui de l'armée bénéficient ainsi de la retraite anticipée. Je la leur concède, mais est-elle bien nécessaire? J'imagine bien qu'un

hervorming van de arbeidsmarkt, einde van de loopbaan, flexibiliteit van de jobs en in termen van anders gaan werken. Dat hoort er allemaal bij en dat vormt een geheel, maar de maatschappij moet haar verantwoordelijkheid opnemen. De pensioenen moeten betaalbaar blijven.

Wij stellen vast dat u dat uitgangspunt, waarvan ik hoop dat wij het er allemaal over eens zijn, namelijk dat er nood is aan langer werken, wel volgt, maar dat u het in dit ontwerp meteen uitholt door het invoeren van allerlei uitzonderingen. En wat is nu net de verzachting? De verzachting is dat men nog meer uitzonderingen heeft toegevoegd dan er waren. Vroeger was er een mogelijkheid van vervroegde pensionering voor het rijdend personeel van de NMBS, voor de politie en voor het leger. Ik gun het die mensen wel, maar ik moet toch de vraag stellen of dat allemaal wel nodig is.

Ik kan mij bijvoorbeeld voorstellen dat een treinbegeleider een behoorlijk stresserende job heeft, maar moet hij noodzakelijkerwijs op zijn vijftigste met pensioen? Kan hij niet elders binnen het grote geheel van de NMBS een job vinden waar hij zich nuttig kan maken voor de samenleving? Uiteindelijk is het de samenleving die betaalt. Dat moet toch mogelijk zijn? Idem dito voor mensen bij de politie en bij het leger. Is men op dat punt wel creatief geweest?

Naast de uitzonderingen is te zien dat men in dit ontwerp om een paar heikele punten heen fietst. Ik denk maar aan de perequaties, die zo vaak besproken zijn door politici die intussen zelf al lang met pensioen zijn. Zij hadden het er lang geleden al over dat de perequaties problematisch waren en dat men deze eens moest bekijken. Ondertussen is daarmee natuurlijk niets gebeurd.

De zogeheten "bijzondere stelsels" worden door dit ontwerp een klein beetje minder bijzonder, maar zij bestaan nog wel, en in alle duidelijkheid.

Wat zo jammer is aan dit ontwerp, en ook een van de redenen waarom wij het niet zullen goedkeuren, is dat het geen perspectief biedt. Het is een stapje, akkoord, maar het groter perspectief ontbreekt. Vanzelfsprekend kan men tegen mensen die op het punt staan om met pensioen te gaan niet zeggen dat alles van vandaag op morgen zal veranderen. Dat gaat niet. Men moet de weg geleidelijk bewandelen. Een politicus heeft mij ooit geleerd, in een taal die onze partij niet vreemd is: "fortiter in re, suaviter in modo". En inderdaad, men moet de doelstelling altijd goed voor ogen houden, maar de weg ernaartoe moet de weg van de geleidelijkheid zijn. Het is niet de bedoeling om te choqueren, maar men moet wel zeer duidelijk zijn.

Als ik even mag uitweiden, mijnheer de vice-eersteminister, een collega van u beweerde onlangs in veel interviews dat choqueren niet werkt. Volgens hem werd al in de jaren tachtig bewezen dat choqueren niet werkt, en dat werd bewezen door de regeringen waarvan uw partij trouwens deel uitmaakte tussen 1981 en 1988, als ik het mij goed herinner. Die regeringen hadden daar inderdaad voor gekozen. Waarom rees er in 1992 een probleem? Omdat men vanaf 1988 de keuze voor "le retour du coeur" had losgelaten. Daarna werkte het uiteraard niet meer.

Men moet dat perspectief op lange termijn houden, want anders

accompagnateur de train ait un emploi assez stressant, mais doit-il pour autant d'office prendre sa pension à 50 ans? Ne peut-il pas se rendre utile pour la société en occupant un autre poste au sein de la grande entreprise qu'est la SNCB? Il en va de même pour le personnel de la police et de l'armée: a-t-on été suffisamment créatif dans ce domaine?

Outre ces exceptions, toute une série de points délicats, comme la péréquation des pensions et les régimes spéciaux, qui perdent un peu de leur spécificité mais subsistent néanmoins, sont passés en revue au pas de charge.

L'absence totale de vision à long terme de ce projet est l'une des raisons pour lesquelles nous ne voterons pas en sa faveur. Il ne représente qu'une étape mineure sur un long parcours, dont on ne semble pas réellement connaître l'objectif, et pour lequel on semble avoir renoncé à une approche progressive.

Si l'on ne maintient pas le cap sur le long terme, les citoyens seront confrontés à une politique décousue qu'ils trouvent généralement indigeste.

En outre, ce projet est socialement injuste. Le Conseil d'État indique que des catégories égales sont traitées inégalement, et vice-versa. C'est évidemment inexact. Si on a l'audace de formuler une observation à ce propos, on reçoit inmanquablement la même réponse: cette inégalité de traitement est le résultat d'une évolution historique. C'est peut-être la vérité mais pourquoi n'essayez-vous pas d'y remédier?

Aujourd'hui nous est une fois de plus soumise une loi de redressement déposée de nouveau en urgence alors qu'on avait tout le temps. Mme Kitir a déjà dit en commission que c'était

worden de burgers geconfronteerd met schokken, die ze moeilijk zullen verteren.

Ik heb al gezegd dat de tekst sociaal onrechtvaardig is en dat kan heel simpel worden bewezen. In zijn advies wijst de Raad van State erop dat gelijke categorieën ongelijk worden behandeld, en omgekeerd. Dat is natuurlijk niet correct. Het antwoord daarop is dan dat het historisch zo gegroeid is. Ik wil dat wel aannemen, maar dan is het misschien 'misgroeid' en wordt het misschien tijd om er iets aan te veranderen.

Vandaar de reparatiewet, die alweer bij hoogdringendheid werd ingediend, terwijl men toch de tijd had. Het argument dat het Parlement in reces was, is door een collega van sp.a, mevrouw Kitir, in de commissie bestreden en zij had op dat punt absoluut gelijk. Dat is een schijnreden.

Juridisch klopt het ook allemaal niet zo goed. Ik ben geen jurist, maar ik merk dat ook, want allerlei maatregelen worden met terugwerkende kracht toegepast. Men vraagt zich daarbij dan af waarom dat nodig is.

Het gevolg van dat alles is dat men de rechtszekerheid, waarop burgers in dit land vanzelfsprekend recht hebben, op die manier ondermijnt. Een burger moet heel duidelijk weten wat zijn plichten en rechten zijn. Hoe kan dat duidelijk zijn als het Parlement op 28 november nog volop bezig is met de bespreking van een wetsontwerp dat op 1 januari 2013 van kracht wordt? Men heeft dat dan wel opgevangen via een infobrochure, maar dat is niet de correcte manier van werken en bovendien is het politiek niet helemaal correct.

Er is ook sprake van schijnmanoeuvres. Wij hebben dat gisteren in de commissie nog ter sprake gebracht. Het is uiteraard goed dat de Pensioenlijn bestaat, maar als men heel goed luisterde naar het antwoord van de minister in de commissie, dan blijkt die telefoonlijn niet echt goed te werken.

Bovendien blijkt dat wij inzake informatisering helemaal achterop lopen. Als lid van de oppositie verheug ik mij daar allerm minst over. Men heeft daaraan gedurende jaren geen of alvast veel te weinig aandacht besteed, waardoor de databanken, die inderdaad belangrijk zijn in een alsmaar complexer wordende werkelijkheid, niet aan elkaar kunnen worden gelinkt. Hoe kan zo'n telefoonlijn werken als de medewerkers achter die lijn niet kunnen terugvallen op een apparaat, dat goed werkt?

En dus is mijn betoog ook een pleidooi voor rechtszekerheid. Het is een pleidooi om eindelijk een perspectief op lange termijn, in welke richting men kan werken, naar voren te schuiven, in plaats van zich te beperken tot een wetgeving die men er dan heel snel doorjaagt, om ze een jaar later te moeten herzien bij hoogdringendheid. Dat is niet echt de goede manier van werken.

Mijnheer de voorzitter, ik rond af met enkele inhoudelijke elementen ten gronde. Uiteraard zijn wij het ermee eens dat er overgangsmaatregelen worden uitgewerkt voor personen die op het punt staan om met pensioen te gaan. Het is de normaliteit zelve dat men die niet van de ene dag op de andere koud pakt.

absurde d'arguer du fait que le Parlement était en vacances et elle avait raison. Le manque de temps est un motif fallacieux.

Juridiquement, ce projet ne tient pas la route non plus car de nombreuses mesures sont appliquées avec effet rétroactif et nous nous interrogeons sur l'utilité de cette rétroactivité. Il en résulte que la sécurité juridique est sapée. Tout citoyen a le droit de savoir exactement quels sont ses devoirs et ses droits. Mais comment le saurait-il avec exactitude si le 28 novembre 2012, le Parlement examine encore un projet qui entrera déjà en vigueur le 1er janvier 2013?

On peut également parler de manœuvres fallacieuses. La création d'un service en ligne pour les pensions est évidemment une bonne chose mais cette ligne téléphonique ne semble pas très bien fonctionner. En matière d'informatisation, nous sommes complètement à la traîne. Les diverses banques de données *ad hoc* ne peuvent être reliées entre elles. Comment cette ligne téléphonique pourrait-elle fonctionner convenablement si les collaborateurs de MyPension ne peuvent se fier à des données correctes?

Je plaide également en faveur de la sécurité juridique et d'une perspective à long terme. Qu'il faille aujourd'hui déjà revoir dans l'urgence une législation adoptée à la hussarde l'an dernier constitue une méthode de travail détestable!

Nous sommes évidemment d'accord pour dire que des mesures transitoires doivent être prévues pour les personnes dont l'admission à la retraite est imminente, mais nous ne pouvons acquiescer à une série de mesures difficiles à expliquer. Ainsi, la période accomplie en tant que pompier volontaire est assimilée et prise en compte pour

Wij kunnen echter niet akkoord gaan met een aantal bepalingen waarvan men zich afvraagt waar ze vandaan komen. Zo wordt de periode als vrijwillig brandweerman gelijkgesteld en dient ze mee om het pensioen te berekenen. Dat concept vrijwilligheid is natuurlijk helemaal iets anders en de maatregel is eigenlijk ook moeilijk uit te leggen.

Nogmaals, er zijn dan die bijkomende maatregelen; ik heb het reeds gezegd. Het rijdend personeel van de NMBS kreeg een uitzondering, evenals de geïntegreerde politie, de militairen en nu ook voormalige militairen die overgeplaatst worden naar de burgerlijke ambtenarij. Dat is op zichzelf een heel vreemde gedachte, want ze werken daar zoals alle anderen en toch krijgen ze andere rechten, omdat ze ooit in het leger hebben gewerkt. Ik weet dat dat waarschijnlijk over weinig personeelsleden gaat, maar het principe is natuurlijk niet zo deugdzzaam.

En dan is er een laatste punt: wij huiveren van de complexiteit van de wetgeving. Het is door verschillende sprekers gezegd. Ik ben heel nieuw in de sector en ik heb verschillende keren in de commissie gevraagd om dat eens uit te leggen, want gewone mensen kunnen dat toch niet begrijpen. Het antwoord kwam er in feite op neer dat het effectief niet te begrijpen is, maar dat men dat nu eenmaal zo doet.

Men moet zich ten gronde vragen stellen bij de complexiteit, bij de verwoording, die absoluut niet aantrekkelijk is, om het niet sterker uit te drukken. Er worden daar uitzonderingen gestipuleerd op de minimumduur "voor personen die genieten van een gunstiger tantième dan 1/60e" en men spreekt over de "vermenigvuldigingscoëfficiënt die hier toegepast zal moeten worden op de loopbaanduur". Ik vind dat ook eenvoudige mensen wetgeving zouden moeten kunnen lezen, en op dat vlak schiet de tekst zeker tekort, zeker ook als men dan ziet wat er principieel fout aan is, en dan heb ik het over de regeling inzake de beschikbaarheid voorafgaand aan het pensioen, wat echt ook weer de uitzondering op de uitzondering is.

Laat het duidelijk zijn: de N-VA heeft niet de bedoeling om de maatschappij en alle werkenden te schofferen en heel hard aan te pakken, integendeel. We denken wel dat men naar een systeem moet gaan waarmee men ervoor zorgt dat men maatschappelijk gesproken ook nog ergens uitkomt. Met de voorgestelde stap meen ik dat dat niet het geval is. Die gaat effectief niet ver genoeg. Nogmaals, de belangrijkste kritiek is dat het perspectief waar men op termijn naartoe wil, over twintig of dertig jaar, ontbreekt. Daarom zal onze fractie het ontwerp niet goedkeuren.

09.03 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, lors des travaux en commission, l'unanimité est intervenue sur au moins un point: le projet de loi ne se distingue pas par sa simplicité. Cela a déjà été signalé à cette tribune et pour le dire de manière moins diplomatique, ce projet de loi de réparation se caractérise, en tout cas pour le secteur public, par une complexité sans nom, ce qui ne manquera pas de poser des problèmes tant pour les bénéficiaires que pour les fonctionnaires qui seront chargés de le mettre en œuvre. Vous en êtes conscient, il y a un enjeu d'information personnalisée pour chaque travailleur concerné ainsi qu'un enjeu de

le calcul de la pension. Autre exemple: des exceptions complémentaires sont prévues pour le personnel roulant de la SNCB, la police intégrée ou les anciens militaires ayant intégré la fonction publique civile. Ces gens travaillent au même titre que les autres fonctionnaires mais se voient octroyer d'autres droits parce qu'ils ont accompli une partie de leur carrière à l'armée.

Les personnes concernées ne sont certes pas nombreuses, mais c'est le principe des régimes spéciaux qui est exécrationnel.

La complexité de cette législation nous remplit également d'effroi. Les citoyens ordinaires n'y comprendront probablement rien. J'ai demandé plusieurs fois des explications en commission et la réponse ministérielle revenait au fond à dire qu'il n'y avait rien à comprendre mais que c'était simplement la méthode qu'on avait décidé d'employer. J'estime personnellement que l'homme de la rue devrait pouvoir comprendre la législation. Or de ce point de vue, le texte qui nous est soumis ce soir est calamiteux. De plus, il contient des erreurs de principe en ce qui concerne le règlement relatif à la disponibilité préalable à la pension, règlement qui illustre la tendance du gouvernement à prévoir sans arrêt des exceptions aux exceptions.

Le présent projet n'est pas suffisamment audacieux et n'offre aucune perspective de long terme. C'est la raison pour laquelle la N-VA ne l'adoptera pas.

09.03 Jean-Marc Delizée (PS): Dit ontwerp wordt gekenmerkt door zijn complexiteit, er zal dan ook informatie op maat moeten worden verstrekt. Het bewijst dat de methode die in december 2011 werd gehanteerd – in allerijl de overheidspensioenen hervormen zonder sociaal overleg – niet adequaat was.

formation du personnel.

Paradoxalement, on assiste à une sorte d'individualisation non pas au niveau du calcul de la pension mais bien en ce qui concerne l'ouverture du droit à la retraite anticipée. Chaque cas sera différent et devra être analysé comme tel.

Cela dit, cette réforme revue et corrigée des pensions du secteur public prouve à nouveau que la méthode utilisée en décembre 2011 pour faire passer une réforme aussi importante et aussi sensible que celle des pensions du secteur public n'était pas la bonne. On ne gagne pas une telle réforme dans la précipitation et sans respecter la concertation sociale. En tout cas, nous nous réjouissons du rétablissement du dialogue pour aboutir à un résultat qui peut satisfaire chacun.

Pour le groupe socialiste, il était primordial de conserver la possibilité de partir à la pension anticipée, particulièrement pour les agents qui ont commencé à travailler très jeunes et dans la plupart des cas dans des métiers pénibles. Ce sera bien le cas, puisque les personnes qui ont entamé leur carrière à 18 ou à 20 ans pourront toujours partir à la pension à 60 ou 61 ans, même au terme de la période transitoire.

Par ailleurs, il était aussi important d'atténuer l'impact de la réforme initiale pour tous les régimes spécifiques, les tantièmes préférentiels. En effet, ces régimes ont été introduits, notamment pour des raisons de pénibilité – c'est ce que l'on appelle "les secteurs actifs" – et il aurait été incompréhensible que ces agents ne puissent pas bénéficier d'un assouplissement de la condition minimale de carrière pour bénéficier de leur pension. Certes, le système des coefficients multiplicateurs est complexe, mais il répond à la nécessité d'allonger les carrières réelles de manière raisonnable et dans un souci d'équité.

Il reste à savoir si le système mis en place ne sera pas confronté à un grand nombre d'erreurs ou de difficultés pratiques car, en définitive, tout reposera sur la délivrance et la validation correcte par l'employeur des données historiques de l'agent qui souhaite prendre sa pension anticipée.

Enfin, je voudrais attirer l'attention sur l'urgence d'une modification du complément pour âge dans la fonction publique. Dans sa forme actuelle, ce complément octroyé pour les services prestés entre 60 et 65 ans n'a évidemment plus beaucoup de sens face à l'augmentation graduelle de la condition d'âge pour l'ouverture du droit à la pension anticipée.

À 60 ans, il va de soi qu'il n'a plus de sens, mais, même au-delà de 62 ans, il n'aura un caractère incitatif que pour ceux qui répondent désormais à la condition de carrière exigée et qui, soit ne perçoivent qu'un trop faible traitement, soit ne comptabilisent pas assez d'années pour obtenir le maximum de pension. Pour tous ceux qui ne rempliront pas la condition de carrière, il y aura un effet "revenu" incompatible avec l'objectif même du complément d'âge.

Nous en avons parlé en commission, monsieur le ministre; je sais que vous gardez bien à l'esprit qu'une réflexion est à mener et qu'une mesure est à prendre si le gouvernement souhaite, par un mécanisme incitatif, améliorer le taux réel d'emploi entre 62 et 65 ans

Voor mijn fractie was het belangrijk dat de mogelijkheid tot vervroegde uittreding gehandhaafd werd, in het bijzonder voor het overheidspersoneel dat al heel jong is gaan werken. Dat is nu het geval. De impact van de oorspronkelijke hervorming op alle specifieke pensioenregelingen moest verzacht worden, en daartoe werden de zogenaamde preferentiële tantièmes ingevoerd voor de zware beroepen. Dankzij het systeem van de vermenigvuldigingscoëfficiënten kunnen de reële loopbanen op redelijke en billijke wijze verlengd worden.

Het leeftijdscomplement dat tussen 60 en 65 jaar wordt toegekend, heeft niet zoveel zin meer, tenzij men de reële werkgelegenheidsgraad tussen – voortaan – 62 en 65 jaar via andere maatregelen gaat stimuleren. Hetzelfde probleem geldt voor de pensioenbonus in de particuliere sector. De Studiecommissie voor de Vergrijzing heeft daarover een advies uitgebracht.

De PS-fractie steunt dit tweede ontwerp van reparatiewet dat zorgt voor meer samenhang en voor meer billijkheid voor het personeel van het openbaar ambt en de gevolgen van de hervorming zoals ze aanvankelijk was gepland, verzacht.

dans la fonction publique. Le même problème se pose d'ailleurs avec le bonus pension dans le secteur privé. Un avis vous a été rendu en la matière par le Comité de vieillissement.

En conclusion, le groupe PS soutient ce deuxième projet de loi de réparation *versus* pensions du secteur public, qui atténue, dans un souci de cohérence et de justice pour les agents de la fonction publique, l'impact de la réforme initialement projetée.

09.04 Sonja Becq (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het ontwerp dat eindelijk in de Kamer ter stemming voorligt, komt tegemoet aan een vraag die al een tijdje leeft in de sector, met name naar een hervorming van de pensioenen. Naar analogie van de aanpassingen bij de werknemers kunnen wij dit nu ook voor de ambtenaren doorvoeren.

Eindelijk zijn wij er en kunnen wij vandaag hierover stemmen in de plenaire vergadering. We kunnen gerust zijn. De voorliggende teksten zullen de teksten zijn die worden uitgevoerd en geïmplementeerd.

Mijnheer de minister, ik zal niet alles herhalen wat wij in de commissie hebben gezegd, want ik vind dat niet zinvol.

De vraag werd gesteld of dit niet veel te laat was. Het had op een andere manier moeten gebeuren. De rechtszekerheid van de mensen had er sneller en vroeger kunnen zijn. Op dit moment kunnen er nog geen pensioenberekeningen worden gemaakt en krijgen mensen nog geen volledig en zeker antwoord over hun situatie.

Dat blijft een probleem. U erkent dat ook, heb ik begrepen. Ik weet niet of het helpt als ik dat vijf keer herhaal, maar wij moeten daaraan wel iets doen.

Ik denk dat het ook belangrijk is dat stelsels mee worden aangepast, zij het dat de regeling daarmee ingewikkeld wordt. Rechten worden verankerd enzovoort.

Ik wil wel nog even terugkomen op twee vragen die ik u in de commissie heb gesteld, maar waarop wij niet onmiddellijk een antwoord hebben gekregen.

De eerste vraag gaat over de opbrengst en de kostprijs. Men vraagt de mensen om langer te werken. Men zal dat effectief ook moeten doen. Ik ga ervan uit dat de overheid er ook voor zorgt dat dit mogelijk is, ook in de overheidssector. De overheid moet daarvoor ook model staan.

Daarstraks werd even ingegaan op het rapport van de Studiecommissie voor de Vergrijzing. Ik ga de cijfers niet herhalen, maar de globale trend is daar dat het om een besparing in het begin gaat en om een kostprijs op langere termijn, onder andere ook omwille van de pensioenbonus die nog is ingebouwd. Dat is ook een van de redenen.

Onze vraag blijft. U had gezegd dat u zou kunnen antwoorden als de begroting er is. Onze vraag is wat de kostprijs en de opbrengst zullen zijn van de maatregelen die zullen worden ingevoerd.

09.04 Sonja Becq (CD&V): Ce projet de loi répond à une demande déjà ancienne du secteur. Par analogie avec les adaptations opérées chez les salariés, nous les instaurons également pour les fonctionnaires. Les textes présentés sont ceux qui seront mis en application.

Je ne compte pas répéter tout ce qui s'est dit en commission, mais j'aimerais toutefois revenir sur le fait que les choses auraient dû se dérouler autrement. Aujourd'hui, il n'est toujours pas possible de réaliser des calculs de pension et nos concitoyens n'obtiennent toujours pas de réponse complète ou sûre concernant leur situation. Le ministre reconnaît que c'est là un problème. Il faut donc faire quelque chose.

Il est important que les régimes de pension soient adaptés et que les droits à la pension soient verrouillés, même si cela doit rendre la réglementation complexe.

Il est demandé, voire imposé à tous, de travailler plus longtemps. Les pouvoirs publics doivent faire en sorte qu'il soit possible de travailler plus longtemps également au sein de l'administration. Elle doit montrer l'exemple.

Il ressort du rapport du Comité d'étude sur le vieillissement que cette mesure permettra de faire des économies au début, mais qu'elle a un coût à plus long terme, notamment à cause du bonus de pension. Aujourd'hui, le budget existe. Quels sont les coûts et les recettes des nouvelles mesures?

Een tweede vraag ging over de laagste pensioenen. Er zal een KB komen met de vastlegging van de minima voor de pensioenen bij de overheid. Wanneer zal dat er komen? Welke paramaters zult u daarbij hanteren? Kunt u hierover enige duidelijkheid geven? Dat is belangrijk voor bijvoorbeeld ambtenaren die langdurig ziek zijn of die vervroegd op pensioen worden gesteld. Ook voor hen moet het leefbare minimum worden vastgesteld.

Tot slot heb ik nog een vraag naar informatie. Dat weet u.

Deze hervorming van de pensioenen zal niet de laatste zijn waarover wij het in de commissie en hier zullen hebben. In het regeerakkoord was het programma immers toch iets ambitieuzer.

Gisteren, tijdens de vragen, hebben wij het over de pensioenbonus gehad. Toen werd ook een vraag gesteld over het langer werken, na het pensioen. Ik vraag echter ook uw aandacht – ik heb dat bij uw voorganger ook gedaan – voor twee andere problemen, die niet altijd expliciet aan de orde komen, maar wel heel duidelijk in het verslag van de ombudsman staan en ook in de menselijke realiteit voorkomen.

Ten eerste, de eenheid van loopbaan. Waarover gaat het? Het betreft mensen die langer dan 45 jaar gewerkt hebben voor zij met pensioen gaan of kunnen gaan en voor wie in principe de jaren die het meest pensioen opbrengen, berekend en gebruikt moeten worden. Ik geef een voorbeeld. Een zelfstandige heeft een hoger inkomen dan toen hij werknemer werd, omdat hij toen een begininkomen kreeg, maar men vindt dat niet zo gemakkelijk terug. In theorie is er een eenheid van loopbaan, maar in de praktijk is die er niet.

Mijn vraag is om dat te regelen voor of samen met het langer werken, omdat mensen die tot aan hun pensioen meer gewerkt hebben dan de jaren die nodig waren voor een volledig pensioen, gediscrimineerd worden. Ik geef altijd het voorbeeld van mijn kapper, die zegt dat hij een heel laag pensioen heeft. Hij wilde dat men rekening had gehouden met zijn inkomen als kapper, in het begin, als zelfstandige, want toen verdiende hij meer dan toen hij nog leerjongen was. Voor hem scheelt dat heel veel, want hij heeft een heel laag pensioen.

Ten tweede, het gemengd minimumpensioen is een heel raar systeem, mijnheer de minister. Ik probeer het in mijn eigen woorden uit te leggen. Er is een minimumpensioen voor werknemers en er is ook een minimumpensioen voor zelfstandigen. Die twee zijn wat opgetrokken. In plaats van die twee samen te tellen – zo zou onze eenvoudige geest het zeggen – bestaat er nog zoiets als een gemengd minimumpensioen, dat de stijging van de index en de welvaart niet heeft gevolgd. Bij het minimumpensioen van de zelfstandigen en het minimumpensioen van de werknemers was dat dus wel het geval. Ik weet dat het een prioriteit is die men vanuit de sector van de zelfstandigen en de sector van de werknemers naar voren zou moeten brengen, maar het blijft schrijnend voor diegenen die zich in zo'n situatie bevinden.

Ik wil heel uitdrukkelijk uw aandacht vragen voor die twee dossiers, wanneer u tot verdere hervormingen overgaat.

Nous attendons un arrêté royal relatif aux pensions minimums dans l'administration. Quand sera-t-il prêt? Quels paramètres seront appliqués? La question est importante pour les fonctionnaires qui souffrent d'une maladie de longue durée ou sont mis à la pension anticipée.

Cette réforme des pensions ne sera pas la dernière. Dans ce domaine, le programme du gouvernement était plus ambitieux.

Deux problèmes, à savoir l'unité de carrière et la pension minimum mixte, ne sont pas toujours abordés de manière explicite.

L'unité de carrière reste théorique et n'existe pas en pratique. Les personnes qui ont travaillé plus longtemps que le nombre d'années requis pour bénéficier d'une pension complète sont victimes d'une forme de discrimination.

Une pension minimum existe pour les travailleurs salariés et indépendants. Ces deux catégories ont bénéficié d'une faible majoration. Au lieu de faire la somme de ces deux régimes, on instaure une pension minimum mixte qui n'a suivi la hausse ni de l'index, ni du bien-être. Les personnes qui sont confrontées à cette situation connaissent un sort peu enviable.

Je voudrais attirer expressément l'attention du ministre sur ces deux dossiers et lui demander de les prendre en considération s'il procède à de nouvelles réformes.

09.05 Mathias De Clercq (Open Vld): Ik ben tevreden dat de

09.05 Mathias De Clercq (Open

omvangrijke pensioenhervorming, die uw voorganger eind 2011 op de sporen heeft gezet, overeind blijft. Tegelijkertijd is het positief dat ter zake een aantal verfijningen wordt ingevoerd.

Het was eind 2011 inderdaad nodig ons pensioenstelsel op een accurate manier grondig te hervormen en nauwelijks een week na de eedaflegging van de nieuwe regering werden de wetteksten ingediend in het Parlement. De snelle gang van zaken zorgde toen voor enige kritiek, maar iedereen wist al jaren dat er actie ondernomen moest worden en dat het debat over de vergrijzing en de gevolgen ervan, onder meer voor ons pensioenstelsel, gevoerd moest worden.

Het was belangrijk dat de hervorming er eind vorig jaar kwam, opdat ze nog in 2013 in werking zou kunnen treden. Desalniettemin onderstreep ik vanuit onze fractie dat er ondertussen ruimte is geweest voor het sociaal overleg, waaruit een aantal billijke preciseringen en verfijningen is voortgekomen die de situatie van de werknemers die bijna met pensioen gaan, in acht neemt en er effectief ook rekening mee houdt.

Het is ook belangrijk om voor rechtszekerheid te zorgen voor de burgers. Daarom moeten we inzetten op een kwalitatieve informatieverstrekking – het werd door menige collega's geponeerd in de bevoegde commissie – zowel aan personen die nog beroepsactief zijn als aan wie geniet van een verdiend pensioen. Het verheugde mij dan ook dat de technische middelen voorhanden zijn om de pensioenberekeningen te individualiseren.

Wij kijken dan ook samen met de collega's uit naar de totstandkoming van een portaalsite die de burgers de mogelijkheid biedt simulaties te maken en duidelijkheid te krijgen. Het was een thema dat u terecht als prioriteit bestempelde, omdat burgers op die manier zich beter bewust kunnen zijn van de opbouw van hun pensioenrechten.

Collega's, tot slot blijf ik nog even stilstaan bij de hervorming waar het hier vandaag om gaat. Het is relevant te benadrukken dat die hervorming wordt doorgevoerd en dat wij vandaag effectief stappen zetten naar een duurzame hervorming van dat stelsel.

Mijnheer de minister, wij weten natuurlijk dat in de toekomst nieuwe stappen moeten worden gezet om ons pensioenstelsel aan te passen aan de vergrijzingsgolf. Andere collega's hebben het benadrukt en wij lezen dat ook in de rapporten. Wij moeten die vergrijzingsgolf als iets positief kunnen capteren. Onze fractie zal steeds het voortouw nemen in de hervormingen dienaangaande. Het zijn immers stappen die wij moeten zetten in het belang van de huidige en toekomstige generaties.

Vld): Je me réjouis de constater que l'essentiel de l'ambitieuse réforme des pensions amorcée fin 2011 par le précédent ministre a pu être maintenu tout en y apportant une série de précisions et d'éclaircissements.

Fin 2011, une profonde réforme du régime des pensions s'imposait et le train d'enfer auquel elle a été menée a suscité quelques critiques. En raison du vieillissement de la population, chacun était pourtant conscient depuis des années qu'il fallait agir. Grâce à une action rapide, le nouveau régime des pensions pourra entrer en vigueur en 2013. La concertation sociale a été organisée et a permis de procéder à des ajustements équitables tenant compte de la situation de personnes proches de l'âge de la retraite.

Le citoyen a besoin de sécurité juridique et c'est la raison pour laquelle nous devons miser sur une communication de qualité, à l'adresse de la population encore active, mais également des pensionnés. Je me félicite de la mise à la disposition des moyens techniques nécessaires pour l'individualisation du calcul des pensions.

J'attends avec intérêt le site portail qui permettra aux futurs pensionnés de procéder à des simulations et de clarifier leur situation. Le ministre en a fait, à juste titre, l'une de ses priorités.

Il s'agit effectivement aujourd'hui d'une étape vers une réforme durable du régime de pension. De nouvelles mesures seront nécessaires dans le futur pour adapter le régime au vieillissement de la population. Nous devons considérer ce vieillissement sous un angle positif. Notre groupe jouera toujours un rôle moteur dans ce domaine, dans l'intérêt des générations actuelles et futures.

09.06 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, ce n'est pas une surprise, nous soutiendrons ce projet de loi car il est important. Il permet de corriger les effets pervers, les injustices qui avaient été introduites suite à la réforme des pensions, il y a environ un an. Ces corrections avaient déjà été apportées pour le secteur privé. Nous le faisons, aujourd'hui, pour le secteur public. Nous avons plaidé en ce sens à l'occasion du projet de loi d'origine.

Monsieur le ministre, je ne souhaite pas reprendre ici le débat qui a déjà eu lieu en commission. Ce serait inutile et cela n'apporterait rien de nouveau. Mais je ne manquerai pas de vous interroger prochainement sur les questions restées sans réponse.

Sur le plan politique, outre les mesures positives correctrices que contient ce projet de loi, je voudrais mettre en évidence deux maîtres mots: la concertation sociale et la pédagogie.

Pour ce qui concerne la concertation sociale, il s'agit, ici, de la démonstration par a+b que la concertation n'empêche pas d'avancer positivement. Cette concertation avec l'ensemble des partenaires sociaux permet d'apporter une plus-value grâce à leur expertise et leur sens de la réalité du terrain et du quotidien.

Pour ce qui concerne la pédagogie et l'information – ce n'est pas nouveau –, les calculs en matière de pension étaient déjà particulièrement complexes. On ne peut pas dire, monsieur le ministre, que vous incarnez ici, à vous seul, toute la complexité du calcul des pensions. Mais force est de constater que ces calculs deviennent encore un peu plus complexes. C'est pourquoi il est important que vos services et les services de l'administration des pensions puissent répondre précisément et rapidement à toutes les sollicitations des citoyens soucieux de leur future pension, qu'ils soient à l'avant-veille de leur pension ou qu'ils soient au milieu de leur carrière professionnelle. En effet, avoir une information précise, même s'ils sont éloignés de leur pension, leur permettra de planifier leur carrière et de poser des choix professionnels en toute connaissance de cause.

Ce vaste dossier de la réforme des pensions et de tous les enjeux qui y sont liés ne pourra se conclure aujourd'hui!

Je voudrais ouvrir une perspective importante dans ce grand chantier des pensions. On ne pourra certes faire autrement que d'allonger la carrière professionnelle. Mais une vision mathématique, quantitative, est vouée à l'échec si elle ne s'accompagne pas d'une stratégie sur le qualitatif et sur le "comment". L'ensemble des partenaires sociaux le reconnaissent et ils sont prêts à y travailler avec vous, que ce soit en aménageant les fins de carrière, que ce soit en trouvant des incitants, que ce soit en adaptant le travail en fonction des profils professionnels. Tout cela nous permettra de bénéficier de l'expérience professionnelle des personnes sans les décourager!

On ne règlera pas tout dans une loi, celle-ci ou d'autres.

Monsieur le ministre, je vous encourage à continuer à prendre ce défi important à bras-le-corps. Le fait de travailler plus longtemps ne peut

09.06 Catherine Fonck (cdH): Wij zullen dit wetsontwerp op een positieve manier steunen. Het wetsontwerp doet voor de overheidssector de kwalijke effecten en onrechtvaardigheden teniet die een jaar geleden bij de hervorming van de pensioenen werden gecreëerd.

Het wetsontwerp toont aan dat sociaal overleg niet betekent dat er geen beslissingen kunnen worden genomen of er geen vooruitgang kan worden geboekt, maar dat het daarentegen een echte meerwaarde vormt dankzij de deskundigheid van de sociale partners.

De berekening van de pensioenen is complex. Uw diensten moeten dus pedagogisch werk verrichten en nauwkeurig op alle vragen van de werknemers antwoorden, in welke fase van hun loopbaan deze zich ook bevinden, zodat ze hun pensionering met kennis van zaken kunnen plannen.

Men zal langer moeten werken. Als men de zaken louter mathematisch benadert, zal men echter op een mislukking afstevenen. Alle sociale partners zijn het erover eens: het kwalitatieve aspect en de uitwerking zijn van essentieel belang wat de eindeloopbaanregeling betreft. Langer werken mag niet synoniem zijn met minder lang leven.

signifier vivre moins longtemps!

09.07 Zoé Genot (Ecolo-Groen): Monsieur le président, on se rappellera la manière dont cette réforme des pensions était arrivée, à la hussarde, avec des amendements tombés sur les bancs à la dernière minute de sorte à empêcher un travail parlementaire convenable, ayant court-circuité le Conseil d'État et snobé syndicats et patrons souhaitant pourtant être associés à la réflexion.

À l'époque, on nous avait dit qu'il fallait travailler vite, dans l'urgence: hors de question de réfléchir ou de consulter. À présent, quasiment un an plus tard, nous nous rendons compte que, fatalement, ainsi qu'on le serine aux enfants, à force de vouloir faire vite, on fait mal et il faut recommencer. C'est ce que vous avez essayé de faire.

J'ai entendu des gens se réjouir de la réparation de ce texte. L'idéal aurait été de ne pas casser le système: cela aurait évité de devoir le réparer.

Aujourd'hui, le texte qui nous est présenté amène diverses améliorations par rapport à un autre texte, particulièrement mauvais en lui-même. Malgré cela, il reste malheureusement tout aussi injuste: en effet, comme on le voit, certaines catégories resteront en marge.

Par exemple, pour les interruptions de carrière, majoritairement adoptées par les femmes, l'addition concernant la pension continue à s'alourdir. Pour les personnes souffrant de longues maladies, la prise en compte des interruptions est moins favorable que par le passé. Sans parler des nombreuses incertitudes continuant à planer un an après le vote, malgré ce nouveau texte correctif.

Plus globalement, comme l'a montré le comité d'étude sur le vieillissement, à côté de son aspect positif, l'allongement du temps de travail entraînera un coût: les gens travailleront plus longtemps et auront droit à des allocations de pension plus importantes.

Pour nous, le plus important est de permettre à chacun de travailler même lorsqu'il est jeune. Pourtant, à l'heure actuelle, à cause de la crise, les premiers éloignés du marché de l'emploi sont les jeunes, les personnes immigrées, les personnes handicapées, toutes ces personnes qui ont eu le plus de peine à s'insérer dans le marché du travail. Pourtant, c'est d'eux que nous avons besoin comme actifs avant d'en obliger d'autres, qui ne le souhaitent pas nécessairement, à travailler plus longtemps.

Un autre effet pervers du système est son côté flou. Il est tellement flou que toute une série de personnes décident d'opter le plus rapidement possible pour un régime de sortie anticipée, même s'ils n'en ont pas vraiment besoin, parce qu'ils ne connaissent pas comment la situation évoluera dans le futur et préfèrent profiter de leurs droits le plus vite possible. Manifestement, ces règles floues et changeantes sèment une certaine panique.

C'est un véritable problème!

En outre, comme dans le premier texte, on donne à nouveau énormément d'habilitations au Roi. La situation n'est pas claire; on ne sait pas ce qui va se passer ni ce que le Roi va faire exactement avec

09.07 Zoé Genot (Ecolo-Groen): Die zonder omzien doorgedreven pensioenhervorming met lastminuteamendementen die degelijk werk onmogelijk maakten en waarbij de Raad van State buitenspel werd gezet, en vakbonden en werkgevers neerbuigend werden behandeld, staat ons nog voor de geest. En omdat het werk afgeraffeld werd, moest men een jaar later weer van voren af aan beginnen.

Sommigen zijn verheugd dat die tekst wordt rechtgezet. Idealiter was er natuurlijk geen reparatietekst nodig geweest. In het nieuwe ontwerp komen bepaalde categorieën er bekaaid af. Ik denk bijvoorbeeld aan de loopbaanonderbrekingen, waar vooral vrouwen gebruik van maken, de pensioenfactuur die blijft aangroeien, en de regeling inzake de langdurige ziekteperiodes, die minder gunstig is dan voorheen.

Zoals de Studiecommissie voor de Vergrijzing aantoonde, zal er een prijskaartje aan de loopbaanverlenging hangen, aangezien degenen die langer zullen hebben gewerkt, een hoger pensioen zullen krijgen. De jongeren, de allochtonen en de gehandicapten komen maar moeilijk aan de bak. We zouden beter die mensen aan het werk zetten in plaats van degenen die niet willen doorwerken, te verplichten langer aan de slag te blijven.

De regeling is zo vaag dat veel mensen liever kiezen voor vervroegde uittrekking, omdat ze niet weten hoe de situatie op korte termijn zal evolueren.

Net zoals in de eerste tekst geeft men te veel machtigingen aan de Koning. We weten niet wat hij daar precies mee zal doen.

toutes ces habilitations.

On essaie aujourd'hui de travailler un peu plus correctement. Dommage que cela n'ait pas été fait par le passé. Après avoir relu la réponse du ministre en commission et étant donné le départ de M. Van Quickenborne, je me suis dit que cela allait changer et qu'on allait peut-être pouvoir travailler un peu sérieusement. Mais la réplique du ministre n'est pas totalement rassurante. Il souligne l'importance du dialogue social que son prédécesseur a très bien mis en œuvre dans le cadre de cette réforme et il dit qu'il continuera à l'appliquer de la même manière, en mettant l'accent sur l'écoute des différents acteurs. Monsieur le ministre, j'imagine que c'est de l'humour car si vous comptez poursuivre dans la même voie que votre prédécesseur, c'est vraiment très inquiétant!

09.08 Alexander De Croo, ministre: Madame Genot, vous avez dit avoir été effrayée par ce que vous avez lu dans le rapport de la commission. J'imagine que votre effroi était tel qu'il vous a empêchée d'assister aux réunions de cette commission pour en discuter avec moi, ce qui est quelque peu dommage!

Pour revenir au contenu de vos propos, vous affirmez que c'est une loi de réparation car mon prédécesseur a mal fait les choses il y a environ un an. En réalité, nous avons apporté des précisions. Nous n'avons pas réparé, mais nous avons voulu préciser certaines choses car la pratique a permis de faire ressortir certains aspects.

Madame Fonck, vous avez parlé du fait que la concertation sociale avait démontré que le système fonctionne bien. Ce que nous avons démontré durant cette période d'un an, c'est que la combinaison du sens du réalisme des partenaires sociaux et du sens de l'action du pouvoir politique – il y avait urgence – donne de bons résultats. Je pense que l'un sans l'autre n'aurait pas donné de si bons résultats.

Madame Genot, selon vous, il y a un vent de panique car les gens ne savent pas de quel bois ils vont pouvoir se chauffer. Vous indiquez que des gens qui bénéficient de certains droits aujourd'hui se demandent s'ils ne vont pas les perdre et qu'en conséquence, ils prennent leur retraite. C'est justement ce point qui est précisé. La plus grande précision que nous avons apportée est de dire que les droits acquis ne pourront jamais être perdus! Dire que les gens paniquent, c'est totalement faux. Les réformes ont pour conséquence qu'une diminution éventuelle des droits ne pourra jamais s'appliquer. Il n'y a donc aucune raison de paniquer!

Vous avez également dit que travailler plus longtemps n'était pas une idée judicieuse car cela générerait des pensions plus élevées et que, dès lors, d'un point de vue budgétaire, ce n'était pas une bonne chose. J'ai du mal à vous suivre! J'avais compris que votre parti estimait que des pensions convenables et durables étaient une priorité. Ici, nous prenons des mesures qui font en sorte que les gens travaillent plus longtemps, avec pour conséquence une pension plus importante. Et vous estimez que cela pose problème! Honnêtement, j'ai du mal à suivre votre raisonnement! Mais j'imagine que nous allons apprendre à mieux nous connaître dans les mois qui viennent et que je comprendrai mieux votre logique!

Madame Fonck, je reviens à ce que vous avez dit concernant la

De minister heeft ons verzekerd dat hij even goed als zijn voorganger – die het er volgens hem heel goed van af heeft gebracht – de sociale dialoog in acht zal nemen en naar de betrokken actoren zal luisteren. Hopelijk was dat maar een grapje: als u werkelijk op de door uw voorganger ingeslagen weg wil voortgaan, is dat zeer verontrustend.

09.08 Minister Alexander De Croo: Mevrouw Genot, het is jammer dat u niet in de commissie is opgedaagd voor de bespreking van de voorliggende tekst. Die is niet bedoeld om recht te zetten wat mijn voorganger verkeerd zou hebben gedaan, maar om een aantal zaken te verduidelijken en enkele standpunten die we nog niet onderzocht hadden, van naderbij te bekijken.

In de loop van dit jaar hebben we bewezen dat de combinatie van de realpolitik van de sociale partners en de zin voor politieke actie tot goede resultaten leidt. We hebben eerst de dringendste maatregelen getroffen en hebben ons vervolgens samen met de sociale partners over de details gebogen.

We hebben duidelijk gemaakt dat de hervorming niemand zijn verworven rechten zal ontnemen. U zegt dat langer werken de kosten van de pensioenen zal opdrijven, maar was uw fractie geen voorstander van behoorlijke pensioenen? Ik kan u maar moeilijk volgen.

Mevrouw Fonck, u had het over de pedagogische aanpak. De vergrijzing en het pensioendossier zijn prioriteiten voor deze regering; dat is een handvat voor sensibilisering en debat.

concertation sociale. La combinaison d'une volonté politique et d'une connaissance très pointue de la pratique des partenaires sociaux est ce que je recherche. Mais, c'est clairement un but que l'on poursuit ensemble et non l'un au-dessus de l'autre ou chacun de son côté.

Vous avez parlé de pédagogie. Je pense que le vieillissement et les pensions constituent un thème central pour ce gouvernement. Cela mène à plus de pédagogie. C'est mon devoir, ainsi que celui de tout le monde ici, de parler le plus possible des pensions, de sensibiliser les gens et de continuer à mener le débat à ce propos. Ce que nous faisons ici aujourd'hui, nous allons aussi le faire dans d'autres domaines de la thématique du vieillissement.

Mijnheer De Clercq, u hebt het gehad over de informatieverstrekking en dat is inderdaad een prioriteit die ik in de commissievergadering aangehaald heb.

Anderen hebben het ook gehad over de zekere individualisering van de pensioenberekening en van de loopbaanvoorwaarden. Dat lijkt mij het logisch gevolg van carrières die steeds complexer worden. De *job for life* bestaat in feite niet meer. Mensen van mijn generatie weten dat zij van job zullen moeten veranderen en dat carrières dus steeds individueler worden. Dat wil ook zeggen dat de berekening van de pensioenen steeds complexer wordt. Daarmee moeten onze pensioendiensten leren omgaan. Het is voor een stuk een probleem van input en output. Als de input, namelijk de carrière, complex is, dan is de output, namelijk de berekening van het pensioen, ook complex. Dat wil zeggen dat wij bijkomende inspanningen zullen moeten leveren om ervoor te zorgen dat wij aan de mensen correcte informatie kunnen verstrekken.

Het klopt dat wij in het voorbije jaar, in het licht van de preciseringen die de Kamer nog moest goedkeuren, soms aan mensen hebben moeten antwoorden met een schatting in plaats van een exacte berekening. Ik hoop, na de goedkeuring van het voorliggend wetsontwerp, dat wij dat kunnen verhelpen. Het zal voor mijn diensten in ieder geval een prioriteit zijn om ervoor te zorgen dat wij een goed antwoord kunnen geven aan de mensen.

Mevrouw Becq, u hebt, zoals velen, een vraag gesteld over de budgettaire impact van de voorliggende hervorming. Ik heb inderdaad gezegd dat ik het daarover zou kunnen hebben, eens de begroting afgerond was. Ik begrijp dat er heel veel nieuwsgierigheid is naar de cijfers daarover. Ik stel voor dat ik bij de bespreking van de programmawet en van de begroting meer details zal geven over de cijfers van 2013, aangezien wij die in de begroting behandeld hebben.

U hebt ook een vraag gesteld over de laagste pensioenen. Momenteel geldt de volgende regeling. Mocht een betrokkene op basis van de nieuwe berekening over een periode van tien jaar in plaats van een periode van vijf jaar, op een pensioen uitkomen dat lager ligt dan 1 261 euro, dan zal een herberekening plaatsvinden op basis van vijf jaar, dus op basis van de oude methode. De nieuwe berekening mag er echter niet toe leiden dat het pensioen hoger dan die 1 261 euro zou zijn.

Ook hebt u gevraagd welke parameters wij gebruiken en of wij dat bedrag zouden herzien. Laat mij daarop antwoorden door te zeggen

M. De Clercq a mentionné la communication d'informations et il s'agit en effet d'une priorité que j'ai abordée lors de la réunion de commission.

D'autres membres ont évoqué une individualisation sans cesse grandissante du calcul des pensions. Les carrières sont de plus en plus complexes et un emploi pour la vie, cela n'existe plus. Ce changement implique inévitablement que le calcul des pensions devient de plus en plus compliqué. L'année dernière, nous ne pouvions que procéder à une estimation mais j'espère que cela pourra changer avec l'adoption de ce projet de loi. Mes services feront en tout cas de cette problématique une priorité.

Mme Becq a posé une question sur l'impact budgétaire de cette réforme. Je propose de donner davantage de détails sur les chiffres de 2013 lors de la discussion de la loi-programme et du budget.

En ce qui concerne les pensions les plus basses, si le nouveau calcul effectué sur dix ans aboutit à une pension inférieure à 1 261 euros, l'on procède à un nouveau calcul sur la base de cinq années, conformément à l'ancienne méthode. Le nouveau calcul ne peut toutefois pas mener à une pension supérieure à 1 261 euros. Nous entendons réformer les pensions minimales dans leur ensemble, mais il faut bien évidemment tenir compte des

dat wij de minimumpensioenen globaal willen hervormen. Ik wil dat dus eerder in een globaal kader bekijken. Er zijn natuurlijk budgettaire beperkingen waarvan u zich ook zeer bewust bent en die daarin zeker een rol zullen spelen.

U hebt het gehad over de eenheid van loopbaan en over de gemengde minimumpensioenen. Ik zal dat ook meenemen in een meer globaal beeld dat ik probeer te geven.

Ik wil eindigen met de opmerkingen van de heer Bracke. U zegt dat het te weinig is en dat bepaalde krantenartikels beweren dat de impact van de hervorming die wij hier doorvoeren in feite miniem zal zijn. Ik zou een andere studie willen citeren die vandaag ruim is besproken in de pers, namelijk de studie van de OESO. Die studie zegt dat de hervormingen in ons land op het vlak van de pensioenen en de arbeidsmarkt goede hervormingen zijn en dat ze meer impact zullen hebben dan men tot nu toe ingeschat heeft. Als ik een afweging mag maken tussen de graad van betrouwbaarheid van de citaten die u aanhaalt op basis van *Trends* of die op basis van studies van de OESO, dan neig ik er toch wat meer toe te luisteren naar de studies van de OESO. Misschien is dat een persoonlijke inschatting.

U zegt dat het eigenlijk een muizenstapje is, terwijl mijn voorganger het als een historische hervorming gepositioneerd heeft. Door te zeggen dat het een historische hervorming is, hebben we natuurlijk nooit gezegd dat dit de alomvattende, laatste hervorming zal zijn. Ik meen dat iedereen zich ervan bewust is dat wij op het gebied van de pensioenen zullen moeten blijven hervormen. Wij zullen ons moeten blijven aanpassen aan de maatschappelijke evolutie. Die maatschappelijke evolutie is dat men langer leeft en ook langer gezond blijft. Dat betekent dat we ook naar langer werken zullen moeten kijken en naar de juiste manier om dat te doen.

Ik wil nog even terugkomen op de vraag of dit nu al dan niet een unieke hervorming is. Ik preciseer dat deze hervorming in de openbare sector de eerste hervorming is sedert 1978. Het is de eerste hervorming sinds 1978. Vanuit dat standpunt zou ik dus durven zeggen dat ze historisch is, in ieder geval qua tijd. Ik meen dat het ook de eerste hervorming is op het gebied van de pensioenen die van toepassing is voor zowel de privésector als bij de zelfstandigen en in de openbare sector. Vanuit dat perspectief meen ik dat wat wij doen wel degelijk historisch is. Wij vragen aan iedereen, de ganse bevolking, om twee jaar langer te werken. Ik weet dat u zult zeggen dat er uitzonderingen zijn. Die zijn er vaak voor mensen die zeer dicht bij hun pensioenleeftijd staan. Ik vind het normaal dat we vermijden om daar te grote onzekerheid te creëren. Dit is echter een zeer verregaande hervorming, want we vragen iedereen de inspanning te doen om twee jaar langer te werken. Als u nu zegt dat dit *too little, too late* is, dan heb ik er toch wel moeite mee om die redenering te volgen. Ik heb er moeite mee vanwege een heel concreet voorbeeld.

Mijnheer Bracke, wanneer u ooit met pensioen gaat, zult u dat doen binnen het systeem van de VRT. Het pensioneringsstelsel van de VRT is een decretaal bevoegdheid van het Vlaams Parlement. Ik heb daarover als federaal minister geen enkele bevoegdheid. U hebt in de commissie gezegd dat u voor een berekening van uw pensioen eigenlijk een consultant nodig hebt, omdat het zo complex is. Inderdaad, het pensioensysteem van de VRT is onwaarschijnlijk

contraintes budgettaires.

J'entends également me pencher dans ce cadre sur les questions de l'unité de carrière et des pensions minimum mixtes.

M. Bracke a estimé que les mesures étaient insuffisantes et il a également fait référence à certains articles de presse mais selon l'étude de l'OCDE – une source qui reste pour moi davantage digne de confiance que *Trends* – les réformes que nous avons menées dans le domaine des pensions et du marché du travail sont de bonnes réformes, qui auront une incidence plus importante qu'évalué initialement.

Mon prédécesseur aurait présenté un petit pas timide comme une réforme historique. D'abord, il n'a jamais été question de présenter cette réforme comme la dernière réforme globale. Il faudra en effet constamment continuer à s'adapter à l'évolution sociale qui nous voit vivre plus longtemps et nous obligera donc à travailler plus longtemps. Pour ce qui est du secteur public, il s'agit en tout état de cause de la première réforme depuis 1978. Inédit et donc historique est également le fait qu'il s'agit de la première réforme qui concerne à la fois le secteur privé, les indépendants et le secteur public. Nous demandons à tout le monde de travailler deux ans de plus. Il y a des exceptions, mais elles ne concernent souvent que des personnes qui sont très proches de leur pension. Il s'agit donc effectivement d'une réforme importante. J'ai dès lors beaucoup de mal à accepter l'opinion de ceux qui estiment que c'est trop peu et trop tard.

Lorsque M. Bracke prendra sa retraite, il bénéficiera du régime de la VRT qui, comme il l'a déjà souligné, est particulièrement complexe. J'ai essayé de le disséquer, mais la tâche est difficile. J'ai toutefois réussi à

complex. Ik heb vanmorgen geprobeerd er een analyse van te maken en ik geef toe dat ik het niet helemaal kon doorgronden.

Wat ik wel kon doorgronden, waren de voorwaarden voor pensionering bij de VRT. De voorwaarden voor pensionering bij de VRT zijn: een minimumleeftijd van 60 jaar en een minimumcarrière van 2 jaar. Dat is nog minder dan de loopbaanvoorwaarden bij de NMBS. Ik hoor zeer graag uw kritiek op de hervormingen en op de uitzonderingen die wij toestaan voor bijvoorbeeld het personeel van de NMBS, maar ik stel nu vast in welke toestand het pensioensysteem van de VRT zich bevindt, waarvoor een regering waarvan uw partij deel uitmaakt de bevoegdheid heeft, en ik weet nu ook dat men de jaren tussen 60 en 65 er bij de VRT gratis bij krijgt, of men werkt of niet. Er kan geen grotere incentive zijn bij de VRT om op 60 jaar met pensioen te gaan. De jaren die men daarna werkt, hebben toch geen enkel effect.

Ik wil dus afronden met wat ook de eerste minister vorige week in het halfroond gezegd heeft. Ik aanvaard kritiek met veel plezier, maar voor u kritiek geeft, wil ik u aansporen eerst voor eigen deur te veggen.

De **voorzitter**: Uw antwoord lokt mogelijk wel enige kritiek uit, van de heer Bracke bijvoorbeeld.

09.09 Siegfried Bracke (N-VA): U voelde mij blijkbaar komen, mijnheer de voorzitter. Ik wil inderdaad nog een drietal dingen zeggen.

Mijnheer de minister, ik ben om te beginnen verrast door uw antwoord, wanneer u, niet alleen door mijzelf maar ook door leden van uw meerderheid, gevraagd wordt naar de budgettaire impact. Uw antwoord daarop is dat u het eigenlijk niet weet, maar dat u het later, bij de bespreking van de programmawet zal uitleggen.

09.10 Minister Alexander De Croo: Ik heb gezegd dat ik het zal toelichten op het gepaste moment. Ik heb niet gezegd dat ik het niet weet.

09.11 Siegfried Bracke (N-VA): Dan moet u mij eens uitleggen waarom u het vandaag niet wil zeggen. U moet zich goed inbeelden waarmee wij hier bezig zijn. Morgen wordt hier naar alle waarschijnlijkheid een belangrijke wet goedgekeurd, waarvan aan de meerderheid wordt gezegd dat men later wel zal meedelen wat de budgettaire implicaties ervan zijn.

Dit is, sta mij toe het te zeggen, een bijzonder vreemde manier van werken. Dat is een belangrijke wet en daarvan zegt men aan u allen, ook aan mevrouw Becq die naar de budgettaire impact heeft gevraagd: later! Als het mij uitkomt, zal ik het u zeggen.

Mogen wij dat dan niet weten? Is er een reden om dat vandaag niet bekend te maken? Ik ben relatief nieuw in deze stiel, althans op deze banken, maar ik vind dit een bijzonder vreemde manier van werken. Ik zou u toch, ten nutte van de hier verzamelde personen, willen vragen of u vandaag niet kunt zeggen wat de budgettaire impact zal zijn. Als u zegt dat u het later zult zeggen, dan stemt mij dat ongerust. Ik krijg dan vermoedens en denk dan aan zaken die voor de hele samenleving niet zo correct zijn.

retrouver les conditions d'accès à la pension: être âgé de 60 ans minimum et avoir une carrière de 2 ans minimum. Voilà qui est encore largement en deçà des conditions de carrière en vigueur à la SNCB. La VRT relève de la compétence d'un gouvernement auquel participe la N-VA. Je suis prêt à entendre les critiques, mais il faut d'abord balayer devant sa porte.

09.09 Siegfried Bracke (N-VA): J'ai été surpris d'entendre le ministre déclarer qu'il ne connaît pas l'incidence budgétaire de sa mesure.

09.10 Alexander De Croo, ministre: Je n'ai jamais dit que je ne la connaissais pas, mais bien que je la commenterais au moment opportun.

09.11 Siegfried Bracke (N-VA): Pourquoi alors ne pouvons-nous pas en débattre aujourd'hui? Demain, une loi de première importance sera adoptée sans que nous ayons pu en évoquer les répercussions budgétaires. Je trouve la méthode pour le moins étrange et je me demande quelles raisons poussent le ministre à agir de la sorte. Peut-être faut-il garder le secret? J'avoue que je suis quelque peu inquiet.

Permettez-moi de signaler aussi que je n'ai pas cité *Trends*, mais le Comité d'étude sur le vieillissement. Celui-ci a toute ma confiance.

Geheel terzijde, nog het volgende detail. Ik heb niet *Trends* geciteerd, maar de Studiecommissie voor de Vergrijzing. Als u zegt dat u de OESO meer vertrouwt dan de vergrijzingscommissie, dan moet u echt eens met die commissie gaan spreken, want ik vertrouw die wel, eerlijk gezegd.

Over de grond van de zaak zegt u dat er nog hervormingen komen. Dat zal wel moeten, want met deze hervorming zult u er echt niet geraken. Dat is nu net de kern van het probleem, mijnheer de minister. U gaat met kleine stapjes werken. Ik ontken niet dat u nu een stapje zet; dat is zo en dat valt niet te ontkennen. Precies die methode zorgt er evenwel voor dat het perspectief op termijn ontbreekt. Wat u zegt is dat het perspectief onuitgesproken blijft en dat het wel in stapjes zal worden bereikt. Het ene stapje na het andere. Welnu, wij vinden dat u dat beter niet doet. Volgens ons is het aangewezen te werken met een langetermijnperspectief.

Vergis u niet, alleen in een langetermijnperspectief zullen de mensen die hervorming ook verdragen en mee ondersteunen. Bij dit soort zaken is het ook heel belangrijk dat mensen ze ondersteunen. Zij zijn daartoe bereid, als zij weten waar de uitkomst ligt. Als u nu zegt, net zoals bij de budgettaire impact, dat er effectief wat kritiek is en dat het niet ver genoeg gaat, dat dit niet de eerste hervorming is en dat er nog hervormingen komen, dan geraakt u er niet. Dat is methodologisch fout in mijn opvatting.

Ik kom tot mijn laatste punt, waarvan ik bijna zou zeggen dat het een persoonlijk feit is, met name met betrekking tot het pensioenstelsel van de VRT. Zoals al gezegd in de commissie heb ik ooit laten berekenen wat dat voor mij zou betekenen. Een mens stelt zich daarover al eens vragen, meer bepaald op gevorderde leeftijd en zeker als hij belangrijke stappen zet in zijn familiaal leven.

Ik heb dat toen inderdaad gezegd om u erop te wijzen hoe complex de werkelijkheid is. U moet de zaken hier niet omkeren.

Het is waar, en dat is maar goed, dat die *one job* voor de rest van het leven niet telt en dat dit verandert. Dat maakt de zaken complex, maar dat is geen legitimering om daarbovenop de reglementering over die complexe toestand nog complexer te maken. De ene complexiteit legitimeert de andere niet.

Overigens, wat het pensioensysteem van de VRT betreft, mijnheer de minister, is het absoluut waar dat als u zelf in wat moeilijker papieren zit, u het altijd over Vlaanderen en de N-VA hebt. Daarin volgt u uw grote leider van uw regering. Toen ik daar werkte, heb ik ettelijke keren meegemaakt dat als een regering in moeilijkheden kwam, uit welke partijen ze ook bestond, ze het dan altijd over een ander had.

Ik wil wel feitelijk antwoorden op wat u hebt gezegd. Als het waar zou zijn dat er bij de VRT een pensioenstelsel zou zijn waarbij men, als men twee jaar werkt, rechten genereert, dan zou dat fantastisch zijn, maar ik zou dan bij dezen willen vragen om dat af te schaffen. Het klopt niet dat men met twee jaar werken een pensioen zou kunnen verdienen, zoals u hier zegt. Dat is onzin. Dat kan niet.

Laten we bij deze hervorming blijven. We zitten in dit Parlement om

Le ministre annonce d'autres réformes. Elles seront assurément nécessaires car nous n'y arriverons pas avec la présente réforme. Et c'est là que le bât blesse: on ne fait qu'avancer à tout petits pas. Cette méthode empêche toute perspective à long terme. Si elles s'accompagnaient de perspectives claires à long terme, les réformes bénéficieraient aussi d'un plus large soutien de la population. Les gens sont prêts à coopérer, mais à condition de savoir quel sera le résultat.

Mon dernier point constitue presque un fait personnel. J'ai en effet demandé à la VRT de calculer ma pension. Si j'ai évoqué ce calcul dans le cadre de la discussion, c'est pour attirer l'attention sur la complexité de ce régime et indiquer clairement qu'une situation complexe ne justifie pas une réglementation qui vienne encore ajouter à la complexité.

S'il s'avère qu'à la VRT, deux années de travail suffisent à générer des droits en matière de pension, il convient de mettre un terme à cette situation. Mais tenons-nous en aujourd'hui au projet à l'examen et laissons à la Flandre le soin de régler ce qui doit l'être.

dit ontwerp te bespreken, een ontwerp waarvan ik alleen maar kan zeggen dat het niet ver genoeg gaat. Laat Vlaanderen zijn problemen regelen. Er zijn parlementen waar ze dat dan zullen bespreken. Indien het waar is wat u zegt over de regeling bij de VRT, dan moeten ze dat afschaffen.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(2405/5)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2405/5)**

Le projet de loi compte 23 articles.
Het wetsontwerp telt 23 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 23 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 23 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

10 **Ordre du jour** **10** **Agenda**

10.01 **Thierry Giet** (PS): Monsieur le président, sauf erreur de ma part, nous arrivons aux points 8 et 9. Je vous signale qu'il y a eu une erreur d'agenda pour le ministre Magnette. Il ne peut nous rejoindre aujourd'hui; il pensait que ces points étaient inscrits à l'agenda de demain. Je vous demande donc de proposer à la Chambre d'inscrire ces points à la suite de l'ordre du jour initialement prévu demain.

10.01 **Thierry Giet** (PS): Door een agendaprobleem is minister Magnette niet aanwezig voor de bespreking van de punten 9 en 10 van onze agenda. Ik stel voor die punten morgen te agenderen.

De **voorzitter**: Gelet op de afwezigheid van de minister, die bevoegd is voor de volgende twee ontwerpen op de agenda, vermoed ik dat er geen bezwaar tegen zal zijn dat wij elkaar morgen opnieuw zien, na het vragenuurtje, voor de bespreking van de ontwerpen nrs 2444 en 2445.

Le **président**: Le ministre compétent étant absent, je suppose qu'il n'y aura pas d'objection. Les deux projets de loi seront examinés après l'heure des questions.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 29 november 2012 om 14.15 uur.
La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 29 novembre 2012 à 14.15 heures.

*De vergadering wordt gesloten om 17.40 uur.
La séance est levée à 17.40 heures.*

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 53 PLEN 116 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 53 PLEN 116 bijlage.